

FLUXOS MIGRATORIOS RELACIONADOS COAS NECESIDADES LABORAIS EN GALICIA

Colección Informes 3/26

FLUXOS MIGRATORIOS RELACIONADOS COAS NECESIDADES LABORAIS EN GALICIA

Colección Informes 3/26

FLUXOS MIGRATORIOS RELACIONADOS COAS NECESIDADES LABORAIS EN GALICIA

©Consello Económico e Social de Galicia

Informe 3/26, aprobado polo Pleno do CES o 21 de setembro de 2026.

Edición:

Consello Económico e Social de Galicia

Autores:

Juan José Ares Fernández, Yolanda Pena Boquete e Pedro María Rey Araújo

Universidade de Santiago de Compostela

Este documento pode consultarse tamén no sitio web do Consello:

www.ces-galicia.org

A información que se inclúe nos documentos
do Consello Económico e Social de Galicia,
cintando fontes e autores,
reprodúcese exclusivamente para fins de investigación.

ISBN: 978-84-09-92651-0

Depósito legal:

FLUXOS MIGRATORIOS RELACIONADOS COAS NECESIDADES LABORAIS EN GALICIA

Autores:

Juan José Ares Fernández

Yolanda Pena Boquete

Pedro María Rey Araújo

IDEGA

Instituto de estudos e
desenvolvemento de Galicia

C | E | S
GALICIA

Consello Económico e Social de Galicia

Índice

Resumo executivo.....	4
I.- CARACTERIZACIÓN DO PROBLEMA. TENDENCIAS DE LONGO PRAZO	6
I.1. Perspectivas demográficas. Avellentamento poboacional.....	6
I.1.1. Tendencias globais	7
I.1.2. A situación demográfica en Galicia	8
I.2. Sociedades post-industriais e de coidados	13
I.3. Perspectivas de futuro: Migracións, envellecemento e coidados	16
II.- A SITUACIÓN DO MERCADO DE TRABALLO EN GALICIA	17
II.1.- Trazos xerais	17
II.1.1. Evolución da poboación estranxeira residente en Galicia.....	17
II.1.2. Distribución da poboación estranxeira polo territorio en Galicia. Ano 2024	19
II.2. A participación da poboación estranxeira no mercado de traballo galego. Análise de tres taxas básicas: actividade, paro e emprego	25
II.2.1. Taxa de actividade.....	25
II.2.2. Taxa de paro.....	32
II.2.3 Taxa de emprego.....	41
II.3. Procedencia das persoas traballadoras estranxeiras	47
II.2.- Evolución do emprego por sectores e ocupacións	53
II.2.1. Por sectores.....	53
II.2.2. Por ocupación.....	60
II.3. Salarios e prestacións por desemprego.....	64
II.3.1. Salarios	64
II.3.2. Prestacións por desemprego	66
III.- ANÁLISE CUALITATIVA DAS VISIÓN DOS DIVERSOS AXENTES SOCIAIS.	67
III.1. Metodoloxía	67
III.2. Comportamento recente dos fluxos migratorios no mercado de traballo galego.....	68
III.3. Segmentacións no mercado laboral con base na nacionalidade do traballador	68

III.4. Existencia de conflitos ou sinerxías entre os traballadores de diferentes nacionalidades	69
III.5. Posíbeis carencias formativas nos traballadores nacionais.....	70
III.6. Posíbeis carencias formativas nos traballadores estranxeiros.....	70
III.7. Conclusións	71
IV.- IDENTIFICACIÓN DE OCUPACIÓNS E SECTORES CON NECESIDADES LABORAIS	72
IV.1. Metodoloxía	73
IV.2. Bases de datos e construción de sub-indicadores.....	74
IV.3. Resultados de necesidades ocupacionais.....	75
IV.3.1. Axustes metodolóxicos previos á estimación do índice	75
IV.3.2. Resultados do Índice de Escaseza Ocupacional en Galicia para 2024..	76
IV.4.Escaseza ocupacional e participación da poboación estranxeira.....	81
IV.5.Resultados sectoriais	89
IV.6.Resultados sectoriais e migración	93
V. SÍNTESE DOS PRINCIPAIS INDICADORES	99
V.1. Caracterización do problema. Tendencias a longo prazo.....	99
V.2. Poboación estranxeira residente en Galicia	100
V.3. Mercado de traballo. Taxa de actividade	101
V.4. Mercado de traballo. Taxa de desemprego.....	101
V.5. Mercado de traballo. Taxa de emprego	102
V.6. Procedencia das persoas traballadoras estranxeiras	103
V.7. Distribución da poboación estranxeira por sectores.....	104
V.8. As persoas traballadoras estranxeiras e as ocupacións	104
V.9. Salarios.....	105
V.10. Necesidades laborais e inmigración	106
VI. CONCLUSIÓNS E DISCUSIÓN.....	107
VIII. ANEXO I.....	113
IX. ANEXO II.....	115
Guión para a realización de entrevistas semi-estruturadas con representantes das asociacións de empresarios.....	115
Guión para a realización de entrevistas semi-estruturadas con representantes dos sindicatos de traballadores.....	115

Resumo executivo

Este informe analiza a relación entre inmigración e necesidades laborais en Galicia nun contexto marcado polo envellecemento demográfico, a caída da natalidade e a progresiva redución da poboación en idade de traballar. Os resultados mostran que Galicia afronta un escenario estrutural de crecente presión sobre a oferta de traballo, especialmente en determinadas ocupacións e sectores económicos. Neste contexto, a inmigración consolídase como un elemento central para o funcionamento futuro do mercado laboral galego.

A análise demográfica evidencia que Galicia presenta desde hai décadas un saldo vexetativo negativo, compensado parcialmente pola chegada de poboación estranxeira. Ao mesmo tempo, o incremento do peso relativo das persoas maiores e dependentes anticipa un aumento sostido da demanda de servizos intensivos en traballo, especialmente sanidade, coidados e outros servizos interpersoais. Estas actividades presentan unha elevada resistencia á automatización, polo que previsiblemente continuarán xerando importantes necesidades de emprego nas próximas décadas.

A presenza da poboación estranxeira en Galicia incrementouse de forma moi notable nos últimos anos. Entre 2020 e 2024, a porcentaxe de residentes estranxeiros pasou do 4,17 % ao 5,74 %, cun crecemento especialmente intenso da inmigración latinoamericana. A maior parte da poboación inmigrante concéntrase nas idades centrais de actividade laboral e presenta taxas de actividade e emprego superiores ás da poboación española, o que confirma a súa importancia como forza de traballo. Porén, tamén se observan taxas de desemprego significativamente máis elevadas, especialmente entre determinados colectivos, o que revela a existencia de importantes desaxustes e dificultades de integración laboral.

A distribución sectorial e ocupacional da poboación estranxeira mostra unha clara concentración en actividades intensivas en traballo e con menores barreiras de entrada, como hostalaría, construción, agricultura, transporte, limpeza ou ocupacións elementais. En moitos casos, estes empregos caracterízanse por condicións laborais máis duras, menores niveis salariais ou unha maior temporalidade relativa. Ademais, obsérvase unha forte segmentación ocupacional, xa que moitas persoas inmigrantes con niveis educativos medios e altos acaban desempeñando postos por baixo da súa cualificación efectiva.

Co obxectivo de identificar empiricamente as necesidades laborais en Galicia, o informe constrúe un Índice de Escaseza Ocupacional (IEO) inspirado na metodoloxía Skills for Jobs da OCDE. O indicador combina sinais de crecemento do emprego, incremento das horas traballadas e redución relativa do desemprego para cada ocupación. Os resultados mostran que as maiores tensións do mercado laboral se concentran en ocupacións técnicas, científicas, TIC, construción, transporte e determinados postos industriais e de servizos. Pola contra, actividades vinculadas ao comercio, limpeza, servizos persoais ou ocupacións administrativas presentan situacións de equilibrio ou mesmo excedente relativo de man de obra.

A análise sectorial confirma estes resultados. Os maiores niveis de necesidades laborais concéntranse en actividades intensivas en coñecemento e compoñente tecnolóxico — información e comunicacións, actividades profesionais e científicas, finanzas ou ramas industriais avanzadas— así como nalgúñas actividades industriais e de infraestruturas. Outros sectores tradicionais presentan situacións máis heteroxéneas, mentres que ramas como comercio ao retallo ou determinados servizos persoais amosan sinais de menor dinamismo relativo.

A relación entre necesidades laborais e presenza de persoas traballadoras estranxeiras revela patróns diferenciados. En determinados sectores e ocupacións, especialmente aqueles con maior intensidade física, menores barreiras de acceso ou dificultades persistentes de contratación, a inmigración actúa claramente como mecanismo de axuste do mercado laboral. Isto obsérvase en actividades como construción, transporte, industria manufactureira, agricultura ou determinados servizos auxiliares. Pola contra, nas ocupacións máis cualificadas (sanidade, educación, actividades científicas ou profesionais) as necesidades laborais non se traducen nunha elevada presenza de persoas estranxeiras, probablemente debido ás dificultades de homologación, ás esixencias regulatorias e ás barreiras institucionais existentes.

As entrevistas realizadas a representantes sindicais e empresariais reforzan esta interpretación. Todos os axentes coinciden en sinalar que a inmigración será crecente e estrutural no mercado laboral galego. Tamén subliñan a existencia de segmentacións laborais importantes, tanto por tipo de ocupación como por localización xeográfica, así como dificultades derivadas do recoñecemento de competencias, da sobrecualificación e das condicións laborais existentes en determinados sectores. A maior parte das persoas entrevistadas considera que o principal problema non reside nunha insuficiencia formativa da poboación inmigrante, senón nas dinámicas demográficas e nas condicións estruturais do mercado de traballo galego.

En conxunto, os resultados do informe suxiren que Galicia afronta un proceso de transformación estrutural no que a inmigración desempeñará un papel crecente para soste-lo emprego, a actividade económica e determinados servizos esenciais. Non obstante, para que esta contribución resulte plenamente efectiva será necesario avanzar en políticas que favorezan a integración laboral, a mellora das condicións de traballo, o recoñecemento das cualificacións profesionais e a redución das dinámicas de segmentación e precariedade. A capacidade de Galicia para responder aos seus desafíos demográficos e produtivos dependerá en boa medida da eficacia con que sexa capaz de integrar esta nova forza de traballo no seu tecido económico e social.

I.- CARACTERIZACIÓN DO PROBLEMA. TENDENCIAS DE LONGO PRAZO

I.1. Perspectivas demográficas. Avelentamento poboacional

As sociedades occidentais atópanse inmersas en fondos procesos de transformación en múltiples ámbitos, dende mudanzas na esfera cultural relativas ás normas e valores que regulan a vida social, ata a aparición de novas ferramentas produtivas coma a intelixencia artificial. No plano demográfico, as mudanzas máis relevantes abranguen a caída da fertilidade, en moitos países estabilizada hai xa décadas por baixo dos niveis que garantirían a reprodución dos volumes de poboación presentes, o incremento sostido da esperanza de vida, ou o envellecemento das súas poboacións que é resultado do anterior. Na esfera económica, á súa vez, a consolidación da participación laboral feminina en niveis paritarios á dos homes, as transformacións ligadas á adopcións das novas tecnoloxías produtivas, ou as tensións ás que se ven sometidas as contas públicas nun contexto de moi alta mobilidade dos fluxos financeiros e aceleradas transformacións demográficas, son só algúns dos procesos máis relevantes. A sociedade galega, por suposto, non é allea a estes procesos, aínda que cada unha destas tendencias se manifestan no noso territorio cun certo grao de idiosincrasia e singularidade.

No caso galego, unha das áreas onde estas mudanzas se teñen manifestado de forma máis intensa é, sen lugar a dúbida, a migración. Se ben Galicia ten sido un territorio no cal a emigración masiva constituíu unha das súas principais idiosincrasias dende finais do século XIX ata o último terzo do século XX, nas últimas décadas o signo do saldo migratorio experimentou unha mudanza capital. A galega é, hoxe en día, unha sociedade fundamentalmente receptora de fluxos migratorios.

Certamente, os fluxos migratorios son fenómenos altamente complexos, afectados tanto polas dinámicas internas dos países emisores (dende a ocorrencia de conflitos bélicos á súa conxuntura económica específica) como por aquelas relativas aos países receptores. Tendo en costa a vasta heteroxeneidade e complexidade das primeiras, neste apartado cinguimos a nosa atención ás dinámicas internas á sociedade galega, de natureza tanto estritamente económica coma demográfica, para intentar contextualizar a natureza, intensidade, e previsible destino da inmigración na nosa sociedade nas décadas vindeiras.

Nun contexto caracterizado por moi baixas taxas de fertilidade, incremento xeneralizado da espera de vida, e crecentes taxas de dependencia por extensión, diversas organizacións internacionais teñen os efectos positivos da inmigración para os países receptores: redución dos desequilibrios demográficos, atenuación das presións financeiras ás cales están sometidos os estados do benestar, incremento da oferta laboral, e mesmo da produtividade do traballo. Neste apartado, analizaremos as principais dinámicas demográficas e económicas actualmente operativas en Galicia co obxectivo de contextualizar se a sociedade galega seguirá sendo receptora neta de fluxos migratorios e, nese caso, cal será previsiblemente o seu eventual destino no mercado laboral.

Tendencias demográficas

Un dos factores fundamentais que determinarán tanto o grado de receptividade da sociedade galega á inmigración futura, como as características da mesma, é o volume da súa poboación e, singularmente, a súa composición interna. Neste sentido, as perspectivas futuras da poboación galega teñen moito en común coa situación vivida polo resto de sociedades occidentais altamente desenvolvidas, aínda que existen factores específicos propios que dan conta da nosa singularidade. Primeiramente analizaremos as tendencias xerais que afectan ás sociedades da nosa contorna, para despois dar conta da especificidade galega.

1.1.1. Tendencias globais

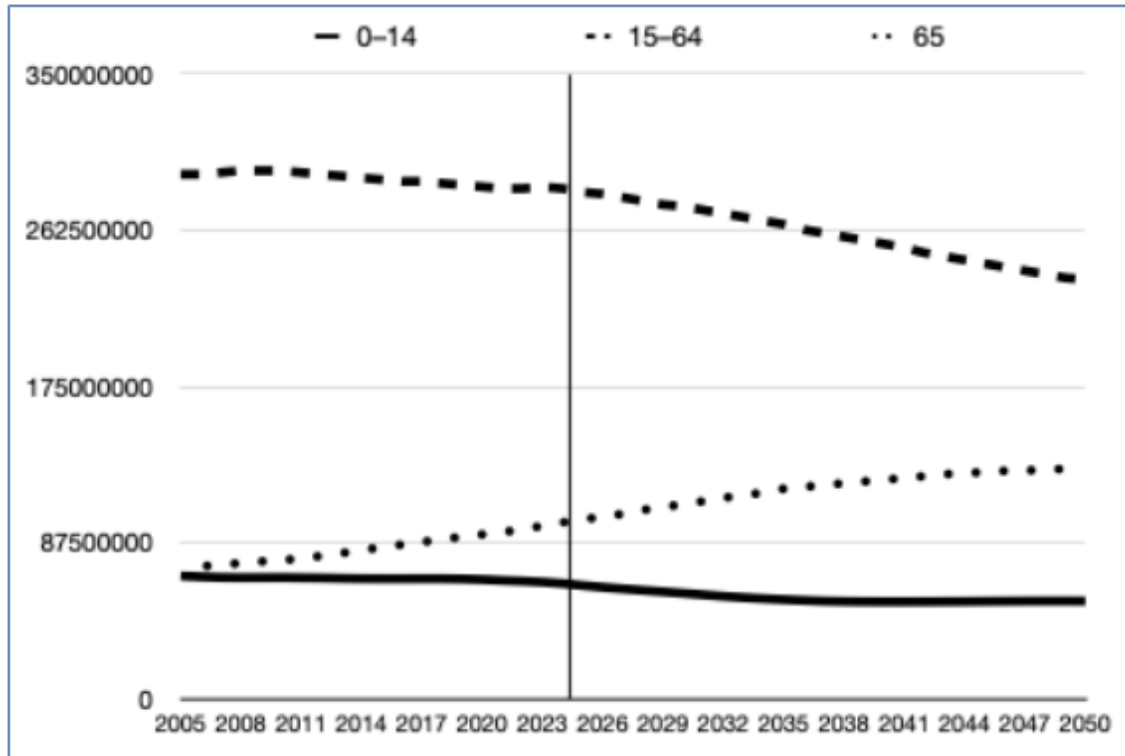
Previsiblemente, no presente século o crecemento poboacional substantivo quedará circunscrito a África e a algunhas zonas de Asia e América do Sur. O factor determinante neste respecto é a evolución futura da taxas de fertilidade. Na maioría do planeta, taxas de fertilidade por baixo do nivel de substitución (2.1 fillos por muller) son xa a norma. Aínda que toda previsión futura está suxeita a un alto grao de incerteza, estudos recentes prevén unha converxencia das taxas de fertilidade, global e aceleradamente, a rangos por baixo dos niveis de substitución. Aínda que as causas son múltiples, é preciso destacar, entre outras, o feito de que nunha economía capitalista os fillos e fillas non sexan un medio de produción; a crecente participación laboral das mulleres; ou os crecentes requisitos da educación en termos de capital humano. Segundo as proxeccións de Nacións Unidas, a poboación mundial previsiblemente acadará o seu máximo histórico na segunda metade do presente século (Spears et al., 2024).

A Unión Europea leva xa anos instalada nun escenario global de baixa fertilidade. Segundo as proxeccións do Banco Mundial, a poboación residente na Unión Europea reducirase dos 450 millóns actuais a 418 millóns en 2025. Porén, o máis relevante non é o volume absoluto da súa poboación, se non a súa composición por grupos de idade (véxase Gráfico 1). Por unha banda, a poboación menor de 15 anos reducirase nun 15% nos vindeiros 25 anos, mentres que a poboación en idade de traballar experimentará unha redución maior, do 18%. De xeito inverso, a poboación en idade de xubilación experimentará unha evolución claramente contraria, prevéndose un incremento da mesma dun 30%.

A caída xeneralizada da fertilizada terá como a súa principal consecuencia, en relación á reprodución destas sociedades, o incremento das taxas de dependencia (porcentaxe de poboación en idade de xubilación e infancia, en relación á poboación en idade de traballar). Se ben en 2024 a taxa de dependencia (a poboación menor de 15 anos ou maior de 65, en relación á poboación no intervalo 15-64) se sitúa no 57%, no ano 2025 situarase previsiblemente no 78%. En resumo, nas sociedades europeas haberá progresivamente menos adultos en idade de traballar en relación aos estratos de poboación dependentes do traballos dos primeiros.

Gráfico 1

Proxeccións da composición da poboación na Unión Europea, por grupos de idade: menores de 15 anos; entre 15 e 64 anos; maiores de 65 anos

Os datos de 2024 en diante son proxeccións

Fonte: Elaboración propia, a partir dos datos obtidos en World Bank Database

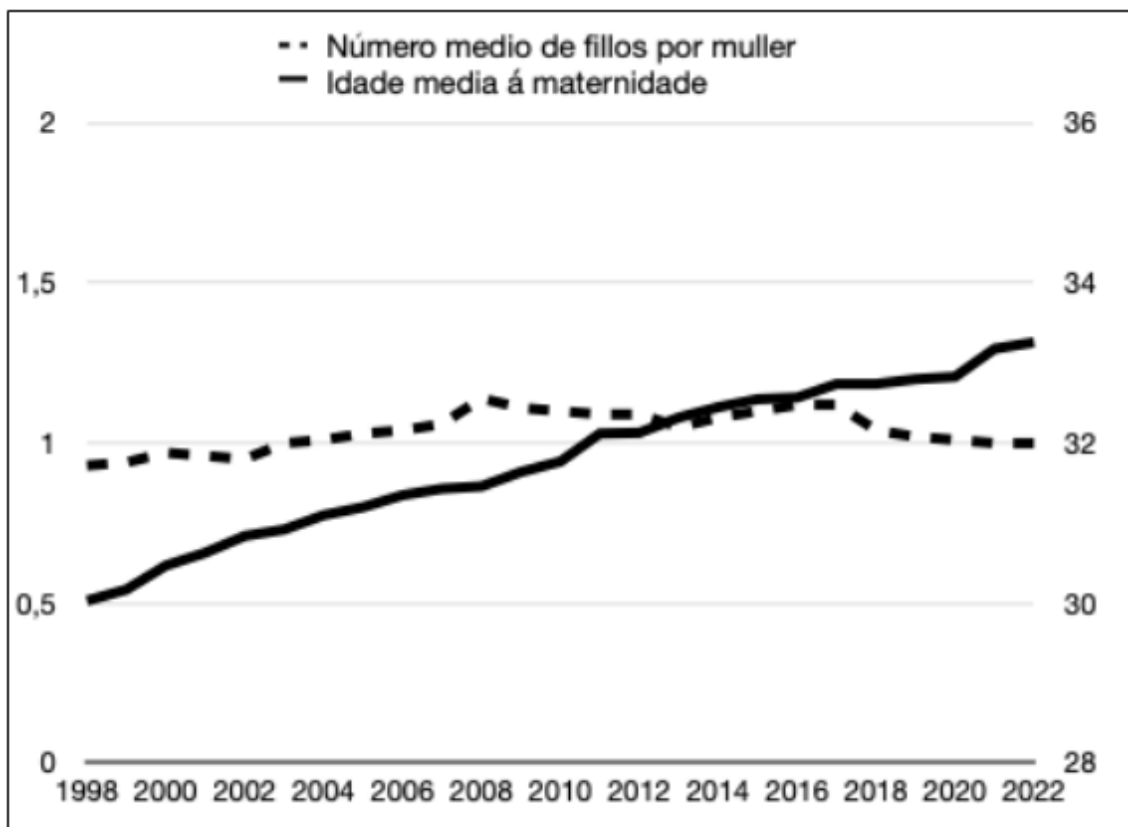
1.1.2. A situación demográfica en Galicia

A situación demográfica actual en Galicia, caracterizada primordialmente por unha baixa natalidade, crecemento vexetativo negativo, e unha poboación envellecida e/ou en situación de dependencia de forma crecente, entroncan claramente coas dinámicas indicadas anteriormente. Porén, a singularidade de Galicia non reside no signo xeral das dinámicas descritas, mais si no relativo á forza coa cal ocorren no seu territorio.

No relativo ao comportamento da natalidade nas últimas décadas, é preciso destacar a intensidade coa cal os fenómenos referidos anteriormente se manifestan en Galicia. Segundo os datos proporcionados por Eurostat, no ano 2023 España era o segundo país da Unión Europea cunha taxa de natalidade máis baixa, soamente por baixo de Malta: 1.12 fillos por muller (sendo 1.38 fillos por muller a media da Unión Europea no seu conxunto). Tamén segundo os datos ofrecidos por Eurostat, en 2023 España era o terceiro país da Unión Europea onde a idade das nais no momento do seu acceso á maternidade era máis elevada (soamente por detrás de Liechtenstein e Irlanda): 32.6 (situándose a media da Unión Europea en 31.2 anos).

Gráfico 2

Número medio de fillos por muller (eixo esquerdo) e Idade media de acceso á maternidade (eixo dereito), 1999–2022

Fonte: Instituto Galego de Estatística. Elaboración propia.

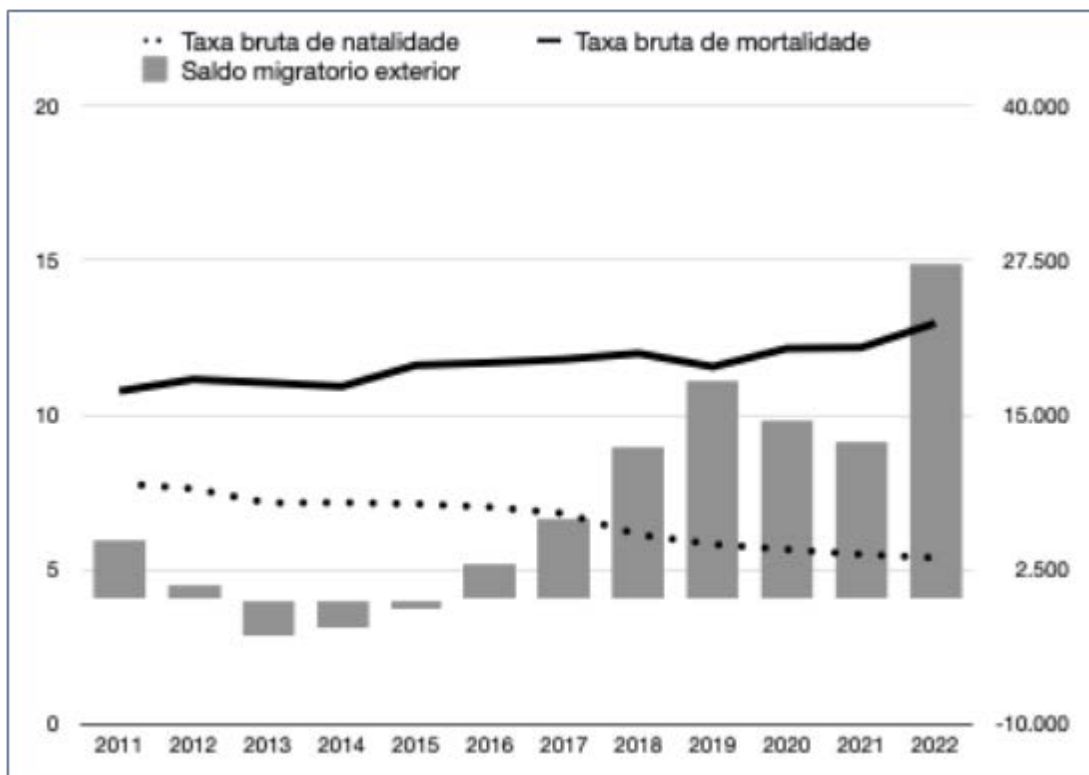
Se ben os datos relativos á natalidade en España son nomeadamente extremos no contexto europeo, no caso galego, ambos os datos son aínda máis esaxerados (véxase Gráfico 2): A taxa de fertilidade en Galicia era de soamente 1 fillo por muller no ano 2022, permanecendo practicamente constante nese nivel durante máis de dúas décadas. Á súa vez, a idade media de acceso á maternidade situouse no 2022 nos 33,3 anos, tras máis de dúas décadas de aumento sen interrupción. En resumo, as mulleres galegas acceden á maternidade marcadamente tarde no seu ciclo vital e, cando o fan, teñen unha descendencia media moi reducida.

Certamente, durante as últimas décadas Galicia rexistrou tamén importantes fluxos emigratorios de poboación nova cara a outros territorios do Estado e do estranxeiro, incluíndo mulleres en idade fértil. Esta dinámica contribuíu a reducir o número absoluto de potenciais nais residentes en Galicia e, por tanto, o volume total de nacementos. Non obstante, este factor non altera a diagnose fundamental da situación demográfica galega, xa que a propia taxa de fertilidade das mulleres residentes permanece en niveis extraordinariamente baixos, arredor dun fillo por muller.

A evolución tan feble da fertilidade en Galicia ao longo das últimas décadas ten tido como consecuencia un persistente desequilibrio entre as taxas de natalidade e mortalidade (número de nacementos e defuncións, respectivamente, por cada mil habitantes).

Gráfico 3

Taxas brutas anuais de natalidade e mortalidade (por 1000 hab.) e saldo migratorio externo

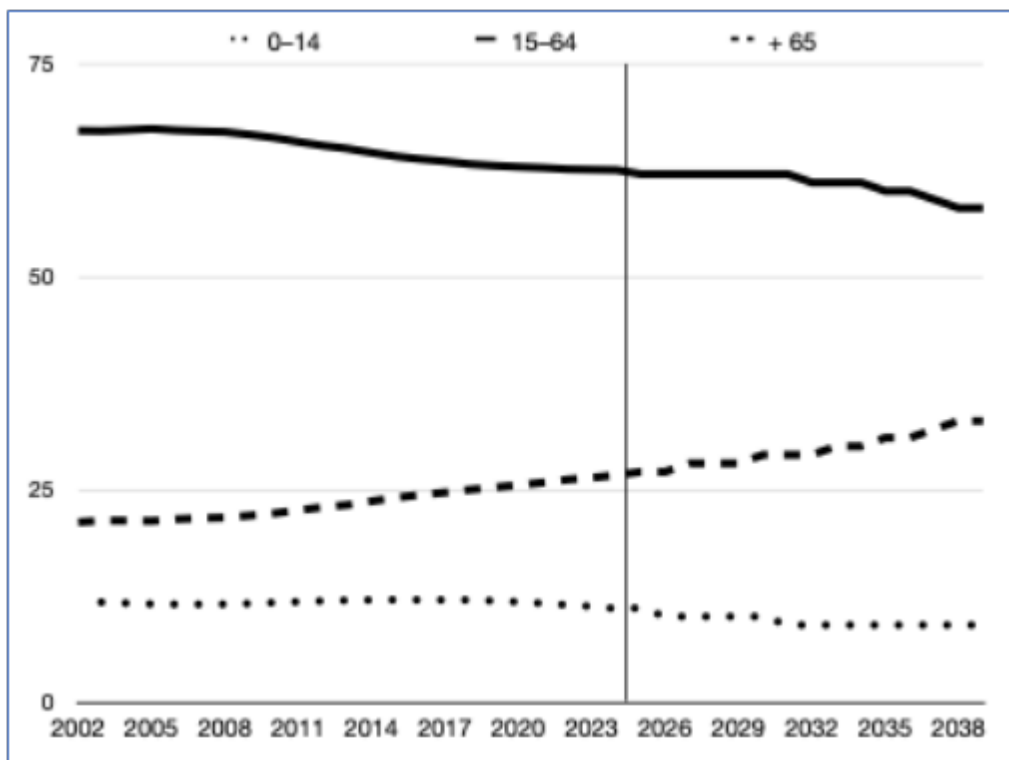
Fonte: Instituto Galego de Estatística. Elaboración propia

Como se manifesta no Gráfico 3, cada ano morren en Galicia sistematicamente máis persoas das que nacen. Porén, se a poboación galega se ten mantido practicamente constante ao longas das últimas décadas (2.731.669 habitantes rexistrados en 1991, 2.706.643 en 2024, segundo os datos do IGE) é efecto exclusivo dos fluxos migratorios. Exceptuando os anos inmediatamente posteriores á Gran Recesión de 2008, conforme a recuperación económica se fixo efectiva no conxunto do estado español a partir de 2015, o saldo migratorio co resto do mundo ten sido sistematicamente positivo e, salvo nos anos principalmente afectados pola Covid-19, crecente ata os nosos días. En resumo, o crecemento vexetativo ten sido invariablemente negativo durante as últimas décadas, mais o efecto positivo da inmigración impediu que a poboación galega, en termos absolutos, seguira igualmente unha tendencia descendente.

Porén, aínda que a poboación galega non experimentara apenas cambios nestes anos, no relativo ao seu volume, si experimentou mudanzas significativas no relativo á súa composición interna por grupos de idade.

Gráfico 4

Volume total de poboación por grupos de idade (menores de 14 anos; entre 15 e 64 anos; maiores de 65 anos), ambos sexos

Os datos correspondentes a 2024 e anos posteriores, son proxecións

Fonte: Instituto Galego de Estatística. Elaboración propia

A moi débil evolución da natalidade en Galicia ao longo das últimas décadas tivo como un dos seus efectos máis inmediatos un progresivo envellecemento da poboación. Como se pode observar no Gráfico 4, o peso relativo da poboación menor de 14 anos mantívose estable dende o comezo de século ata os nosos días, ao redor do 10%, e, segundo as previsións realizadas polo Instituto Galego de Estatística, permanecerá nun nivel similar durante os próximos tres lustros. Pola contra, a poboación en idade de xubilación, maior de 65 anos, leva experimentando un continuado incremento no seu peso relativo no total da poboación galega ao longo das dúas últimas décadas e, previsiblemente, seguirá a facelo nos vindeiros anos. En consecuencia, a poboación en idade de traballar terá un peso sobre o total aínda inferior ao que xa ten: a taxa de dependencia sitúase (a proporción entre a poboación dependente sobre a poboación en idade de traballar por conta allea), no ano 2024, no 60%, máis espérase que acade o 72% no ano 2039.

Do exposto anteriormente pódense extraer varias conclusións. En primeiro lugar, as principais tendencias demográficas que se observan en Galicia non son exclusivas do noso territorio, senón que son tendencias globais compartidas polas áreas xeográficas máis amplas nas cales se sitúa. Porén, a singularidade da realidade socio-demográfica galega reside na intensidade coa cal se manifestan. En segundo lugar, o feble comportamento da fertilidade unido ao aumento gradual da esperanza de vida resultará nun crecemento vexetativo negativo a medio prazo, o cal podería ser potencialmente atenuado soamente pola concorrencia de saldos migratorios positivos. En consecuencia, a Galicia do futuro será previsiblemente un territorio cunha poboación estanca ou en retroceso, aínda máis envellecida do que hoxe en día, e con crecentes disparidades entre a poboación en idade de traballar e aquela en situación de dependencia.

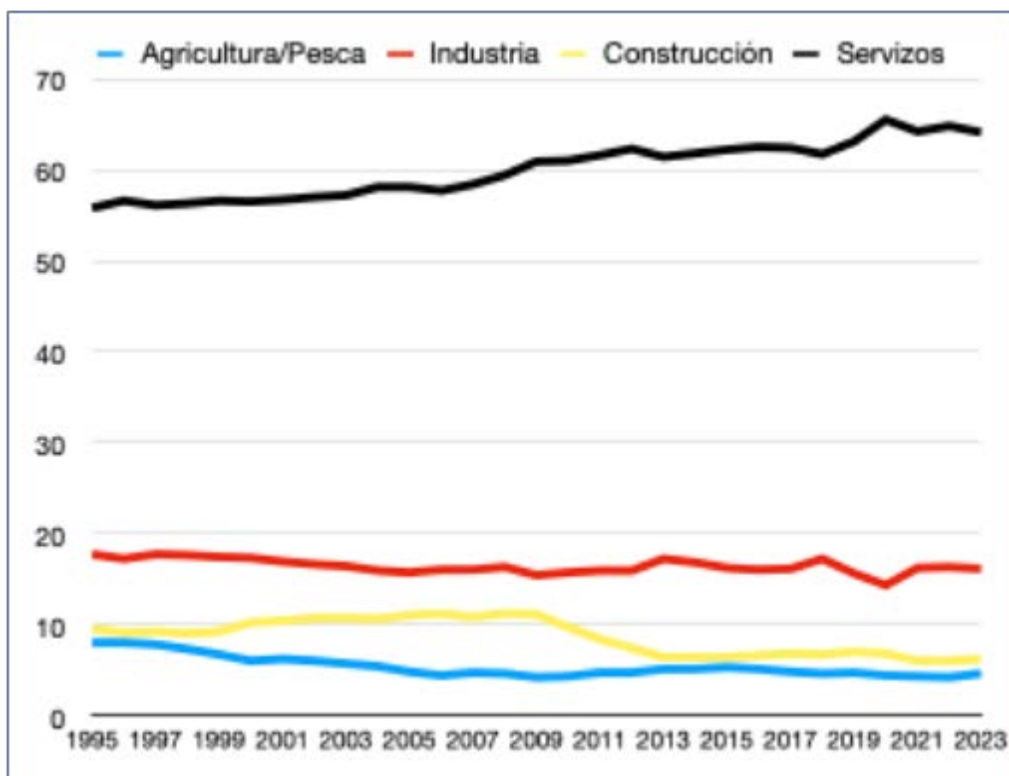
Certamente, a evolución da poboación non é unha cuestión determinista. Concretamente, o marco institucional imperante nun determinado territorio exerce unha influencia capital no comportamento da fertilidade ao longo do tempo e, por extensión, na evolución do volume da súa poboación ao longo do tempo, así como da súa composición interna. Recentemente, houbo modificacións no eido das políticas públicas que, a priori, deberían exercer un efecto positivo sobre a fertilidade agregada, ao mudar a estrutura de incentivos que as parellas galegas confrontan cando toman as súas decisións individuais relativas a cantos fillos ter, como a igualación e incremento dos permisos de parentalidade. Porén, persisten outros factores, como o encarecemento da vivenda en réxime de aluguer, ou os altos niveis de precariedade que sofren os continxentes máis novos do mercado laboral, que teñen un efecto claramente negativo sobre a fertilidade agregada. Aínda que a eventual reversión destes últimos factores tería previsiblemente un efecto positivo sobre a taxas de natalidade en territorio galego, é altamente dubidoso que sexan suficientes para mudar radicalmente as tendencias xa sinaladas.

I.2. Sociedades post-industriais e de coidados

As economías occidentais levan xa décadas sumidas nunha longa transición económica na cal a actividade industrial ocupa un peso progresivamente menor nas súas estruturas produtivas. Por oposición aos patróns de crecemento económico que caracterizaron as décadas centrais do século XX, diversos autores teñen falado da emerxencia das "sociedades da información", "sociedades de servizos", ou "sociedades post-industriais". Aínda que a actividade manufactureira non desapareceu en absoluto, o seu peso ten minguido notablemente ao longo das últimas décadas. Diversos factores teñen sido aducidos para dar conta do feito que, dende a década de 1970 en diante, a produción industrial perdera a centralidade que anteriormente tivera nos países occidentais máis desenvolvidos (no estado español, o declive maniféstase na década de 1980), en favor dunha nova centralidade do sector servizos.

Gráfico 5

Estrutura porcentual do Produto Interior Bruto a prezos correntes, 1995-2023

Fonte: Instituto Galego de Estatística. Elaboración propia

Os novos desenvolvementos no sector da loxística e o comercio internacional permitiron un proceso xeneralizado de transvasamento da actividade manufactureira cara a países menos desenvolvidos, dende os países do sueste asiático a América Latina, que foron quen de levar a cabo os seus propios procesos de desenvolvemento industrial. O aumento da

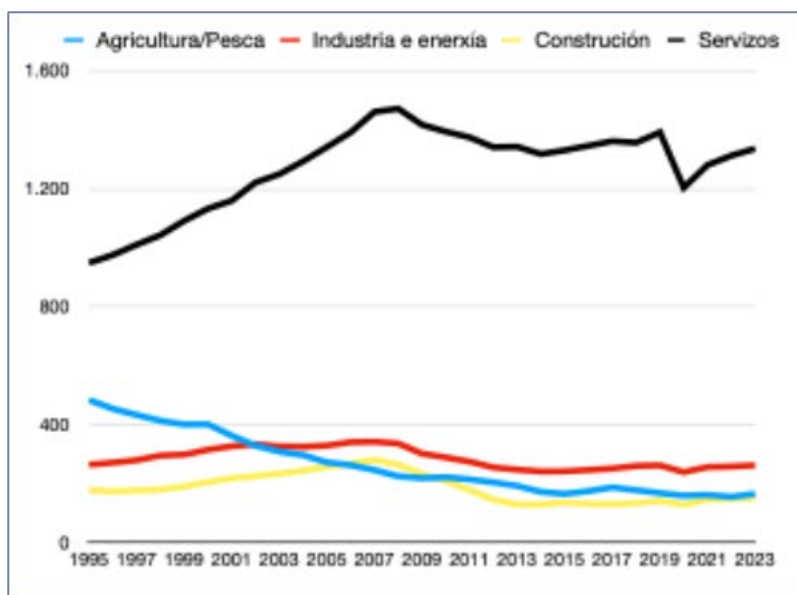
competencia internacional no sector manufactureiro, coa incorporación de diversos países con custos laborais moi inferiores, tivo como consecuencia un exceso crónico de capacidade produtiva no sector manufactureiro, causando un efecto negativo e persistente sobre a rendibilidade da industria nos países centrais. En resumo, o sector das manufacturas nos países máis desenvolvidos do sistema capitalista leva décadas de contracción e/ou estancamento a causa da intensificación da competencia internacional a mans de países con custos laborais marcadamente inferiores. O recente caso das instalacións de Alcoa na localidade de San Cibrao (Lugo) é un exemplo destas dinámicas.

Como se pode observar na Gráfica 5, pódese afirmar que a sociedade galega é, dende hai xa décadas, unha sociedade de servizos. Se ben o sector primario leva dúas décadas estabilizado ao redor do 5%, un nivel similar ao do sector da construción tras a Gran Recesión, a industria galega leva máis de tres décadas estabilizada ao redor do 16/17% do PIB. A gran maioría da actividade económica en Galicia (case dous terzos en 2023) corresponde entón ao sector servizos.

A diverxencia entre o comportamento da industria e dos servizos, respectivamente, resulta máis explícita se, en lugar de considerar a estrutura porcentual do PIB, consideramos o emprego total destinado a cada sector, medido en horas traballadas. O crecemento no valor monetario da produción industrial, en liña co crecemento do PIB no seu conxunto (o cal explica o seu peso constante no mesmo ao longo dos anos), agocha un estancamento no emprego industrial (entre 1995 e 2023, o total de horas traballadas no sector industrial galego mantívose practicamente constante, reducíndose un 07% neste período).

Gráfico 6

Evolución do emprego por sectores de actividade, horas traballadas, 1995-2023.
Unidade: millóns de horas

Unidade: millóns de horas

Fonte: Instituto Galego de Estatística. Elaboración propia

Á súa vez, o sector servizos vive unha situación contraria. Se ben o valor da súa produción monetaria creceu nestas últimas décadas a un ritmo superior ao cal o fixo o PIB no seu conxunto (o seu peso porcentual no PIB galego pasou de ser o 55.8% no ano 1995, a representar o 64.1% no ano 2023), o incremento do volume de emprego neste sector é aínda moito máis notable: se ben no sector industrial o volume de emprego permaneceu practicamente constante entre 1995 e 2023 (cunha variación acumulada do -0.7% nas tres décadas sinaladas), o volume de emprego no sector servizos experimentou unha notable expansión: o volume total de emprego no sector creceu un 40% ao longo do mesmo período.

En resumo: no sector industrial, o incremento sostido da súa produción veu acompañado por un pleno estancamento do emprego no sector. Pola contra, no sector servizos, un crecemento da súa produción lixeiramente por enriba do correspondente ao PIB no seu conxunto veu acompañado dun crecemento moi marcado do volume de traballo empregado no sector. Esta relativa diverxencia entre as horas traballadas nun sector, e o valor final da súa produción, atopa unha explicación inmediata no comportamento diverxente da produtividade do traballo no sector dos servizos e no sector industrial, respectivamente. O cal, á súa vez, permítenos inferir a composición do emprego na Galicia do futuro.

No caso da produción industrial, a división do traballo, o progreso tecnolóxico resultante en máquinas máis eficientes, ou a automatización de tarefas previamente desenvolvidas por humanos, permiten acadar incrementos continuados da produtividade do traballo ao longo do tempo. Isto é, para conseguir un determinado volume de produción, precísanse progresivamente menos traballadores. O progreso tecnolóxico, en definitiva, permite reducir o emprego industrial ao longo do tempo.

O caso dos servizos é distinto. Ao contrario do que sucede na industria, os incrementos sostidos na produtividade do traballo non son posibles sen afectar negativamente á calidade do servizo. Os incrementos da produtividade do traballo atopan límites intrínsecos: a partir dun determinado nivel, por exemplo, se se incrementan os alumnos por aula, a calidade da ensinanza que recibirán verase negativamente afectada; se aumentan os pacientes que un médico teña que atender na súa xornada, chegará un punto non poderán ser atendidos adecuadamente; un coidador soamente se poderá facer cargo dun número limitado de persoas dependentes. Os servizos interpersoais non soamente son singularmente intensivos no seu uso do factor traballo senón que, pola súa propia natureza, son singularmente resistentes á automatización, o que impón fortes límites a que a cantidade de traballo empregada no sector se reduza marcadamente co paso do tempo.

En resumo: por norma xeral, os servizos interpersoais, como a educación, a sanidade, e os coidados, son actividades que dificilmente se poden automatizar, e que polo tanto seguirán precisando dun volume elevado de traballo. Pola contra, o progreso tecnolóxico tende a reducir os niveis de emprego industrial ao longo do tempo. En consecuencia, o propio desenvolvemento tecnolóxico, a causa do seu desigual impacto na produtividade

laboral na industria e nos servizos, respectivamente, vai convertendo ás sociedades capitalistas, progresivamente, en "sociedades de servizos".

I.3. Perspectivas de futuro: Migracións, envellecemento e coidados

Do anterior despréndense varias conclusións que nos permiten albiscar a natureza e dirección que previsiblemente tomará a migración na Galicia do futuro. Por unha banda, a poboación galega será a medio prazo unha poboación con volume total estanco ou mesmo decrecente, caracterizada por un alto nivel de envellecemento e, por extensión, con niveis de dependencia igualmente elevados. Se ben esta situación non é exclusiva de Galicia, pois é causa última de tendencias compartidas polos países do noso entorno, é preciso destacar a intensidade coa que se están a dar hoxe en día, e moi previsiblemente se seguirán a dar, estas tendencias na nosa sociedade.

A galega xa é, no presente, unha poboación estanca, envellecida, e altamente dependente. Unha poboación gradualmente máis envellecida terá necesariamente unha necesidade crecente de servizos sanitarios, de coidados, e de asistencia social. Simultaneamente, conforme aumente en termos relativos a proporción que significa a poboación en estado de dependencia respecto do total, serán proporcionalmente menos os adultos dispoñibles que se atopen en idade de traballar.

Por outra banda, a provisión de servizos de saúde e de coidados, pola súa natureza intrinsecamente interpersoal, é unha actividade singularmente intensiva no seu uso do factor traballo. A causa da súa moi difícil mecanización, o incremento na demanda destes servizos terá que satisfacerse con aumentos na oferta laboral neses sectores.

Tradicionalmente, a provisión de coidados en Galicia participaba do que na literatura especializada se denominaban réximes "familialistas", isto é, sociedades nas cales os a provisión de coidados estaba moi pouco mercantilizada, e o estado de benestar xogaba un papel mínimo na súa provisión. Eran as principalmente as mulleres, afastadas do mercado laboral, quen tiñan que sacrificar o seu tempo e esforzo a tal efecto. Porén, hoxe en día, hai case tantas mulleres ocupadas coma homes no mercado laboral galego (no segundo trimestre de 2025, 590.000 homes fronte a 575.000 mulleres). O recurso tradicional ao traballo feminino impagado xa non será unha opción na Galicia do futuro. Previsiblemente, entón, será nestes sectores nos cales se focalice a creación de emprego en Galicia nas vindeiras décadas.

En definitiva, por unha banda, as dinámicas demográficas en curso fan prever que nas seguintes décadas Galicia terá un incremento moi significativo na demanda laboral nos sectores de servizos interpersoais, como a sanidade ou os coidados. Por outra banda, estes son sectores singularmente intensivos no seu uso da forza de traballo, mentres que a poboación nada en Galicia en idade de traballar será progresivamente inferior en proporción ao total. En consecuencia, a sociedade galega previsiblemente precisará continxentes crecentes de inmigración para atenuar os seus desequilibrios demográficos internos, que atoparán elevadas oportunidades de emprego nos sectores de servizos xa indicados.

II.- A SITUACIÓN DO MERCADO DE TRABALLO EN GALICIA

II.1.- Trazos xerais

II.1.1. Evolución da poboación estranxeira residente en Galicia

Nos últimos anos, Galicia experimentou un aumento constante da inmigración procedente do estranxeiro. Segundo o Censo de Poboación e Vivendas, mentres que en 2020 o número de estranxeiros rexistrados en Galicia representaba o 4,17 % da súa poboación total, esta porcentaxe ascendeu ao 5,74 % en 2024, coa previsión de que esta taxa aumente nos próximos anos. Esta tendencia ten un impacto moi significativo, como se analizará máis adiante, na evolución do mercado laboral galego.

Cadro 1

Poboación estranxeira en Galicia

	Galicia			
	Total poboación	Total estranxeiros	Peso relativo (%)	Taxa de variación (%) de estranxeiros
2017	2.708.339	87.189	3,22	
2018	2.701.743	92.558	3,43	6,16
2019	2.699.499	100.868	3,74	8,98
2020	2.701.819	112.638	4,17	11,67
2021	2.695.645	114.534	4,25	1,68
2022	2.690.464	118.740	4,41	3,67

Fonte: Padrón Municipal de Habitantes

	Galicia			
	Total poboación	Total estranxeiros	Peso relativo (%)	Taxa de variación (%) de estranxeiros
2021	2.698.177	114.026	4,23	
2022	2.692.825	119.174	4,43	4,51
2023	2.699.424	139.306	5,16	16,89
2024	2.705.833	155.281	5,74	11,47

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

O cambio metodolóxico na elaboración do Censo de Poboación e Vivendas de 2021, que permite actualizacións anuais, levou a un cambio no tratamento das cifras oficiais de poboación. Por ese motivo, o cadro 1 reflicte os datos do Padrón Municipal de Habitantes ata 2022 e os do Censo de Poboación e Vivendas teñen continuidade anual desde 2021. Os datos censuais, reflectidos no cadro 1, mostran un cambio substancial desde a pandemia, con taxas de crecemento tan notables que xustifican o aumento da poboación en Galicia

compensando os valores moi negativos do crecemento vexetativo. Así, a partir de 2022, as taxas de crecemento da poboación estranxeira residente en Galicia incrementáronse a taxas de dous díxitos, de tal xeito que no momento de redactar este Informe o número de residentes estranxeiros xa era o dobre do que era en 2018. De feito, os últimos datos dispoñibles, referidos ao 1 de outubro de 2025, cuantifican o número de estranxeiros en 187.767 persoas, o que representou un aumento de case o 21% respecto ao total de 2024.

Cadro 2

Sexo e idade da poboación de nacionalidade estranxeira e española en Galicia

Año 2024

	Valores absolutos			Peso relativo		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Nacionalidade estranxeira						
Menos de 16 anos	20.721	10.688	10.033	13,34	14,35	12,42
De 16 a 64 anos	123.485	59.134	64.351	79,52	79,41	79,63
Máis de 64 anos	11.075	4.647	6.428	7,13	6,24	7,95
Total	155.281	74.469	80.812	100,00	100,00	100,00
Nacionalidade española						
Menos de 16 anos	300.191	154.595	145.596	11,77	12,60	11,00
De 16 a 64 anos	1.541.545	767.499	774.046	60,44	62,54	58,49
Máis de 64 anos	708.816	305.181	403.635	27,79	24,87	30,50
Total	2.550.552	1.227.275	1.323.277	100,00	100,00	100,00

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

No cadro 2 preséntase a distribución da poboación estranxeira residente en Galicia por sexo e idade e compárase coa estrutura de residentes de nacionalidade española. Como era de esperar, as diferenzas son significativas. En primeiro lugar, o número total de mulleres de nacionalidade estranxeira é superior ao de homes (80.812 fronte a 74.469). En segundo lugar, destaca a alta proporción de residentes estranxeiros con idades entre 16 e 64 anos (arredor do 80 %), e consecuentemente unha proporción menor dos maiores de 64 anos. Isto contrasta coa distribución de residentes con nacionalidade española, onde a proporción de residentes de maior idade é moito maior. Estas cifras suxiren que Galicia volveuse cada vez máis atractiva para os inmigrantes estranxeiros que desexan participar no seu mercado laboral, o que supón que a taxa de persoas maiores de 64 anos sexa relativamente baixa entre esta poboación. Polo tanto, a gran maioría da poboación inmigrante residente en Galicia ten unha idade axeitada para participar no mercado laboral. Ademais, cómpre sinalar que o peso relativo dos menores de 16 anos neste grupo é lixeiramente superior ao observado na poboación nacional española, circunstancia que permite unha mellora na taxa de envellecemento que en Galicia xa alcanzaba o 224,32 % en 2024, o que indica que por cada 100 persoas menores de 16 anos había 224,3 habitantes maiores de 64 anos.

II.1.2. Distribución da poboación estranxeira polo territorio en Galicia. Ano 2024

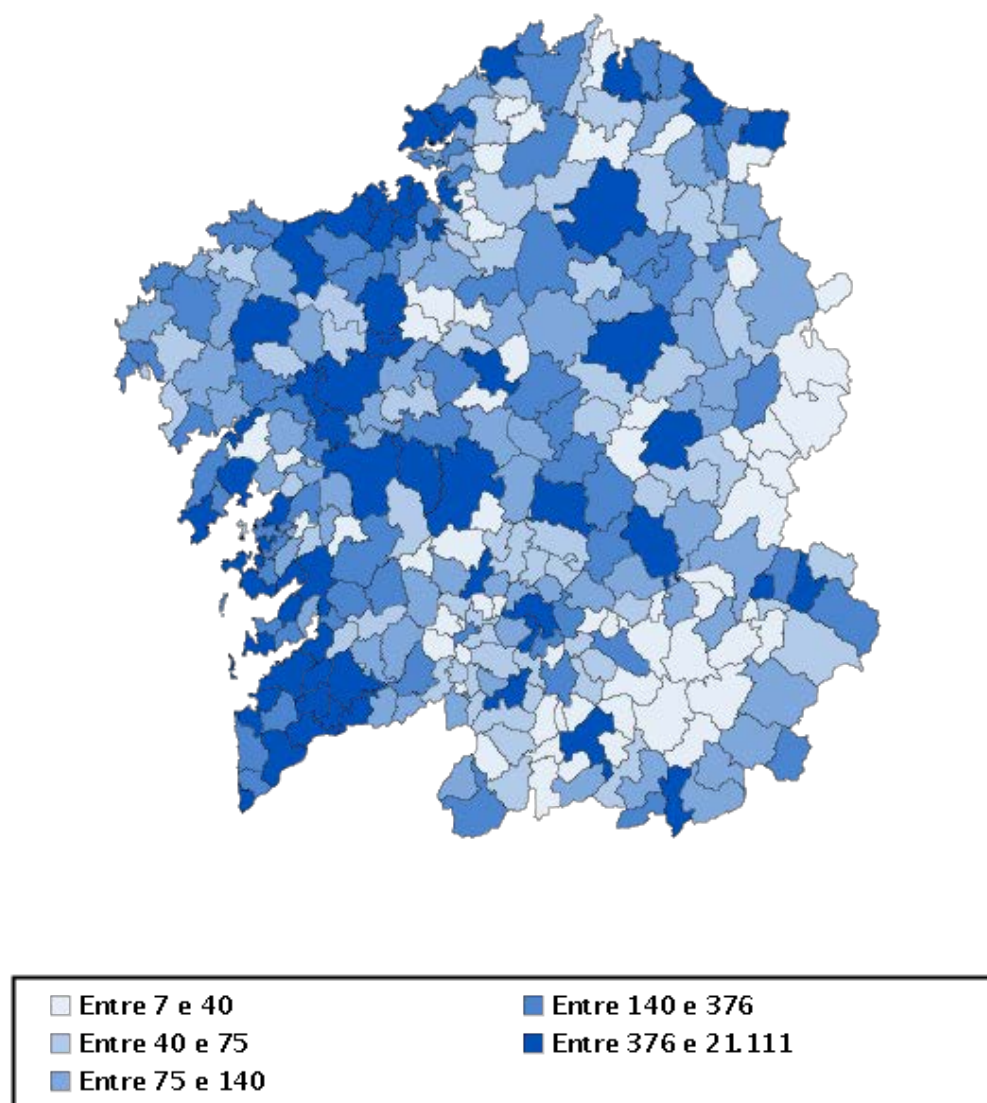
Como se pode observar no Mapa 1, a distribución de estranxeiros residentes nos 313 concellos de Galicia no ano 2024 foi moi desigual. Como era de esperar, este grupo de poboación concéntrase nas zonas de maior actividade económica, especialmente nos principais núcleos de poboación e as súas zonas circundantes.

No que respecta á provincia da Coruña, a maior poboación estranxeira atópase no Golfo Ártabro, nos concellos situados ao longo da autoestrada AP-9 desde A Coruña ata o límite coa provincia de Pontevedra e na zona norte da ría de Arousa. A poboación estranxeira é escasa na Costa da Morte e na zona oriental da provincia. Entre os concellos máis afastados dos sete principais núcleos urbanos, obsérvase unha presenza significativa de estranxeiros residentes en Santa Comba, Melide e Cedeira. No que respecta ao primeiro concello, Santa Comba, segundo os datos de xaneiro de 2025, cómpre salientar que a súa distribución sectorial difire da de Galicia no seu conxunto. Do total de residentes que cotizan á Seguridade Social, os que traballan no sector servizos representan o 55,8 % do total, o sector primario o 16,3 % e a industria cun 15,5 % tamén teñen unha presenza significativa. En Melide, a participación do sector servizos (68,6 %) é moito maior que en Santa Comba, grazas á actividade xerada polo Camiño de Santiago Francés. Mentres tanto, en Cedeira, unha vila da comarca de Ferrolterra, o persoal traballador concéntranse no sector terciario debido á súa vinculación produtiva coas actividades turísticas. Non obstante, cómpre salientar o papel do sector pesqueiro, o que significa que a participación do sector primario é só do 11,5 % do total da afiliación.

Na provincia de Lugo, os residentes estranxeiros concentráronse na capital da provincia, en toda a comarca da Mariña Lucense e en catro núcleos de poboación: Vilalba, Sarria, Chantada e Monforte de Lemos, as principais vilas das súas respectivas comarcas. Cómpre destacar a importante presenza de estranxeiros residentes nos concellos da cornixa cantábrica, especialmente no sector pesqueiro, e tamén nos concellos de Ribeira Sacra e Terra de Lemos.

Mentres tanto, na maior parte da provincia de Ourense, a presenza de persoas estranxeiras residentes é escasa e concéntrase non só na capital provincial, senón tamén no nordeste na comarca de Valdeorras e no sur arredor da actividade económica de Verín e Xinzo de Limia. En Valdeorras, destacan os concellos do Barco e A Rúa ante as necesidades de man de obra das súas industrias extractivas. Nesta comarca, en xaneiro de 2025 case o 23% dos cotizantes na Seguridade Social traballaban no sector industrial. En canto a zona de Verín, a interrelación económica co Norte de Portugal contribúe a que haxa un elevado número de estranxeiros residentes nesta área xeográfica. Esta comarca ten unha alta concentración de actividade no sector terciario (a pesar de contar no sector primario coa DOP Monterrei) xa que tres de cada catro cotizantes residentes na zona se dedican a esta actividade.

Mapa 1

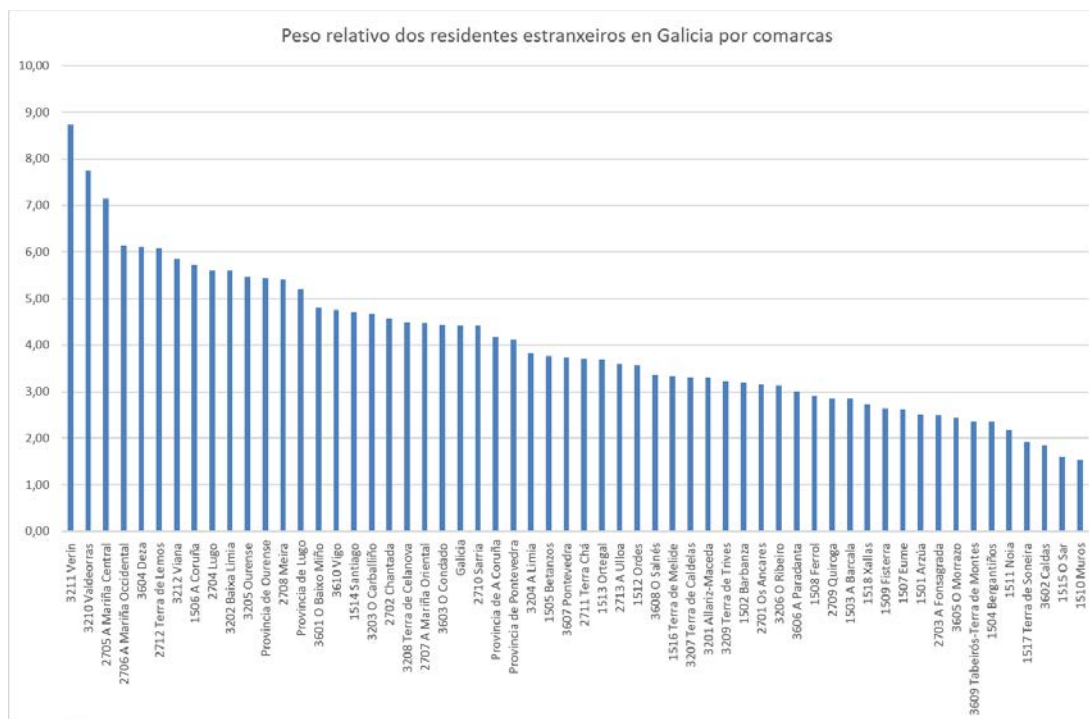

Fonte: IGE

Na provincia de Pontevedra obsérvanse tres zonas de concentración de poboación estranxeira. Sen dúbida, a máis destacable é Vigo e a súa área metropolitana, cunha presenza de residentes estranxeiros que se estende por todo o sur da provincia, especialmente cara á comarca do Rosal. O mapa 1 ilustra a concentración de estranxeiros nesta zona, onde, ademais, se concentra a maior actividade industrial de Galicia. Unha segunda área comprende tres concellos do interior cun elevado número de residentes estranxeiros: A Estrada, Silleda e Lalín. Estes concellos constitúen un centro de actividade económica na súa comarca, e estes resultados suxiren que son un polo de atracción de residentes estranxeiros. A terceira zona abrangue a parte sur da ría de Arousa e toda a ría de Pontevedra, área

dinámicas con actividade económica diversificada debido á importancia dos sectores turístico, primario e industrial. En concellos como Sanxenxo, os servizos representaron o 72,9 % do total de cotizantes á Seguridade Social, e no Grove esta porcentaxe reduciuse ao 66,8 % debido ao peso do sector primario, que é do 11,4 %.

Gráfico 1

Fonte: Censo de Poboación e Vivenda

Como complemento ao mapa 1, o gráfico 1 presenta, por comarcas, o peso relativo dos residentes estranxeiros na poboación total en 2024. Mentres que a media do conxunto de Galicia é do 6,1 % (6 estranxeiros por cada 100 habitantes), en dúas comarcas da provincia de Ourense esta porcentaxe case se duplica, converténdose nas comarcas líderes de Galicia. Trátase de Verín e Valdeorras, zonas onde a poboación estranxeira alcanzou case o 12 % da poboación total. En terceiro lugar atópase a comarca Terra de Lemos, na provincia de Lugo, onde o número de estranxeiros ronda o 10 % da poboación e onde o emprego dos residentes, sexan de nacionalidade española ou estranxeira, concéntrase no comercio, na sanidade e nos servizos sociais.

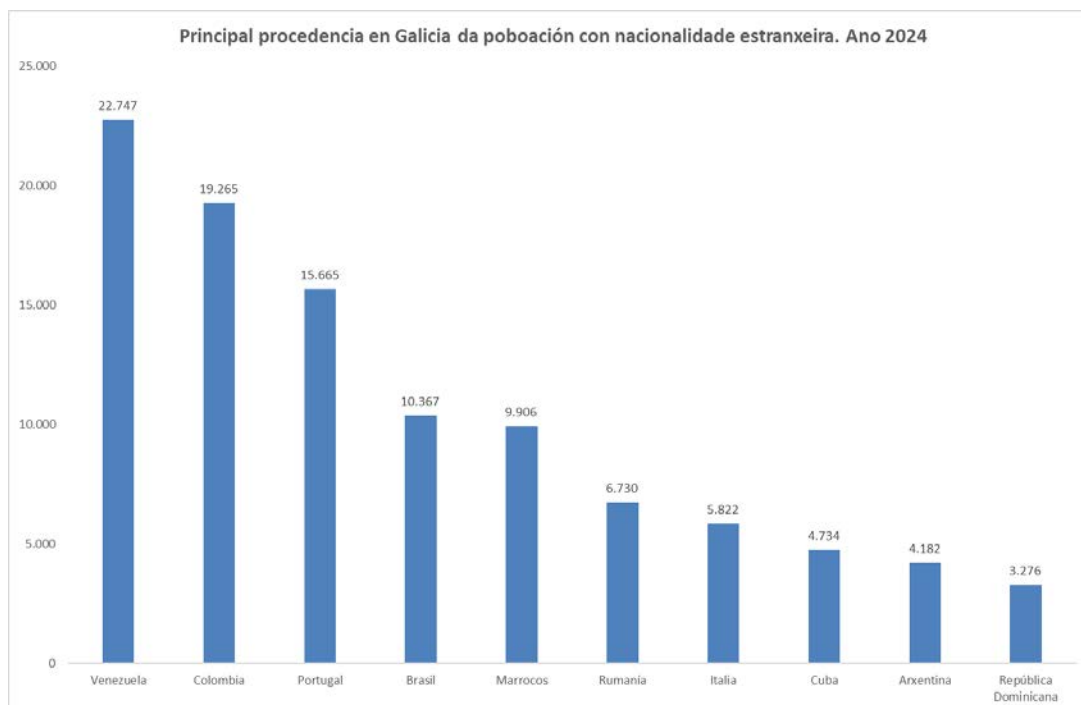
Como xa se indicou, a inmigración estranxeira tamén mostra un alto peso relativo en toda a costa lucense, especialmente na zona da Mariña Central, centrada no concello de Foz, pero tamén cun peso significativo en Burela e Cervo. Nesta comarca destaca o sector primario, en particular o sector pesqueiro, que en setembro de 2025 contaba cun total de 1.175 traballadores rexistrados, cifras case idénticas ás do sector industrial, con 1.152 cotizantes. Claramente, está última cifra lógrase grazas a tradicional actividade de produción

e transformación de aluminio, factorías actualmente propiedade da multinacional norteamericana Alcoa. É unha actividade economicamente crucial na zona e, sen embargo, este sector leva esta década vivindo unha situación complexa que afecta á súa viabilidade e aínda, a día de hoxe, estase lonxe de chegar a unha solución satisfactoria.

En canto ás comarcas cuxa capital é un dos sete concellos máis grandes de Galicia, destaca Lugo cun maior peso relativo, seguida da Coruña, mentres que as porcentaxes máis baixas rexístranse nas comarcas de Pontevedra e Ferrol. Por provincias, Coruña lidera claramente, seguida de Lugo, sendo os seus pesos relativos superiores á media de Galicia. É destacable que a porcentaxe da provincia da Coruña supera á de Pontevedra.

Finalmente, no gráfico 1 pódese ver que as zonas con menos poboación estranxeira, en termos relativos, son Muros, Caldas e O Sar, todas elas relativamente próximas entre si.

Gráfico 2

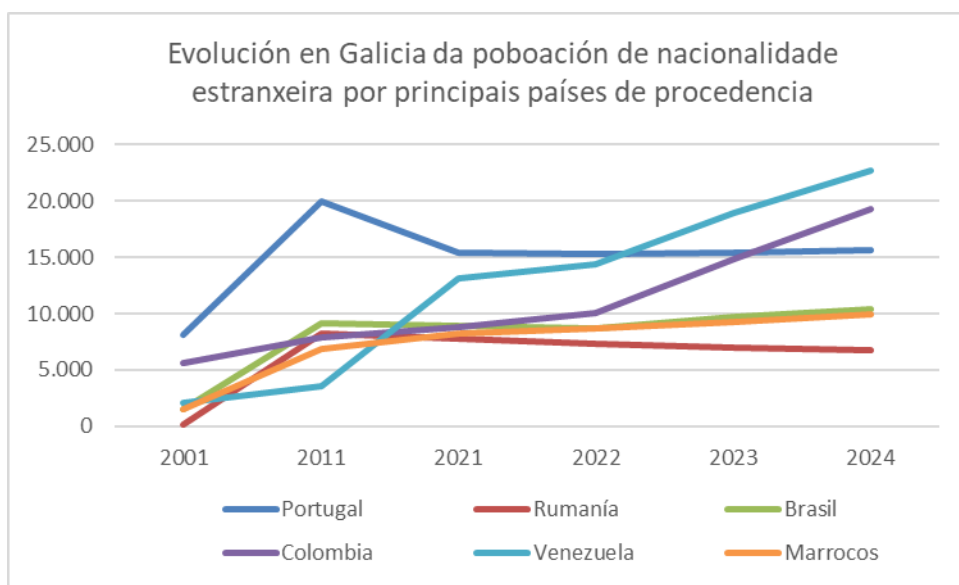
Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

O gráfico 2, que se complementa co gráfico 3, mostra que a poboación estranxeira residente en Galicia en 2024 procedía de forma maioritaria de América Latina, especialmente de Venezuela e Colombia. De 2001 a 2024, a chegada de residentes destes países foi constante, o que levou a que Venezuela superase a Portugal en 2022, e a que Portugal fose superado por Colombia en 2023. Así, Portugal, que fora con moita diferenza a principal fonte de residentes estranxeiros en Galicia, foi perdendo terreo gradualmente, e na década actual apréciase un claro estancamento no número de residentes portugueses en Galicia. A maior presenza de residentes portugueses explicouse polos fortes lazos económicos entre os dous territorios, en particular as economías galega e a da Rexión Norte, que están estreitamente entrelazadas. Co paso dos anos, a vantaxe competitiva de establecer actividades produtivas en Portugal, debido ás condicións máis favorables que se ofrecían no país luso para os proxectos empresariais en

comparación con Galicia, o que xunto co maior dinamismo de Portugal tras superar a profunda crise de 2008, freou significativamente o fluxo de inmigración portuguesa a Galicia. Pola contra, as complexas situacións políticas e económicas de Venezuela e Colombia aceleraron a inmigración a Galicia nos últimos anos. Isto viuse favorecido pola relación tradicional de Galicia con estes países latinoamericanos, forxada polo forte fluxo emigratorio galego do século pasado. Tamén é destacable a traxectoria da poboación brasileira, que aumentou considerablemente na primeira década deste século antes de estancarse. A presenza de residentes cubanos e arxentinos en Galicia é actualmente menos significativa.

A inmigración procedente do norte de África concéntrase nos residentes procedentes de Marrocos. En 2024, había 9.906 cidadáns marroquís en Galicia, menos da metade do número de venezolanos ou de colombianos. Esta cifra contrasta co número de cidadáns marroquís que entraron noutras comunidades autónomas. Por exemplo, nese mesmo ano, rexistráronse 241.179 persoas en Cataluña, o que representou o 16,70 % do total de estranxeiros nesa Comunidade. Esta porcentaxe baixou ao 6,4 % en Galicia.

Gráfico 3

Fonte: Censo de Poboación e Vivenda

Da Unión Europea, xunto con Portugal, destaca a presenza de romaneses e italianos. O número de romaneses experimentou un aumento notable na primeira década deste século. Desde a súa adhesión á Unión Europea en 2007, a súa poboación foi diminuindo, e a súa presenza é cada vez menos significativa no contexto da inmigración total. Tamén é destacable que Italia aparece despois destes dous países.

En resumo, mentres que en 2011 Portugal, Brasil e Rumanía lideraban a clasificación da poboación estranxeira en Galicia, con Portugal moi por diante dos outros dous, o aumento da inmigración a esta Comunidade autónoma nos últimos anos reconfigurou os lugares de

orixe, que en 2024 estaban liderados por Venezuela e Colombia, con Portugal caendo ao terceiro posto con case 5.000 residentes menos.

Finalmente, no cadro 3 preséntanse as cifras de migración neta para Galicia de 2021 a 2023. Aínda que este período abrangue só tres anos, os datos foron recollidos mediante unha nova metodoloxía desenvolvida tras os cambios no Censo de Poboación e Vivenda de 2021. Esta metodoloxía substituíu os dous métodos anteriores, que se baseaban no Rexistro de Poboación, estatística que resultaba inconsistente coas cifras xerais de poboación. O cadro 3 presenta os resultados da Estatística de Migración e Cambio de Residencia (ICMR), derivada do Censo de Poboación e Vivendas, que agora proporciona datos anuais a partir de 2021 en lugar de cada dez anos.

Cadro 3

Emigración, inmigración e saldos migratorios galegos

	Galicia		
	2021	2022	2023
Emigración externa	34.043	32.697	36.028
A outra comunidade	18.191	19.283	19.950
Ao estranxeiro	15.852	13.414	16.078
Inmigración externa	46.879	59.948	61.766
Doutra comunidade	21.332	20.667	22.351
Do estranxeiro	25.547	39.281	39.415
Saldo migratorio externo	12.836	27.251	25.738
Co resto de España	3.141	1.384	2.401
Co estranxeiro	9.695	25.867	23.337

Fonte: IGE

O cadro 3 resume con nitidez a traxectoria e as características das migracións netas en Galicia. Como se pode observar, estas son claramente positivas, e a súa magnitude explícase esencialmente pola inmigración exterior procedente do estranxeiro. Esta comunidade autónoma, historicamente terra de emigración, pasou a ter unha migración neta positiva tanto coas outras comunidades autónomas españolas como con outros países. Non obstante, se ben existe unha certa semellanza no número de persoas que entran e saen desde ou cara as outras comunidades autónomas, no caso dos movementos con outros países, a inmigración é considerablemente superior á emigración. Neste último caso, en 2023, por cada 100 estranxeiros que viñeron residir a Galicia, case 41 marcharon a outros países. Así, nestes tres anos, Galicia foi receptora neta de poboación procedente do estranxeiro (tamén do resto de España, pero sobre todo doutros países), o que mitiga os resultados moi negativos do crecemento vexetativo da poboación. Nese mesmo ano a diferenza entre falecementos (32.782) e nacementos (14.004) foi de 18.778 persoas.

II.2. A participación da poboación estranxeira no mercado de traballo galego. Análise de tres taxas básicas: actividade, paro e emprego

II.2.1. Taxa de actividade

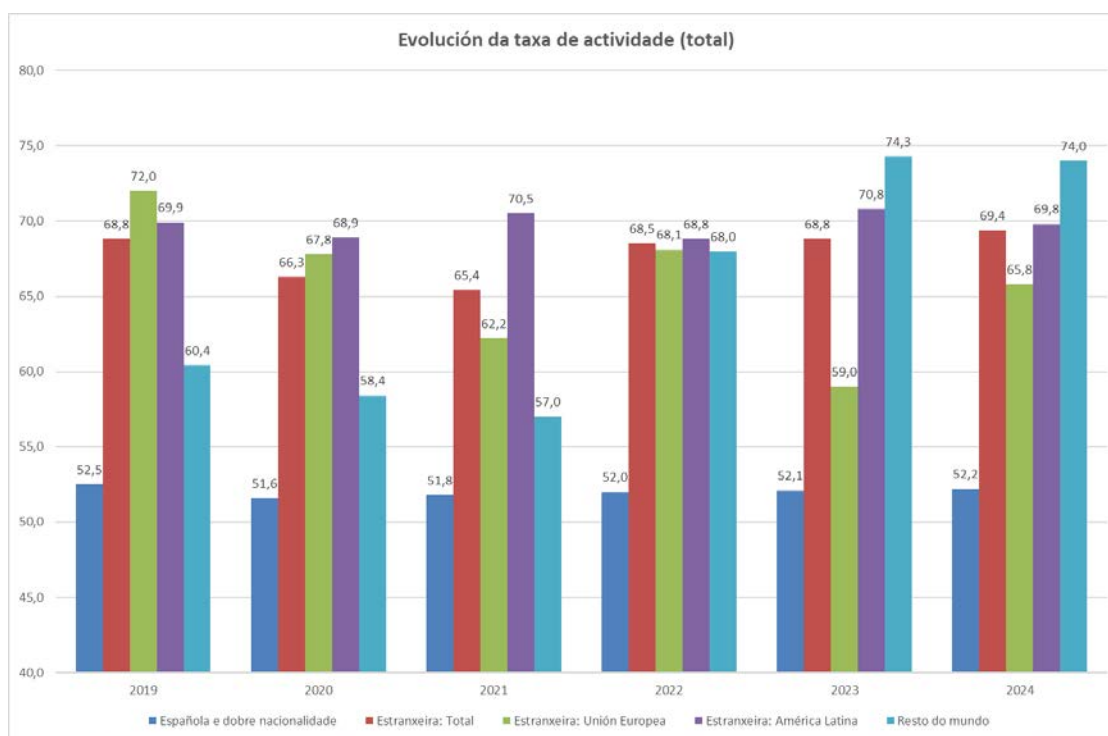
Entendemos que unha das razóns máis importantes polas que as persoas estranxeiras emigran a Galicia é a busca de emprego. Polo tanto, o crecente número de residentes estranxeiros desexosos de participar no mercado laboral está a trocar os indicadores máis relevantes que se empregan para caracterizar o mercado laboral galego.

A decisión de participar no mercado laboral reflíctese cuantitativamente na taxa de actividade. Esta taxa indica a porcentaxe da poboación en idade de traballar nun determinado territorio (segundo a metodoloxía da EPA – Enquisa de Poboación Activa-, a poboación en España maior de 15 anos que desexa estar no mercado laboral, é dicir, formar parte da poboación activa). Pódese supoñer que o aumento da presenza de residentes estranxeiros elevará a taxa de actividade global en Galicia; noutras palabras, suxire que unha maior porcentaxe da poboación desexa dedicarse a actividades produtivas. Isto implica unha modificación da estrutura do mercado laboral galego ante unha oferta de traballo que varía de forma diferente segundo os sectores económicos aos que en maior grado diríxese a oferta de persoas traballadoras estranxeiras.

Os resultados da EPA, que se mostran no gráfico 4, reflicten, coincidindo co que se suxeriu intuitivamente no parágrafo anterior, que as taxas de actividade son considerablemente máis altas entre os inmigrantes estranxeiros, independentemente do seu país de orixe, que as taxas que mostran os cidadáns españois ou aqueles con dobre nacionalidade. Así, cos resultados globais, no período de 2019 a 2024, a taxa para este último grupo mantívose relativamente estable, en torno ao 52%, o que demostra que, da poboación española maior de 15 anos, algo máis da metade desexa participar no mercado laboral.

Esta aspiración é moito maior entre a poboación estranxeira. O gráfico 4 ilustra neste caso a volatilidade dunha taxa que, pola súa natureza, non adoita flutuar significativamente dun ano para outro. Como se mencionou, mentres que a taxa para os residentes con nacionalidade española ou con dobre nacionalidade sitúase arredor do 52%, a taxa para os residentes estranxeiros oscilou, durante o período 2019-2024, entre o 65,4% en 2021 e o 69,4% en 2024. Como se aprecia, a taxa de actividade máis alta alcanzouse no último ano desta serie, o que indica que case 70 de cada 100 residentes estranxeiros en Galicia desexan participar no mercado laboral. Isto representa unha diferenza de aproximadamente 18 puntos porcentuais con respecto aos nacionais españois ou con dobre nacionalidade, o que suxire que se a afluencia de residentes estranxeiros continúa a medrar, o mercado laboral galego sufrirá unha transformación significativa nos próximos anos.

Gráfico 4

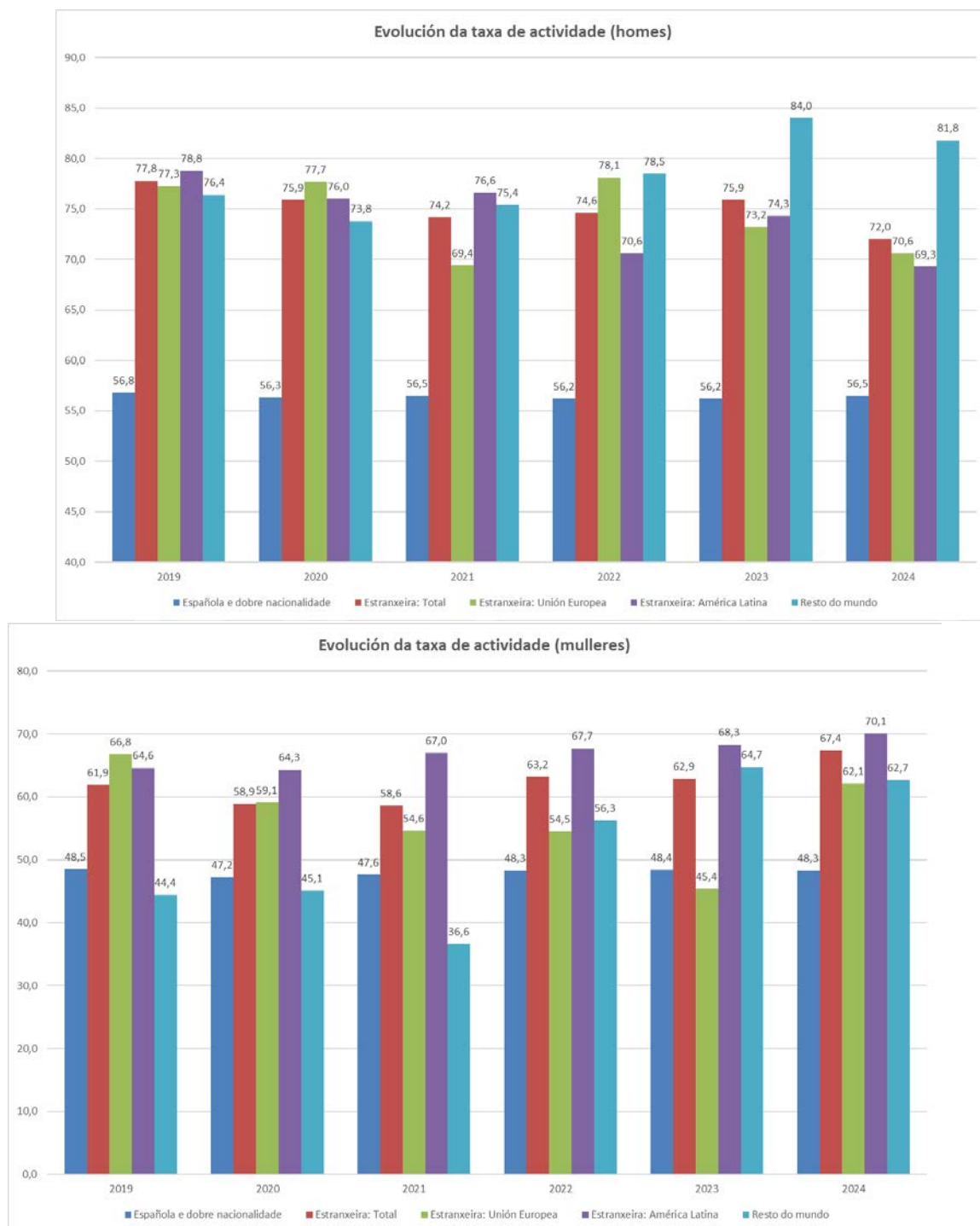
Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

A distribución da taxa de actividade estranxeira en Galicia por tres grandes áreas xeográficas (Unión Europea, América Latina e Resto do Mundo), presentada no gráfico 4, mostra resultados dispares e moi volátiles. En canto á poboación procedente da Unión Europea, en 2019, este grupo presentou a taxa máis alta das tres, cun 72,0 %, mentres que en 2024 alcanzou a taxa máis baixa, cun 65,8 %. Isto indica que a motivación para residir en Galicia dos cidadáns europeos foi paulatinamente cambiando nos últimos anos. En contraste cun desexo moi forte na década anterior de residir en Galicia para formar parte da poboación activa, en 2024, un 6,2 % máis desta poboación que en 2019, elixiu permanecer inactiva. As razóns deste cambio poderían ser bastante variadas. É razoable supoñer que existe unha maior tendencia a residir en Galicia por motivos de estudo ou, unha vez alcanzada unha determinada idade, residir en Galicia pero xa fóra do mercado laboral. O descenso da poboación procedente de Europa do Leste tamén pode ser unha das razóns da diminución desta porcentaxe. Mentres tanto, a poboación latinoamericana mantivo unha taxa de actividade arredor do 70 % ao longo do período, e esta porcentaxe non experimentou variacións significativas, oscilando entre o 68,8 % en 2022 e o 70,8 % en 2023. Isto demostra que o aumento gradual da poboación procedente desta área xeográfica nos últimos anos non alterou a porcentaxe de persoas que desexan participar no mercado laboral.

Finalmente, as maiores variacións danse entre a poboación do Resto do Mundo. O gráfico 4 mostra que en 2019, este grupo tivo a taxa de actividade máis baixa, cun 58,4%. Esta porcentaxe experimentou un cambio drástico en 2022, alcanzando unha taxa de actividade do 68 %, fronte ao 57 % do ano anterior. Trátase dun aumento espectacular de 11 puntos, explicable xa sexa polo forte desexo dos novos residentes estranxeiros de participar no mercado laboral ou pola saída de Galicia de residentes estranxeiros que non

estaban empregados previamente. En calquera caso, este último grupo non é tan grande como a poboación inmigrante de América Latina, polo que mesmo pequenos cambios poden alterar drasticamente a súa taxa de actividade. Cómpre salientar que, dentro deste grupo, 74 de cada 100 persoas maiores de 15 anos desexan participar no mercado laboral galego.

Gráficos 5 y 6

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Os gráficos 5 e 6 presentan as taxas de actividade por sexo. En termos xerais, a taxa da poboación estranxeira masculina superou o 70 % durante o período 2019-2024, pero cunha

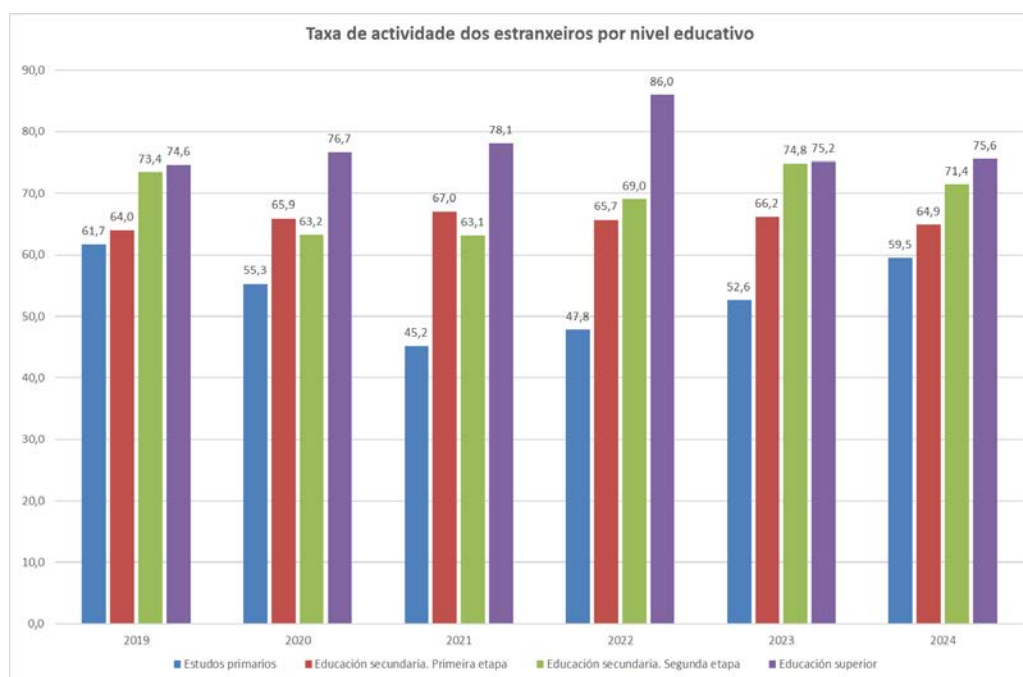
tendencia á baixa, pasando do 77,8 % en 2019 ao 72 % en 2024. Pola contra, a taxa feminina seguiu a traxectoria oposta, pasou do 61,9 % en 2019 (case 16 puntos inferior á taxa masculina) ao 67,4 % en 2024 (unha diferenza de 6,6 puntos). Estas cifras, moi superiores ás taxas españolas, demostran, entre outras cousas, un cambio na actitude da poboación feminina cara ao mercado laboral. É un feito que, en termos relativos, máis mulleres desexaron participar no mercado laboral en 2024 que en anos anteriores. Isto ocorreu nun contexto, como se comentou anteriormente, onde a poboación feminina estranxeira superaba en número á masculina, o que suxire non só un cambio na actitude das mulleres xa residentes en Galicia cara ao mercado laboral, senón tamén a chegada de mulleres inmigrantes desexosas de colaborar nas actividades produtivas en Galicia. Por outra banda, e tamén como xustificación desta diferenza, cómpre lembrar que no grupo de poboación estranxeira, fronte a 4.647 homes maiores de 64 anos, había 6.428 mulleres, circunstancia que indica que, por este motivo, a taxa de actividade feminina terá que ser inferior á masculina.

Nas principais áreas xeográficas, a traxectoria da poboación feminina residente en España procedente do Resto do Mundo é rechamante. Como mostra o gráfico, a súa taxa de actividade foi inferior á das españolas ou con dobre nacionalidade entre 2019 e 2021. Un dato particularmente estraño e sorprendente é o de 2021. Segundo a EPA, a taxa foi do 36,6 % (case dúas de cada tres mulleres non participaban no mercado laboral). Esta cifra é difícil de explicar cando a taxa de mulleres con nacionalidade española ou dobre nacionalidade foi do 47,6 %, e sobre todo cando, nos anos posteriores, estas porcentaxes aseméllanse máis ás dos outros grandes territorios. Mentres tanto, a taxa masculina tamén fluctuou, chegando ao 84 % en 2023, o que representa unha presenza moi grande no mercado laboral, superando con creces a de calquera das outras áreas.

No que respecta a América Latina, o resultado máis destacable foi o de 2024, ano na que a taxa feminina (70,1 %) superou á masculina (69,3 %). Este resultado non se podía prever en función das taxas dos anos anteriores e explícase principalmente por unha caída de cinco puntos na taxa masculina. Non obstante, estas fluctuacións non deben ocultar o feito de que, entre os inmigrantes procedentes de América Latina, tanto homes como mulleres, que representan porcentaxes similares da poboación total, están a tentar participar de forma moi intensa no mercado laboral galego.

Finalmente, as taxas de actividade das persoas estranxeiras procedentes da Unión Europea mostran un descenso gradual tanto para mulleres como para homes. No caso das mulleres, este descenso parece recuperarse en 2024, aínda que segue lonxe dos niveis da década anterior.

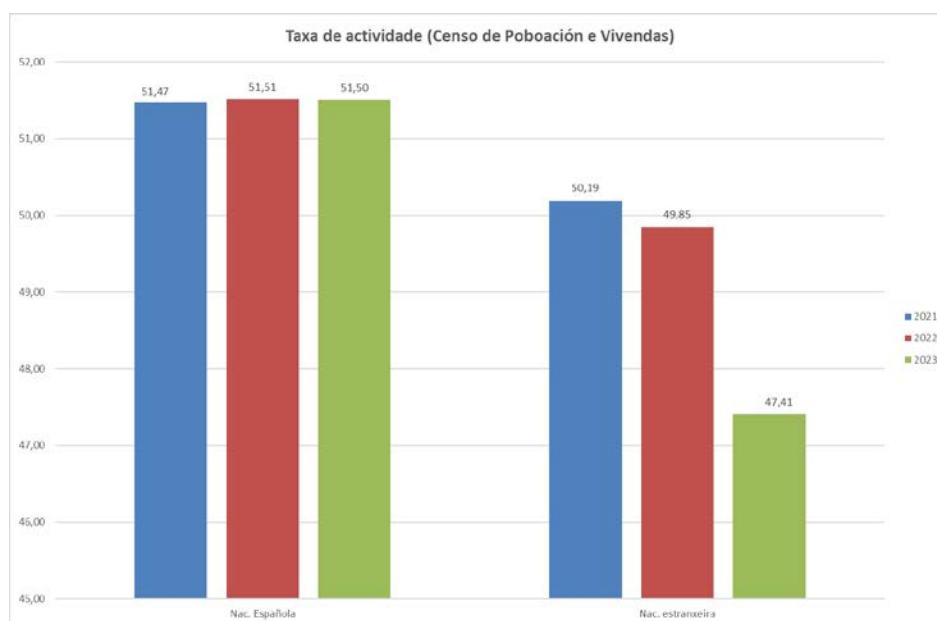
Gráfico 7

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Observando as taxas de actividade dos residentes estranxeiros por nivel educativo, o gráfico 7 mostra que as taxas máis altas atópanse entre as persoas con estudos superiores. Agás o ano 2022, que alcanzou unha porcentaxe inusualmente alta do 86 %, a EPA reflicte taxas neste grupo que superaron o 75% nos últimos dous anos. Isto suxire que as persoas que investiron en educación, independentemente de onde o fixeron, desexan participar en maior grado no mercado laboral galego. Pola contra, a participación da poboación estranxeira con niveis educativos máis baixos é bastante menor, aínda que aumentou nos últimos anos. É salientable que a taxa de actividade da poboación con estudos secundarios de primeiro ciclo foi superior, en 2020 e 2021, á da poboación con estudos secundarios de segundo ciclo. Esta foi unha situación puramente circunstancial, sen dúbida influenciada polas condicións económicas durante o peor momento da pandemia. Non obstante, isto cambiou nos tres anos seguintes, un período no que a taxa de emprego dos persoal traballador con estudos secundarios de segundo ciclo superou con creces a daqueles con estudos secundarios de primeiro ciclo. En definitiva, independentemente de que o tipo de traballo que realizan esixa ou non unha produtividade acorde co seu nivel educativo, os estranxeiros con estudos superiores son os que buscan emprego máis activamente no mercado laboral galego.

Gráfico 8

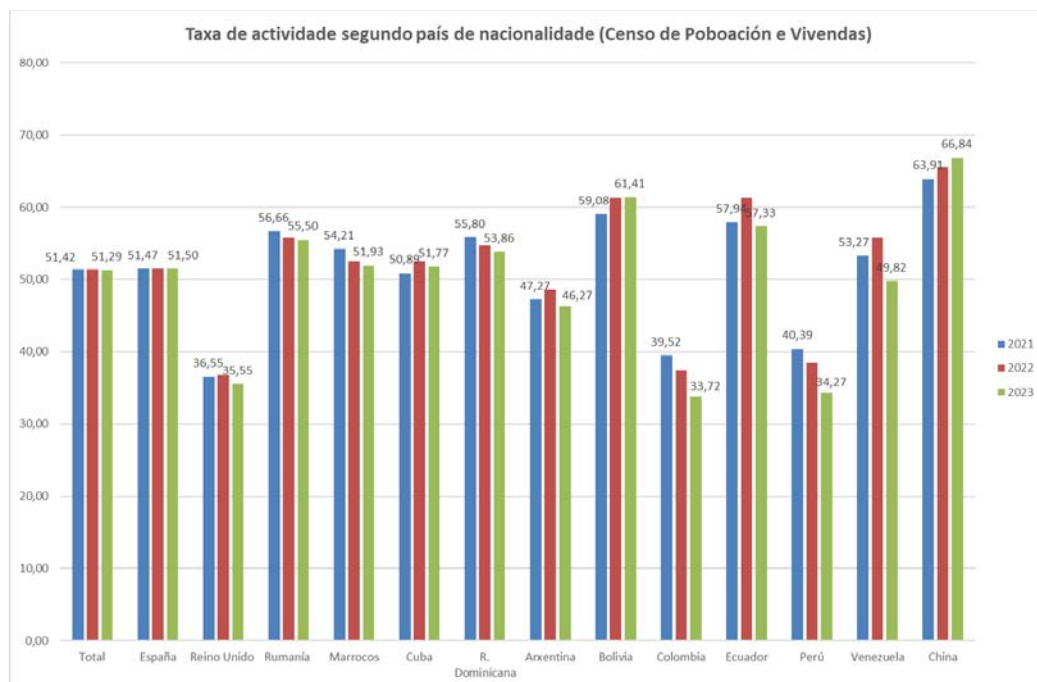

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

Para concluír esta análise da taxa de actividade, o gráfico 8 mostra o valor obtido para este índice se, en lugar da EPA, se empregan datos do Censo de Poboación e Vivendas. Os resultados dispoñibles, recollidos dun módulo especial realizado polo IGE (Instituto Galego de Estatística), difiren tan notablemente dos comentados anteriormente que non parecen referirse aos mesmos grupos de poboación. Neste caso, mentres que a taxa de actividade da poboación de nacionalidade española se mantivo estable en torno ao 51,5 % durante o período 2021-2023, segundo esta fonte, a taxa da poboación estranxeira foi menor, caendo en máis de catro puntos porcentuais en 2023. Trátase dunha información un tanto confusa, xa que, dos estranxeiros residentes en Galicia en 2023, menos da metade intentaron participar no mercado laboral. En termos absolutos, dun total de 121.058 estranxeiros/as, 63.669 eran inactivos/as. Este Informe empregará na súa análise os datos oficiais do mercado laboral proporcionados pola EPA, xa que estes resultados do Censo de Poboación e Vivendas son tan distintos aos da EPA que farían necesario articular un discurso moi diferente sobre a inmigración en Galicia.

Non obstante, asumindo a homoxeneidade dos datos censuais sobre a procedencia da poboación estranxeira, no gráfico 9 preséntase a taxa de actividade segundo os principais países de orixe. As taxas máis baixas corresponden ao Reino Unido, Colombia e Perú, mentres que as máis altas son as de China e Bolivia. Dous países importantes, Venezuela e Colombia, sitúanse en posicións intermedias. Tamén, estas cifras confirman que a inmigración procedentes da China é a que ten máis probabilidades de participar no mercado laboral, mentres que, por exemplo, o baixo número de persoas traballadoras do Reino Unido entre a poboación maior de 15 anos desa nacionalidade con respecto a inmigración total procedente dese país, suxire que unha parte significativa dos seus inactivos son persoas que, debido á súa idade, xa están fóra do mercado laboral.

Gráfico 9

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

II.2.2. Taxa de paro

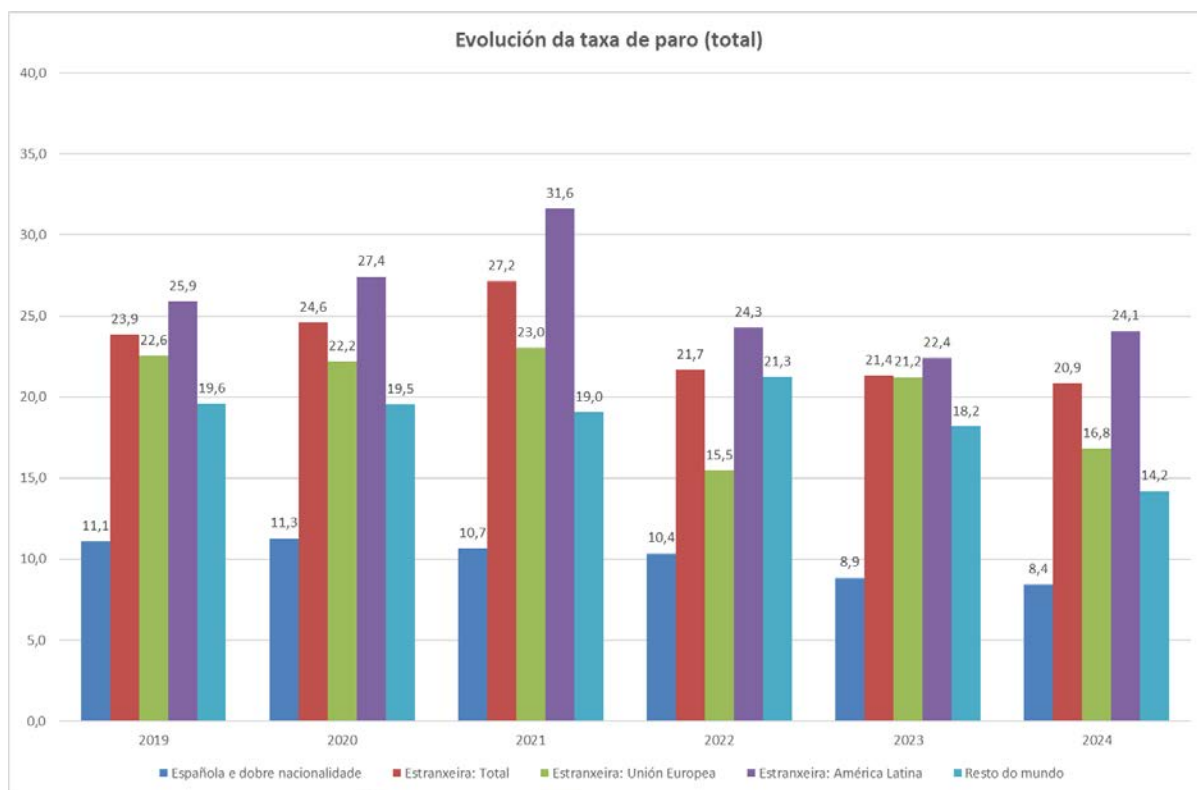
Mentres que a taxa de actividade indica a porcentaxe da poboación que desexa participar no mercado laboral, a taxa de desemprego mostra a porcentaxe desa poboación que, querendo traballar e, polo tanto, sendo demandantes activos de emprego, non está empregada. Como é ben sabido, esta é a variable máis tratada en calquera ámbito onde se analice o comportamento dun mercado laboral. No noso caso, os gráficos que se presentan a continuación seguen as mesmas pautas que se empregaron ao analizar as taxas de actividade.

No gráfico 10, pódese observar, segundo a EPA, que ao longo do período 2019-2024, a taxa de desemprego dos residentes estranxeiros é moi superior á dos residentes de nacionalidade española ou con dobre nacionalidade. Para persoas traballadoras procedentes de determinadas zonas xeográficas, esta taxa é moi alta, o que contrasta coas necesidades laborais que está a precisar o mercado laboral galego. En calquera caso, só con estes datos xerais, é difícil determinar que tipo de desemprego é o máis relevante, aínda que se pode inferir que probablemente que o maior desemprego existente débese a problemas estruturais ou a estacionalidade.

A taxa de desemprego máis alta atópase entre as persoas de nacionalidade latinoamericana, o grupo que constitúe a maioría dos inmigrantes en Galicia. Como se mostra no gráfico 10, estas taxas de desemprego son alarmantemente altas. Segundo a ano son, normalmente, tres veces superiores ás dos residentes con nacionalidade española ou dobre nacionalidade. Esta taxa de desemprego, que se situaba no 24,1 % en 2024 e alcanzou o 31,6 % en 2021, conleva habitualmente situacións persoais e familiares difíciles, que requiren estratexias e políticas públicas encamiñadas a reverter unha situación que incrementa á pobreza e, en consecuencia, á marxinalidade.

Aínda que non tan dramáticas como as das persoas traballadoras procedentes de América Latina, as taxas de desemprego nas outras dúas áreas xeográficas son tamén moi altas. A taxa do Resto do Mundo, que foi alta en 2022 (21,3 %), mellorou nos últimos dous anos, chegando ao 14,2 % en 2024. Esta categoría inclúe principalmente cidadáns de Marrocos, Senegal e China. Finalmente, as taxas de desemprego tamén foron e seguen sendo altas entre a poboación da Unión Europea, na que predominan as persoas traballadoras portuguesas. Estas elevadas taxas contrastan fortemente coa información contida no Informe EURES 2025, que indica que en 2024 se produciu un aumento do 11 % nos contratos en Galicia para persoas traballadoras portuguesas residentes en Portugal, mentres que, segundo estas cifras, o número de portugueses recolocados en Galicia medrou un 33 %. Pódese supoñer que, cada vez máis, a participación de persoas traballadoras portuguesas no mercado laboral galego consiste en persoal recolocado para traballar en Galicia pero que mantén a súa residencia en Portugal. A infraestrutura de transporte actual facilita esta opción nunha rexión (Galicia-Norte de Portugal) que ofrece numerosas vantaxes complementarias.

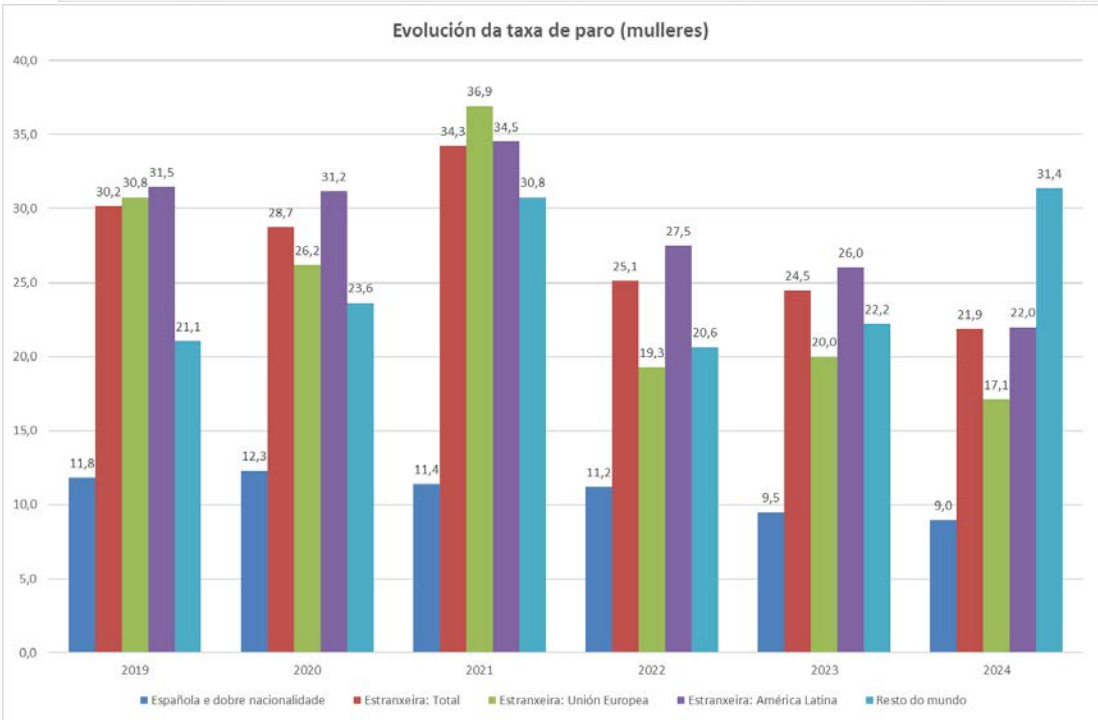
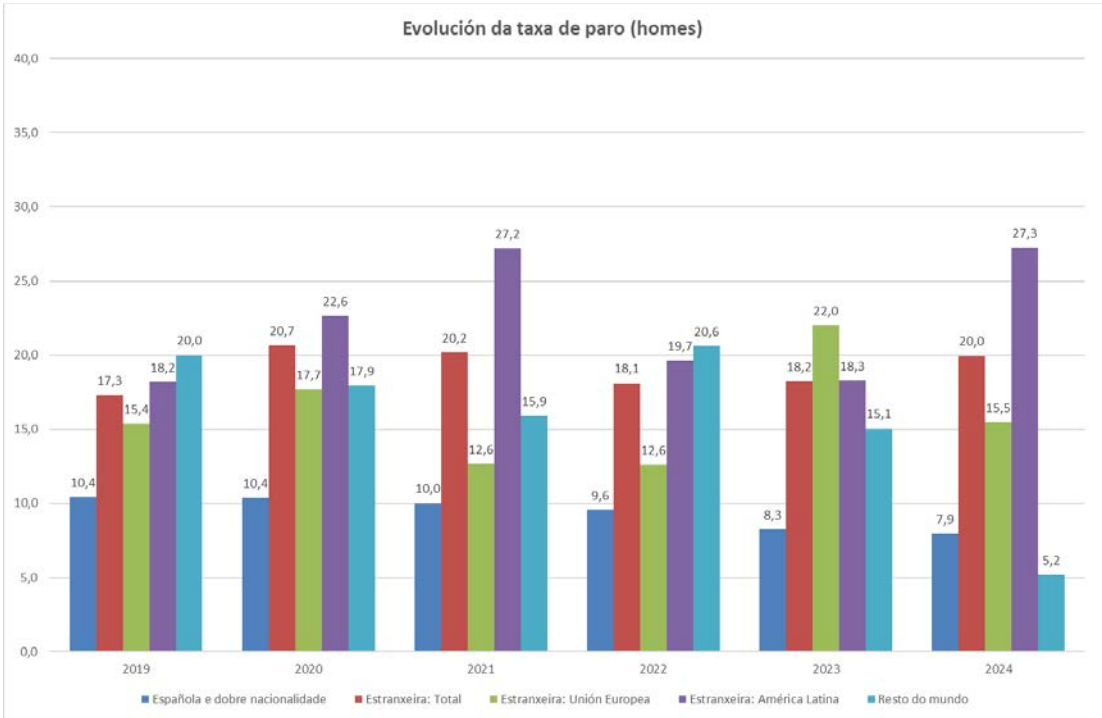
Gráfico 10

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Entre 2019 e 2024, entre as persoas desempregadas con nacionalidade española ou dobre nacionalidade, a taxa de desemprego masculina foi inferior á feminina en todos estes anos. Esta diferenza oscilou entre 0,9 puntos porcentuais en 2020 e 0,5 puntos porcentuais en 2024. Polo tanto, existe unha brecha persistente, o que podería suxerir unha posible discriminación das mulleres no emprego, aínda que esta diferenza non é moi pronunciada. Desafortunadamente, esta fenda é moito maior entre a poboación nada no estranxeiro. A maior diferenza entre as taxas de desemprego masculina e feminina produciuse en 2021, alcanzando os 14,1 puntos porcentuais, mentres que en 2024 esta brecha foi de tan só 1,9 puntos porcentuais. Esta elevada flutuación explícase pola alta volatilidade da taxa de desemprego feminina en comparación cunha taxa de desemprego masculina que se mantivo en niveis moi altos, pero relativamente estabilizada. Os gráficos 11 e 12 mostran que, en todos os anos, a taxa de desemprego masculino oscilou arredor do 20 %, unha cifra que invita a reflexionar sobre o obxectivo principal deste estudo, que é comprender as necesidades laborais dos empresarios galegos para empregar inmigrantes nas súas actividades produtivas. Mentres un de cada cinco homes en idade laboral está desempregado, a taxa de desemprego feminino foi moito máis volátil, alcanzando o 34,3 % en 2021 (unha de cada tres mulleres en idade laboral estaba desempregada) e diminuíndo nos anos seguintes (aínda que nunca baixou do 20 %) e achegándose á taxa masculina en 2024. Estes resultados amosan a maior dificultade que teñen as mulleres para atopar emprego en Galicia ao longo deste período.

Gráficos 11 y 12

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

En canto ás grandes áreas xeográficas, que en xeral presentan taxas de desemprego moi elevadas en todas elas, destacan, no período analizado, os resultados de 2024, especialmente os de América Latina e o Resto do Mundo. Neste último territorio, a taxa de

desemprego masculino, segundo a EPA, foi do 5,2 %, a porcentaxe máis baixa de todos os grupos analizados e supón un descenso de 10 puntos porcentuais en comparación co ano anterior. Este sorprendente dato explícase, en parte, polo baixo número de homes desempregados, que pasou de 1.400 en 2023 a tan só 500 en 2024. A situación dos homes contrasta fortemente coa das mulleres, cun número de desempregadas, 1.600, que foi o máis alto, xunto con de 2023, de todos os anos estudados. A taxa de desemprego feminino foi do 31,4 %, 25 puntos porcentuais superior á taxa masculina. No que respecta aos estranxeiros procedentes de América Latina, a brecha favorece ás mulleres, que tiveron unha taxa de desemprego 5,3 puntos porcentuais inferior á dos homes. Isto influíu na taxa xeral de desemprego estranxeiro, onde a brecha a favor dos homes é de 1,9 puntos porcentuais.

En canto ás características máis xerais observadas durante este período, cómpre destacar as taxas de desemprego das mulleres en 2019 e 2021, que superaron o 30 % en todas as áreas xeográficas agás no Resto do Mundo en 2019. A partir de 2021, estas taxas foron diminuindo, pero sempre a niveis de dous díxitos, coa excepción, xa mencionada, do comportamento desta taxa no Resto do Mundo en 2024.

Unha cuestión que incide na taxa de desemprego é a cualificación das persoas traballadoras. Empiricamente, móstrase que, polo xeral, aproveitar un investimento educativo tende a xerar rendementos moi favorables para quen o realiza. Independentemente das diferentes opinións sobre como medir con precisión a rendibilidade destes investimentos, un maior coñecemento permite aumentar a produtividade e, en consecuencia, a probabilidade de maior éxito no mercado laboral. Non obstante, este mercado adoita presentar unha demanda de man de obra moi variada en termos de requisitos de cualificación. A situación en 2022 (últimos datos dispoñibles) das persoas ocupadas en Galicia por nivel de cualificación preséntase cuantitativamente no cadro 4. Este cadro revela unha asimetría na distribución das persoas ocupadas de nacionalidade española en comparación coas estranxeiras. En canto ás primeiras, obsérvase que máis da metade das mulleres ocupadas en Galicia en 2022, concretamente o 54,3 %, tiñan estudos superiores, mentres que para os homes esta porcentaxe era só do 41,2 %. Unha porcentaxe alta de traballadoras declararon ter completado a educación secundaria obrigatoria (30,7 %). Estas taxas, que variaron considerablemente nas últimas décadas, non deben interpretarse como que non existan situacións de subemprego, é dicir, persoas que traballan en postos de traballo por debaixo do seu nivel de cualificación.

Un dos capítulos centrais deste Informe ten como obxectivo investigar as necesidades do mercado laboral que, de non ser cubertas en Galicia pola poboación actual, poderían ser ofrecidas a estranxeiros/as. Estas necesidades requirirán un determinado nivel de formación se ben, segundo o catálogo de ocupacións con escaseza de man de obra referido ao terceiro trimestre de 2025, moitas delas requiren cualificacións inferiores ás que proporciona a educación superior.

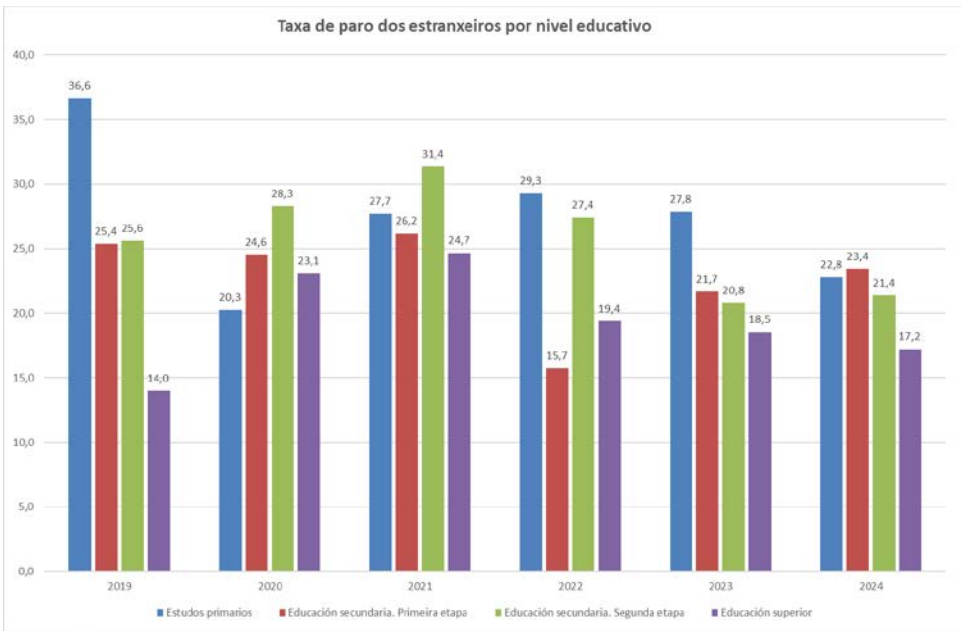
Cadro 4

Poboación ocupada de nacionalidade española e estranxeira en Galicia por nivel de estudos. Ano 2022

	Espanola			Estranxeira		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Total	1.024.328	525.464	498.864	42.070	22.772	19.298
Educación primaria e inferior	42.304	23.154	19.150	10.630	6.221	4.409
Primeira etapa de Educación Secundaria e similar	267.280	161.310	105.970	9.375	5.982	3.393
Segunda etapa de Educación Secundaria e Educación Postsecundaria non superior	227.400	124.567	102.833	10.528	5.324	5.204
Educación superior	487.344	216.433	270.911	11.537	5.245	6.292
Peso relativo						
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Educación primaria e inferior	4,1	4,4	3,8	25,3	27,3	22,8
Primeira etapa de Educación Secundaria e similar	26,1	30,7	21,2	22,3	26,3	17,6
Segunda etapa de Educación Secundaria e Educación Postsecundaria non superior	22,2	23,7	20,6	25,0	23,4	27,0
Educación superior	47,6	41,2	54,3	27,4	23,0	32,6

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

Gráfico 13

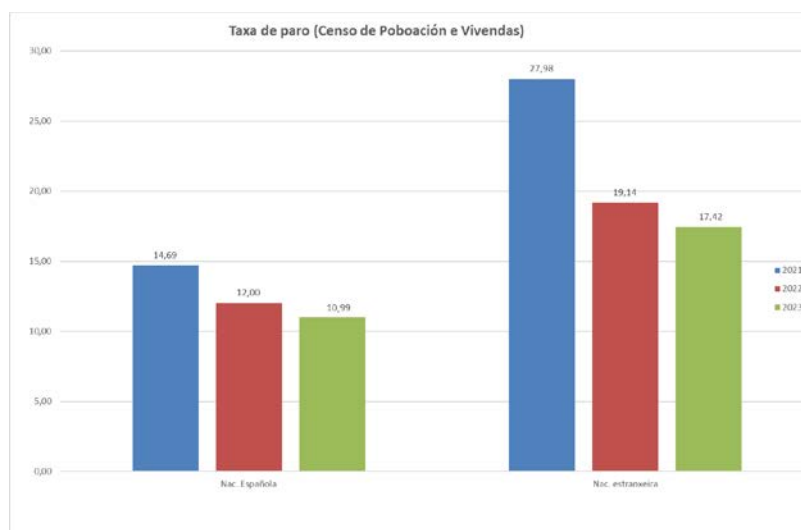
Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

No contexto do grado formativo da poboación, a situación das persoas traballadoras estranxeiras en Galicia con respecto ás súas taxas de desemprego revela que, do mesmo xeito que as persoas españolas, aqueles con niveis de educación máis altos presentan taxas de desemprego máis baixas, aínda que seguen sendo superiores ás dos españois. O gráfico 13 tamén mostra que, durante o período 2019-2022, a taxa de desemprego para a poboación estranxeira con educación secundaria da primeira etapa foi inferior á da poboación con educación secundaria da segunda etapa. Todo isto suxire que, durante ese período, as persoas estranxeiras que completaran estudos de educación superior en España ou noutro

lugar, e aqueles cuxo nivel educativo era equivalente ao da educación secundaria obrigatoria (ESO) no sistema escolar español, probablemente tiveron un acceso máis doado ao emprego. Esta situación inverteuse a partir de 2023. Non obstante, o gráfico 13 tamén destaca as taxas de desemprego sorprendentemente altas para as persoas con educación secundaria superior e educación postsecundaria non superior (31,4 % en 2021 e 27,4 % en 2022). Afortunadamente, estas taxas diminuíron en 2023 e 2024, pero aínda superaron o 20 %. O gráfico 13 tamén ilustra a difícil situación do mercado laboral galego para os que declaran ter só estudos primarios. A súa taxa de desemprego en 2019 foi do 36,6 %, a porcentaxe máis alta en todos os niveis educativos nos últimos seis anos. A súa taxa de desemprego foi tan volátil que caeu ao 20,3 % en 2020, unha taxa inferior á dos outros tres grupos, pero volveu a subir nos anos seguintes.

Do mesmo xeito que se fixo na análise das taxas de actividade os datos do censo tamén se poden empregar para obter as taxas de desemprego dos residentes estranxeiros, aínda que entendamos que se debe priorizar o uso de datos da EPA. As diferenzas son evidentes. Mentres que na EPA estas taxas entre 2021 e 2023 foron do 27,2 %, 21,7 % e 21,4 % respectivamente, no Censo de Poboación e Vivendas a taxa en 2021 foi practicamente a mesma ca da EPA, baixando ao 19,1 % en 2022 e ao 17,4 % en 2023. Á marxe das diferenzas, en ambas as tendencias obsérvase unha diminución progresiva desta taxa de desemprego, o que confirma a mellora gradual do mercado laboral e a posibilidade de atopar emprego. Non obstante, como se pode observar, en ambos os casos esta taxa é moi alta.

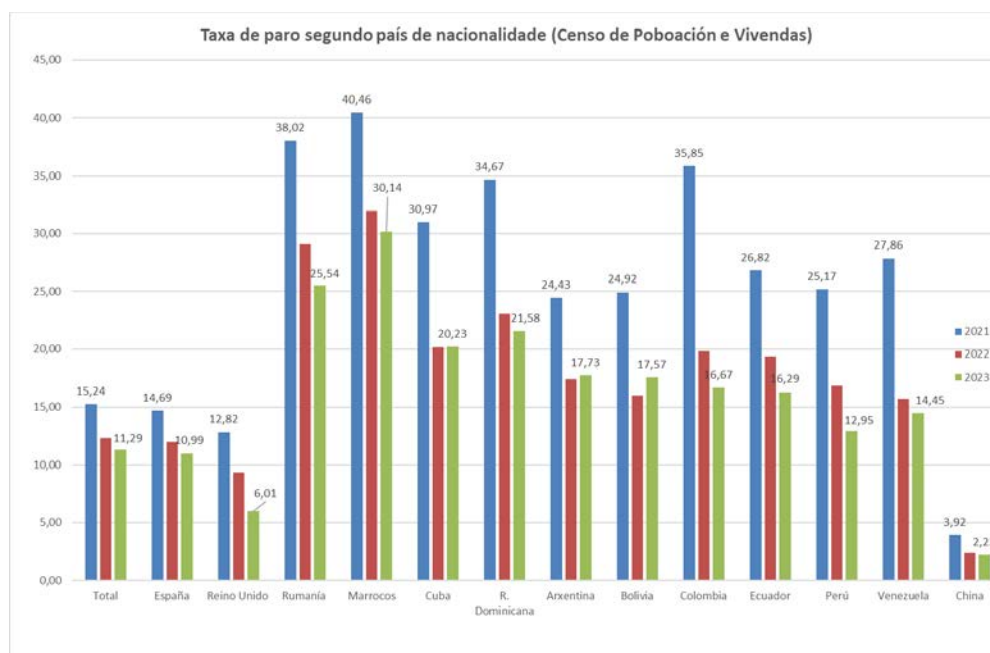
Gráfico 14

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

O gráfico 15 mostra que case todas as taxas de desemprego obtidas segundo o por país de orixe do persoal traballador contribuíron á diminución global da taxa de desemprego en 2022. Esta diminución xeneralizada non continuou en 2023, ano no que estas taxas se mantiveron estables para case todos os países.

Gráfico 15

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

No gráfico 15, cómpre salientar as diferentes taxas de desemprego segundo o país de orixe. A situación máis preocupante é a da poboación marroquí residente en Galicia. O Censo de Poboación e Vivendas de 2021 rexistrou unha taxa de desemprego do 40,46 % e, aínda que diminuíu en algo máis de 10 puntos porcentuais en 2023, a porcentaxe aínda superaba o 30 %. Este dato suxire a necesidade de mellorar as oportunidades de emprego para este grupo residente en Galicia, cuxa taxa de desemprego é moi alta. Por outra banda, as taxas de desemprego entre a poboación latinoamericana non son tan elevadas, destacando positivamente as persoas de nacionalidade peruana e os dous países con maior poboación estranxeira en Galicia, Venezuela e Colombia. Pola contra, as taxas de desemprego son máis altas para a poboación de dous países caribeños, Cuba e a República Dominicana. No que respecta á Unión Europea, as taxas son xeralmente baixas, como cabería agardar (a taxa do Reino Unido é do 6 %, catro puntos inferior á da poboación española). Sen embargo, os resultados da inmigración procedente do Leste de Europa non son tan favorables. Este é o caso de Romanía, cuxa poboación en Galicia, como se mencionou anteriormente, diminuíu significativamente desde a primeira década deste século; a súa taxa de desemprego de 2023 é superior á dos residentes en Galicia procedentes de países latinoamericanos. Tamén cómpre sinalar o feito de que Portugal non está incluído no gráfico 15, xa que o IGE (Instituto Galego de Estatística) non o incluíu entre os países máis importantes. Finalmente, en canto ás taxas de desemprego do Resto do mundo, destaca o caso dos cidadáns procedentes da China. Os resultados destes tres anos indican que este grupo goza de pleno emprego en Galicia. Segundo o Censo de Poboación e Vivenda, a taxa de desemprego en 2023 foi do 2,23 %, unha cifra que suxire un desemprego friccional moi baixo. Pódese supoñer que

practicamente a totalidade da poboación que chega a Galicia procedente da China ou xa ven cun emprego ou non ten dificultades para atopalo.

Paro rexistrado

Cadro 5

Paro rexistrado en Galicia das persoas traballadoras estranxeiras. Ano 2024

Por sexo

	Total			Paro rexistrado			Demandas pendentes non incluídas no paro rexistrado		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
GALICIA	17.998	7.081	10.917	10.518	3.856	6.662	7.480	3.225	4.255
Coruña (A)	6.616	2.589	4.027	3.895	1.388	2.507	2.722	1.201	1.521
Lugo	2.695	1.089	1.606	1.489	543	946	1.206	546	660
Ourense	2.724	1.024	1.700	1.716	639	1.077	1.008	385	623
Pontevedra	5.962	2.379	3.583	3.418	1.285	2.132	2.544	1.093	1.451

Segundo continente

	Europa (EEE, Reino Unido e Resto de Europa)							
	Total	Suíza	África	América	Asia	Oceanía	Apátridas	
Galicia	10.518	2.975	429	1.745	5.168	188	2	9

Por sectores económicos

	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Sen emprego anterior
GALICIA	10.518	553	556	535	5.887	2.986
A Coruña	3.895	125	141	217	2.173	1.239
Lugo	1.489	141	67	76	780	426
Ourense	1.716	138	125	76	911	467
Pontevedra	3.418	150	224	167	2.024	854

Fonte: SEPE

Aínda que é moito máis ilustrativo realizar a análise da situación dos residentes estranxeiros no mercado de traballo galego empregando número índices en lugar de valores absolutos, esta sección presenta os resultados do desemprego rexistrado en Galicia en 2024 procedentes das demandas de emprego que se rexistran nas oficinas de emprego. As cifras obtidas non se poden comparar directamente co desemprego estimado pola EPA, xa que as metodoloxías utilizadas son totalmente diferentes. Así, mentres que nese ano o desemprego estimado (EPA) alcanzou os 19.800 estranxeiros (8.900 homes e 11.000 mulleres), os datos do SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal) amosan 10.518 desempregados (3.856 homes e 6.662 mulleres), unha cifra que podería aumentar a 17.998 se se teñen en conta as solicitudes pendentes.

O cadro 5 resume a información sobre as persoas desempregadas rexistradas nas oficinas de emprego de Galicia. Por xénero, é evidente que este desemprego afecta máis ás mulleres que aos homes, e isto ocorre nas catro provincias. Obviamente, dado o seu tamaño económico, as provincias da Coruña e Pontevedra representan a maior parte do desemprego.

Dado que a inmigración a Galicia nos últimos anos procede principalmente de América, ese é tamén o territorio de orixe da maioría dos desempregados, aínda que cómpre salientar o elevado número de persoas desempregadas de orixe europea. Por sectores económicos, cómpre salientar que a maioría dos desempregados se asocian ao o sector de servizos.

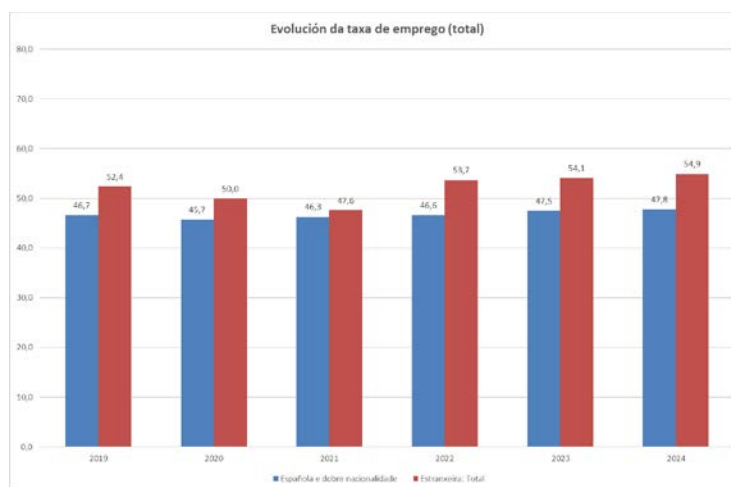
Sobre o paro rexistrado compre salientar dous feitos en 2024. En primeiro lugar, é moi elevado, especialmente na provincia da Coruña, o número de persoas desempregadas que estiveron anteriormente empregadas, 2.986. En segundo lugar, a economía está a mostrar ineficiencias cando hai sectores con necesidade de man de obra e, ao mesmo tempo, moitas persoas inmigrantes que normalmente traballan neses sectores non poden atopar unha ocupación. Nesta situación probablemente se agudiza debido a existencia de desemprego estrutural, entendido como o desaxuste entre a oferta de man de obra e a demanda de traballo actual.

II.2.3 Taxa de emprego

O primeiro punto a salientar sobre o emprego é o seu aumento de 2022 a 2024, tras un período anterior de estancamento. En concreto, o número de inmigrantes ocupados pasou de 47.200 en 2021 a 75.100 en 2024. Tamén é importante destacar que nese último ano, por primeira vez, o número de mulleres ocupadas (39.300) superou o de homes (35.700).

O terceiro indicador tras estudar as taxa de actividade e o desemprego e a taxa de emprego, que cuantifica a porcentaxe da poboación maior de 15 anos que está ocupada en Galicia. O seu valor está influenciado non só pola propia dinámica do mercado laboral, senón tamén por outros factores, entre eles, as características demográficas da poboación. Segundo os datos proporcionados pola EPA, o gráfico 16 mostra que a taxa de emprego da poboación estranxeira superou á dos residentes con nacionalidade española ou dobre nacionalidade en todos os anos do período 2019-2024. Esta diferenza mostra un cambio significativo a partir de 2022. Observamos que mentres que en 2021 a brecha entre as taxas de emprego dos dous grupos era de só 1,3 puntos a favor da poboación estranxeira, en 2022 esta brecha subiu aos 7,1 puntos, unha diferenza que practicamente se mantivo en 2023 e 2024, tras un crecemento moderado na taxa de ambos os grupos.

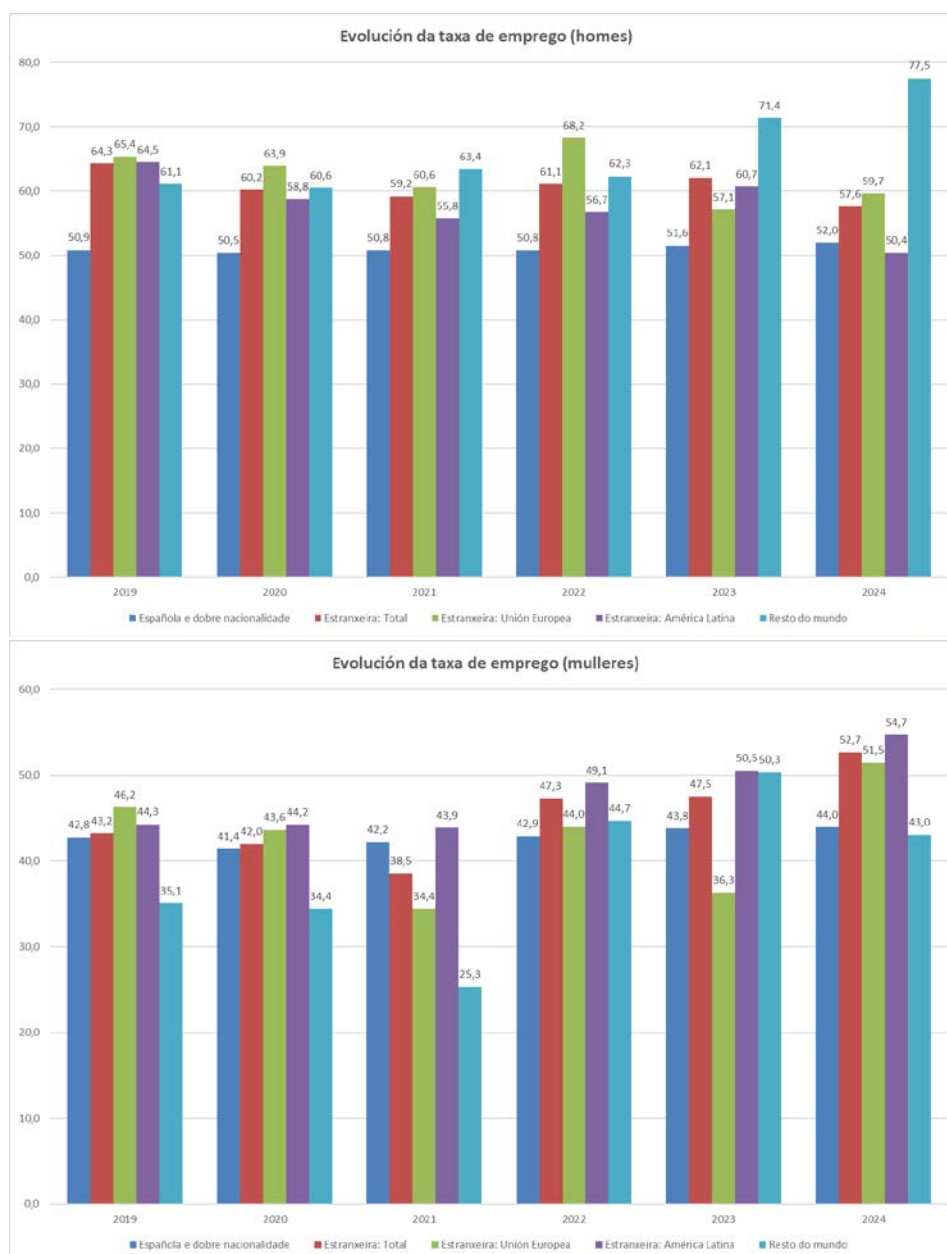
Gráfico 16

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Dadas as contías das taxas de actividade e desemprego, xa comentadas nos dous apartados anteriores, pódese observar que a diferenza na taxa de emprego a favor dos residentes de nacionalidade estranxeira xustifícase, sobre todo, polo maior grao de envellecemento da poboación de nacionalidade española.

Gráficos 17 y 18

Fonte: INE-IGE, Enquisa de Poboación Activa e elaboración propia

Na análise das taxas de emprego por sexo e por grandes territorios (gráficos 17 e 18) obsérvanse tamén diferenzas significativas, iso si, nun contexto no que a taxa masculina superou á feminina en todos os anos. Esta brecha reduciuse notablemente nos últimos anos, pero particularmente en 2024. De 21,1 puntos en 2019, baixou a 4,9 en 2024. Isto reforza a percepción de que un número crecente de mulleres estranxeiras elixen participar máis no mercado laboral favorecidas por unha taxa de emprego que converxe coa dos homes. Se ben, polo de agora, os homes están a acadar un maior éxito na procura de emprego, independentemente das súas características, como xa se observou ao estudar as taxas de desemprego.

En canto á taxa de emprego masculina, o gráfico 17 mostra que durante o período 2019-2024 mantívose máis estable entre a poboación española (oscilando entre o 50,5 % e o 52 %) que entre a poboación estranxeira. Neste último grupo, esta taxa foi máis volátil cunha forte caída en 2024, aínda que sempre con porcentaxes moito máis elevadas (oscilando entre o 57,6 % en 2024 e o 64,3 % en 2019) que os logrados pola poboación española ou con dobre nacionalidade. Estas cifras suxiren o que cabería esperar: unha participación significativa da poboación masculina estranxeira no mercado laboral.

Mentres tanto, a taxa feminina da poboación estranxeira (gráfico 18), como xa se mencionou, é inferior á taxa masculina, o que tamén se produciu para a poboación española ou con dobre nacionalidade. Non obstante, mentres que a taxa de emprego para este último grupo oscilou entre o 44 % en 2024 e o 41,4 % en 2020, a porcentaxe de mulleres estranxeiras oscilou entre o 52,7 % en 2024 e o 38,5 % en 2021, unha diferenza de 14,2 puntos porcentuais. A taxa de emprego tan baixa de 2021, xunto cunha taxa de desemprego do 33,4 %, revela as dificultades ás que se enfrontaron as mulleres estranxeiras no mercado laboral durante a pandemia, unha situación que foi mellorando nos anos seguintes ata o punto de que a diferenza entre a taxa de emprego en 2021 e 2024 é de nada menos que 14,2 puntos porcentuais.

Nas principais áreas xeográficas, a diferenza entre o emprego masculino e feminino foi moi dispar. A fenda máis significativa é a que ocorreu dentro do grupo máis numeroso, o de América Latina. Entre 2019 e 2024, o número de mulleres empregadas superou sistematicamente o de homes, e a diferenza ampliouse conforme transcorría este período. En 2019, había 1.800 mulleres máis que homes empregados (11.700 homes fronte a 13.500 mulleres). En 2024, esta diferenza aumentou ata as 8.200 mulleres (18.400 homes fronte a 26.600 mulleres). Ademais, como mostran estas cifras, o número de mulleres empregadas en 2024 foi tres veces maior que en 2019, mentres que o número de homes empregados era só 1,6 veces maior. En termos relativos, estes resultados significan que a taxa de emprego das mulleres inmigrantes latinoamericanas en 2024, cun 54,7 %, superou á dos homes, que se situou no 50,4 %, a taxa máis baixa de todo este período. Polo tanto, sen considerar o tipo de ocupación que desempeñan os homes e mulleres inmigrantes en Galicia, os resultados indican un maior dinamismo entre as mulleres dentro do maior grupo de inmigrantes en Galicia. Os gráficos 17 e 18 mostran que só no caso da inmigración procedente de América Latina, e en 2024, a taxa de emprego feminino superou á masculina.

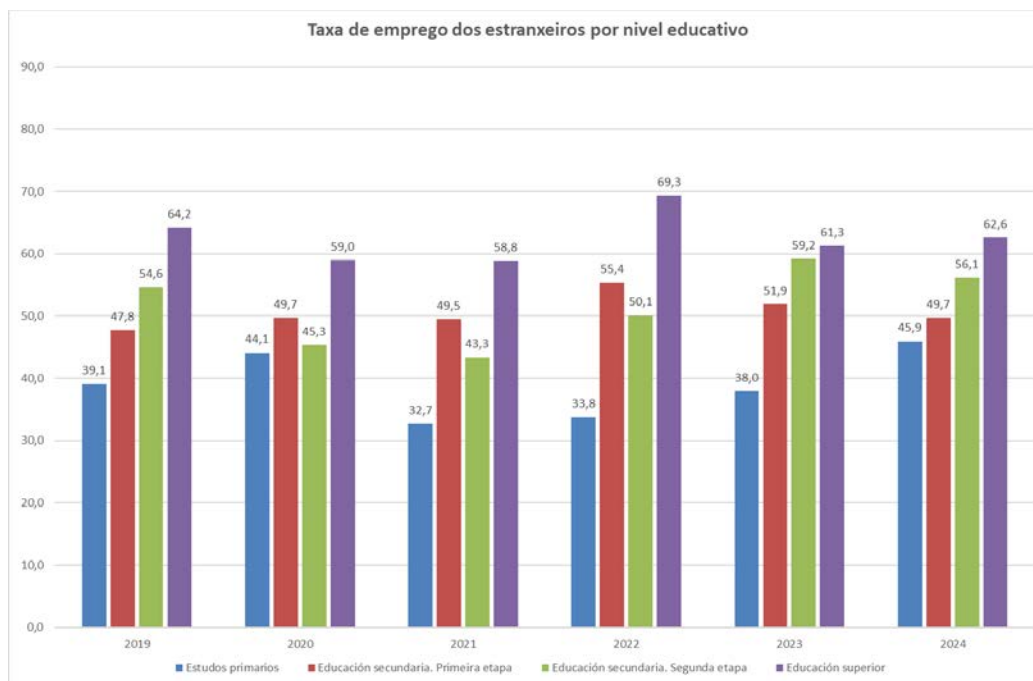
No Resto do mundo, a tendencia foi a contraria á de América Latina. Mentres que a taxa de emprego dos homes foi crescendo nos últimos anos (do 61,1 % en 2019 ao 77,5 % en 2024), a traxectoria das mulleres foi moi desigual (do 35,1 % en 2019 ao 43 % en 2024), coa salvedade de que a taxa en 2024 foi inferior á dos dous anos anteriores, o que agravou a fenda de xénero. Estes resultados suxiren unha asimetría significativa, xa que mentres que 8 de cada 10 homes maiores de 16 anos están empregados, no caso das mulleres estas cifras redúcense a case a metade, 4 de cada 10. Nesta situación, a fenda na taxa de emprego en 2024 foi de 34,5 puntos a favor dos homes.

Finalmente, en canto aos resultados da inmigración procedente da Unión Europea, pódese dicir que este territorio ocupa unha posición intermedia entre os dous anteriores. A

taxa de emprego masculina en 2024 foi 5,7 puntos porcentuais inferior á de 2019, mentres que a taxa feminina foi 5,3 puntos porcentuais superior. Isto levou, obviamente, a unha converxencia entre ambas, de tal xeito que a fenda de 19,2 puntos porcentuais en 2019 xa se reduciu a 8,2 puntos porcentuais en 2024. Esta última diferenza é practicamente a mesma que a existente na poboación ocupada de nacionalidade española ou dobre nacionalidade (8 puntos porcentuais), aínda que, neste caso, con taxas de emprego máis baixas. A traxectoria das persoas procedentes da Unión Europea estivo condicionada pola reconfiguración das súas procedencias, o que se pode resumir nun menor número de persoas estranxeiras de nacionalidade do leste de Europa e unha estabilización da poboación portuguesa tras o aumento significativo producido na primeira década deste século.

Os resultados relativos á taxa de emprego e á súa traxectoria por nivel educativo confirman o que adoita ser o caso e, polo tanto, o que cabería esperar. O gráfico 19 mostra que esta taxa é xeralmente maior canto maior é o nivel educativo. Estes resultados confírmanse plenamente cos datos de 2019, 2023 e 2024, mentres que nos anos restantes a taxa de educación secundaria da primeira etapa supera á de educación secundaria da segunda etapa. Cómpre lembrar que a taxa de desemprego foi moi alta neste último grupo durante eses anos.

Gráfico 19

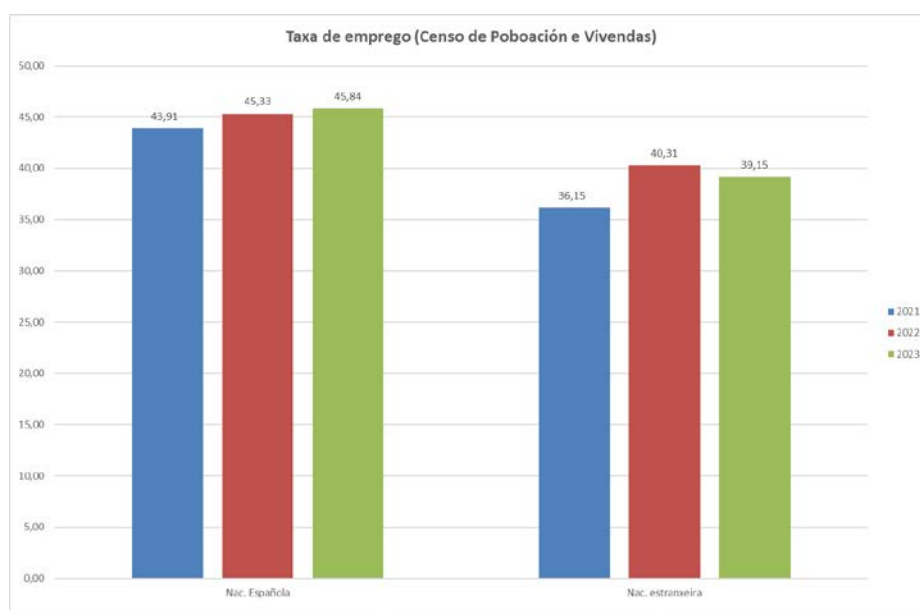

Fonte: Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa e elaboración propia

Se, en lugar de presentar esta información baseada nos resultados da EPA, empregamos datos dos Censos de Poboación e Vivenda, as taxas de emprego son máis baixas. Mentres que aumentaron lixeiramente para os homes durante o período 2021-2023, o gráfico 20

mostra unha traxectoria máis desigual para as mulleres. Usando as cifras do último ano dispoñible, 2023, no momento de redactar este Informe, a taxa masculina era do 45,84 %, mentres que a feminina non chegaba ao 40 % (39,15 %), quedando por debaixo da taxa da poboación de nacionalidade española ou con dobre nacionalidade. O cálculo destas porcentaxes fanse utilizando diferentes valores absolutos. Mentres que a EPA contabilizou un total de 67.400 estranxeiros ocupados en 2023 (35.000 homes e 32.400 mulleres), o Censo de Poboación e Vivendas reduciu estas cifras a 47.393 persoas. Resulta pouco crible que a taxa de emprego da poboación estranxeira se manteña por debaixo da obtida coa poboación ocupada de nacionalidade española ou con dobre nacionalidade.

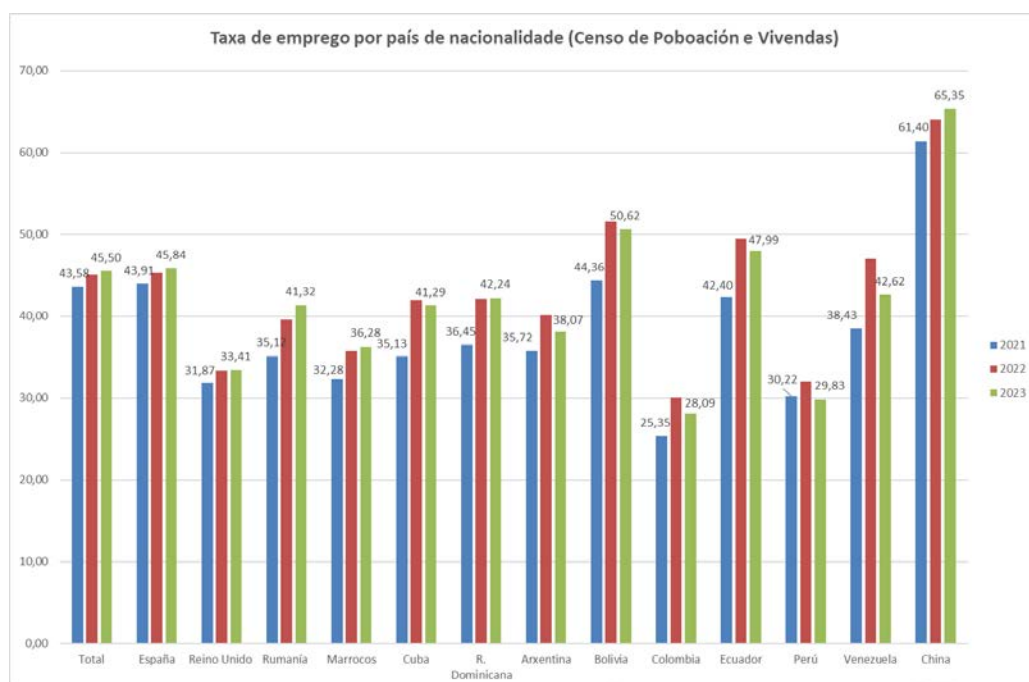
Gráfico 20

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

O gráfico 21 presenta as taxas de emprego obtidas a partir dos datos do Censo de Poboación e Vivendas, considerando os países de orixe da poboación estranxeira. Cómpre volver a sinalar que Portugal non está incluído nestas estatísticas. Do mesmo xeito que coas outras taxas, as porcentaxes de Colombia e Perú son moi baixas, mentres que as taxas de emprego de China son moi elevadas. Os datos de Colombia mostran unha taxa en 2023 que non chega ao 30 %, o que significa que a maior parte da poboación dese país está clasificada como inactiva, unha situación similar á de Perú. Resulta chamativo que unha porcentaxe tan alta de persoas destes países non desexen participar no mercado laboral galego. Por outra banda, os resultados para a poboación de China mostran que unha proporción significativa destas persoas están empregadas. Venezuela ocupa unha posición intermedia.

Gráfico 21

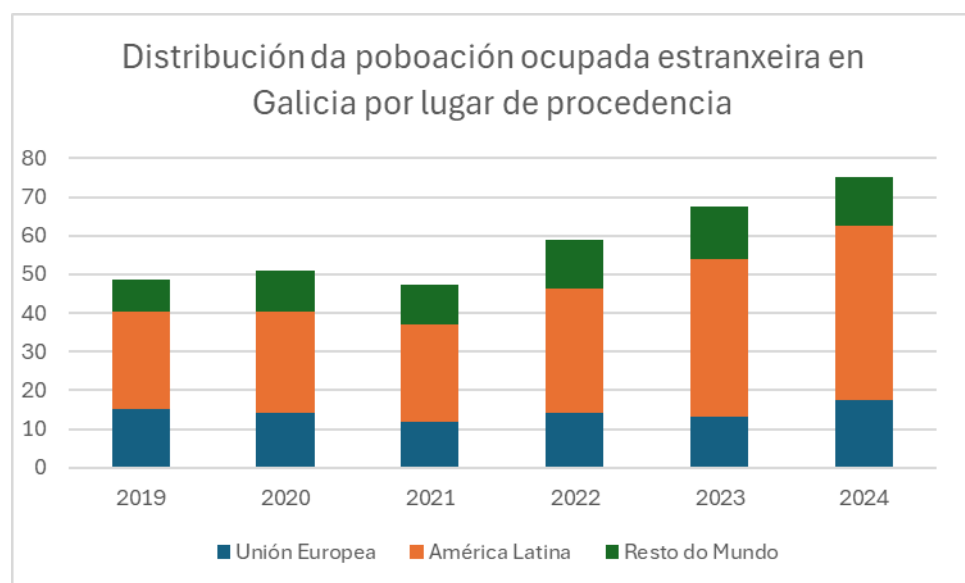

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

II.3. Procedencia das persoas traballadoras estranxeiras

Xa se estableceu previamente que a poboación que inmigrrou a Galicia nos últimos anos procede de maioritariamente de América Latina, polo que parece obvio supoñer que a maior parte da poboación ocupada no mercado laboral galego é de orixe latinoamericana. O gráfico 22, utilizando datos da EPA, mostra que o aumento significativo do emprego estranxeiro foi impulsado por traballadores procedentes do continente americano. As barras do gráfico 22, que miden o emprego en termos absolutos, ilustran a aceleración desta tendencia a partir de 2021 e tamén como este crecemento se concentra entre os procedentes de América Latina.

Gráfico 22

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

De feito, o número de residentes estranxeiros empregados en Galicia (segundo os datos da EPA) pasou de 48.500 en 2019 a 75.100 en 2024, cun aumento de case 20.000 persoas ocupadas procedentes de América Latina. O cadro 5 mostra que o crecemento desde 2021 foi notable, e os resultados dispoñibles ata o momento para 2025 indican que estas cifras están a aumentar considerablemente. Este espectacular crecemento do emprego procedente de América Latina contrasta fortemente coa tendencia do que a EPA denomina "Resto do Mundo", unha poboación cuxo peso relativo en 2019 foi o mesmo que en 2024, e que mesmo experimentou unha diminución do 5,9 % con respecto a 2023. Tamén é destacable a tendencia da inmigración procedente da Unión Europea. Nestes datos sobresaie que tras un descenso en 2023, o número de inmigrantes de nacionalidade portuguesa aumentou un 33,1 % en 2024, elevando a súa participación relativa ao 23%, unha porcentaxe, con todo, aínda inferior á alcanzada no período 2019-2022. A saída gradual de traballadores/as de Europa do Leste e o relativo estancamento da inmigración portuguesa

explican en parte este descenso. Espérase que o reponte observado en 2024 continúe en 2025.

Cadro 6

Evolución da poboación ocupada estranxeira por lugar de procedencia no período 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ocupados en miles de persoas						
Unión Europea	15,1	14,0	11,7	14,2	13,0	17,3
América Latina	25,2	26,2	25,3	32,1	40,9	45,1
Resto do Mundo	8,2	10,7	10,2	12,6	13,5	12,7
Total	48,5	50,9	47,2	58,9	67,4	75,1
Peso relativo en porcentaxe						
Unión Europea	31,1	27,5	24,8	24,1	19,3	23,0
América Latina	52,0	51,5	53,6	54,5	60,7	60,1
Resto do Mundo	16,9	21,0	21,6	21,4	20,0	16,9
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Taxa de variación interanual en porcentaxe						
Unión Europea		-7,3	-16,4	21,4	-8,5	33,1
América Latina		4,0	-3,4	26,9	27,4	10,3
Resto do Mundo		30,5	-4,7	23,5	7,1	-5,9
Total		4,9	-7,3	24,8	14,4	11,4

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

En síntese, en 2024, de cada 100 residentes estranxeiros ocupados, 60 procedían de América Latina (fronte a 52 en 2019), 17 do resto do mundo (a mesma cifra que en 2019) e 23 da Unión Europea (fronte a 31 en 2019). Polo tanto, expresada en termos relativos, a inmigración estranxeira a Galicia reconfigurouse de tal xeito que, comparando a situación de 2019 con 2024, a porcentaxe gañada por América Latina (8,1 puntos) é a mesma que a porcentaxe perdida pola Unión Europea.

Xunto coa EPA, unha boa alternativa para estudar a orixe estranxeira das persoas ocupadas en Galicia é empregar a información proporcionada polas estatísticas de afiliación á Seguridade Social. Así, o cadro 6 mostra a afiliación por país de orixe en 2019 e 2024, tanto en Galicia como no conxunto de España.

O primeiro punto a salientar con respecto a Galicia con esta información, é o cambio significativo que se produciu entre 2019 e 2024. Mentres que en 2019 a maioría dos inmigrantes proviñan de Portugal (máis dun de cada cinco), en 2024 Venezuela liderou esta clasificación, mentres que Portugal caeu ao segundo lugar cun número de persoas afiliadas non significativamente diferente ao de 2019, o que representa unha caída de 6,4 puntos porcentuais. Polo tanto, como era de esperar, estas estatísticas confirman observacións

previas e reflicten a singular afluencia de cidadáns venezolanos a Galicia nos últimos anos. A súa participación relativa en 2024, do 14,5 %, duplicou con creces á de 2019.

En segundo lugar, estes datos confirman o papel significativo da inmigración procedente de América Latina en 2024, liderada por Venezuela, Colombia, Perú e Brasil. Estes catro países representan o 35,6 % do total da afiliación a Seguridade Social, en comparación co 26,3 % en 2019.

En terceiro lugar, é evidente o descenso da poboación romanese dentro da Unión Europea, representando só o 4,6 % do total en 2024. Italia, xunto con Portugal, segue sendo un dos países de orixe máis importantes para os membros nados no estranxeiro. A súa participación relativa en 2019 (4,5 %) é a mesma que en 2024.

En cuarto lugar, cómpre sinalar que a inmigración de cotizantes do continente africano provén principalmente de Marrocos e Senegal. Mentres que a participación relativa de Marrocos diminuíu en comparación con 2019, a porcentaxe de Senegal, fortemente concentrada no sector pesqueiro, permaneceu sen cambios.

En quinto lugar, en canto ao continente asiático, obsérvase que a maioría das afiliacións proceden de China, cun crecemento que se ralentiza en comparación coa década anterior.

En canto ás semellanzas e diferenzas na afiliación estranxeira en Galicia e no conxunto de España, pódese observar o seguinte:

En primeiro lugar, é destacable que mentres que as afiliacións en Galicia aumentaron un 68,7 % entre 2019 e 2024, en España o incremento foi só do 35,2 %. Noutras palabras, en termos relativos, o aumento porcentual en Galicia foi case o dobre que en España.

En segundo lugar, mentres que Romanía liderou en 2019 e continuou liderando en 2024 en canto á orixe dos inmigrantes en España, en Galicia, como xa se mencionou, este país perdeu moito peso relativo sobre o total.

En terceiro lugar, mentres que as persoas venezolanas representan actualmente unha cifra elevada do mercado laboral galego, representando o 14,5 % do total, non ocorre así no conxunto de España, onde o seu peso relativo baixa ao 5,7 %. Isto suxire que os vínculos históricos de Galicia coa rexión, especialmente durante un período de crise política e económica como a actual en Venezuela, atraeron non só a moitos venezolanos que regresan, senón tamén a venezolanos que buscan comezar unha nova vida laboral nun lugar que coñecen ben no seu país de orixe. Colombia, o outro país latinoamericano cun elevado número de persoas rexistrados en Galicia, tamén experimentou un aumento significativo da súa afiliación en toda España. As cifras falan por si mesmas: de 70.932 traballadores rexistrados en 2019 a 207.228 en 2024.

Cadro 7

Afiliacións a Seguridade Social de nacionalidade estranxeira. Anos 2019 e 2024. Galicia e España

Año 2019

Galicia			España		
	Afiliados	Peso relativo		Afiliados	Peso relativo
Total	38.346	100,0	Total	2.090.810	100,0
Portugal	8.087	21,1	Romanía	346.487	16,6
Romanía	3.063	8,0	Marrocos	260.547	12,5
Venezuela	2.881	7,5	Italia	123.704	5,9
Brasil	2.388	6,2	China	106.132	5,1
Marrocos	2.121	5,5	Ecuador	73.834	3,5
Colombia	1.749	4,6	Colombia	70.932	3,4
Italia	1.740	4,5	Reino Unido	68.616	3,3
China	1.496	3,9	Bulgaria	61.806	3,0
República Dominicana	1.242	3,2	Portugal	55.197	2,6
Senegal	1.103	2,9	Venezuela	54.589	2,6
Perú	1.043	2,7	Bolivia	49.805	2,4
Cuba	1.000	2,6	Francia	49.601	2,4
Arxentina	890	2,3	Ucraina	47.321	2,3
Reino Unido	719	1,9	Alemaña	43.190	2,1
Francia	701	1,8	Paquistán	37.525	1,8
Resto países	8.123	21,2	Resto países	641.527	30,7

Año 2024

Galicia			España		
	Afiliados	Peso relativo		Afiliados	Peso relativo
Total	64.672	100,0	Total	2.826.721	100,0
Venezuela	9.405	14,5	Romanía	339.875	12,0
Portugal	9.374	14,5	Marrocos	335.666	11,9
Colombia	6.523	10,1	Colombia	207.228	7,3
Perú	3.589	5,5	Italia	191.325	6,8
Brasil	3.510	5,4	Venezuela	160.881	5,7
Marrocos	3.384	5,2	China	117.999	4,2
Romanía	2.972	4,6	Perú	81.115	2,9
Italia	2.941	4,5	Ecuador	72.778	2,6
Cuba	2.198	3,4	Ucraina	70.404	2,5
Senegal	1.889	2,9	Portugal	67.033	2,4
China	1.746	2,7	Reino Unido	64.932	2,3
Arxentina	1.645	2,5	Honduras	63.570	2,2
República Dominicana	1.444	2,2	Arxentina	63.222	2,2
Francia	800	1,2	Francia	59.648	2,1
Alemaña	477	0,7	Bulgaria	58.163	2,1
Resto países	12.776	19,8	Resto países	872.881	30,9

Fonte: IGE - Ministerio de Inclusión, Seguridade Social y Migraciones

En cuarto lugar, o cadro 7 mostra que a considerable importancia dos cidadáns marroquís en España, que representan o 11,9 % da forza laboral total en 2024 con 335.666 persoas, non é comparable á situación de Galicia, onde representan o 5,2% e 3.384 persoas. Isto suxire que a migración de cidadáns marroquís a España está máis concentrada noutras comunidades autónomas.

Finalmente, cómpre sinalar a Portugal. Como xa observamos, tivo un peso determinante na inmigración que recibiu Galicia, pero xoga un papel moi secundario no conxunto de España. Isto reforza a idea de que a afinidade con Galicia, a súa proximidade e a interacción económica desenvolvida nas últimas décadas levaron aos cidadáns portugueses a elixir Galicia como lugar de traballo.

Cadro 8

Cinco principais países de procedencia por réximes. Ano 2024

Xeral		Agrario		Fogar		Autónomos		Mar	
Portugal	7.803	Marrocos	617	Colombia	772	Portugal	1.408	Senegal	420
Venezuela	8.182	Portugal	171	Venezuela	758	Venezuela	1.218	Portugal	162
Colombia	5.964	Senegal	167	Perú	529	China	1.151	Marrocos	112
Perú	2.763	Romanía	135	Brasil	291	Italia	630	Perú	102
Brasil	1.121	Colombia	130	Portugal	231	Brasil	625	Colombia	14

Fonte: IGE - Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

A distribución de estranxeiros entre os diferentes réximes da Seguridade Social ofrece unha información preliminar á localización destes traballadores nos diversos sectores do mercado laboral galego, cuestión que se analizará de seguido. É evidente que a maioría destes persoas inmigrantes cotizan no réxime xeral e, polo tanto, a posición no ranking galego dos cinco principais países coincide exactamente coa que figura no cadro 8. No que respecta aos outros réximes, a información é moito máis precisa. Así, o sector agrícola depende en gran medida do persoal de Marrocos. O seu número é catro veces maior que o do segundo país, Portugal. Do mesmo xeito, os cotizantes estranxeiros no sector pesqueiro, como no caso anterior, proceden de forma maioritaria do Senegal. O seu número é tres veces maior que o do segundo país, que tamén é Portugal.

A situación no réxime de traballadores que prestan servizos no fogar é radicalmente diferente. Nun sector que experimentou cambios significativos na regulación das condicións laborais nos últimos anos e onde sen dúbida existe unha gran economía informal, o servizo doméstico en Galicia é realizado principalmente por mulleres, principalmente de Colombia, Venezuela e Perú. É un sector complexo con remuneracións moi próximas ao salario mínimo.

Finalmente, o grupo de persoas estranxeiras rexistradas no Réxime Especial de Traballadores Autónomos (RETA) está liderado por persoas procedentes de Portugal, Venezuela e China. Trátase de autónomos cuxas principais actividades se desenvolven nos sectores da hostalería, a restauración e o comercio polo miúdo. O caso da China é especialmente destacable, xa que dun total de 1.746 traballadores afiliados á Seguridade

Social, nada menos que 1.151 son autónomos, o que representa dous terzos do total. Tamén é destacable o espírito emprendedor dos residentes portugueses e venezolanos, aínda que en ámbolos dous casos a poboación total é maior, polo que o peso relativo moito menor en comparación cos chineses.

Cadro 9

Afiliación estranxeira á Seguridade Social por sexo. Ano 2024

	Homes	Mulleres	Porcentaxe homes	Porcentaxe mulleres
R. xeral (excl. Agrario e Fogar)	26.490	20.376	56,5	43,5
S. especial agrario	1.491	235	86,4	13,6
S. especial empregados fogar	187	4.215	4,3	95,7
Réxime Especial de Autónomos	5.708	4.135	58,0	42,0
Réxime Especial do Mar	1.635	48	97,1	2,9
Total	35.512	29.009	55,0	45,0

Fonte: IGE - Ministerio de Inclusión, Seguridade Social y Migraciones

En canto á distribución por sexo nos diferentes réximes, o cadro 9 revela algunhas situacións extremas. Así, existe unha gran concentración de homes nos réximes especiais agrario e marítimo. Neste último, só se rexistran 48 mulleres. Pola contra, no réxime especial para persoal domésticos, a concentración está nas mulleres. En 2024, 4.215 mulleres cotizaron a este réxime fronte a só 187 homes. Nos outros dous réximes, o réxime xeral e o réxime de autónomos, a distribución por sexo é máis equilibrada, aínda que en ambos os casos predominan os homes, máis no réxime especial de autónomos.

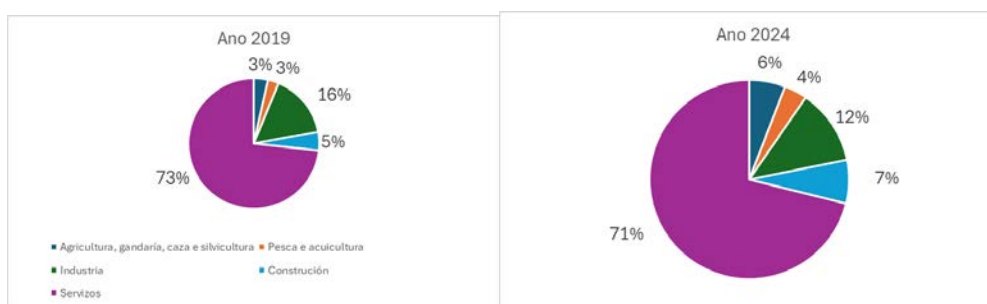
En xeral, a proporción homes-mulleres é do 55%-45%. Estas porcentaxes contrastan coas obtidas da EPA. Neste caso, o número de homes ocupados coincide co número de afiliacións á Seguridade Social (35.700 fronte a 35.512). Non é o caso das mulleres. A EPA contabiliza 39.300 estranxeiras ocupadas e a Seguridade Social reduce esta cifra a 29.009. Polo tanto, na EPA a porcentaxe é do 47,6% de homes e do 52,7% de mulleres.

II.2.- Evolución do emprego por sectores e ocupacións

II.2.1. Por sectores

Gráficos 23 y 24

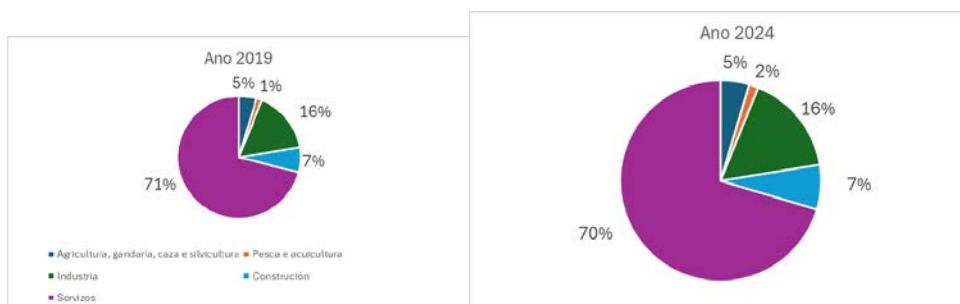
Distribución porcentual da poboación ocupada de nacionalidade estranxeira por sectores económicos

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Gráficos 25 y 26

Distribución porcentual da poboación ocupada de nacionalidade española ou dobre nacionalidade por sectores económicos

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

A distribución das persoas estranxeiras por sector económico en 2019 non coincide coa de 2024. Os gráficos 23 e 24 mostran cambios relevantes, nun contexto dunha distribución fortemente concentrada no sector servizos, o que revela cara onde vai a demanda de man de obra estranxeira. En termos xerais, estes gráficos mostran un desprazamento cara ao sector primario (agricultura e pesca) e a construción a expensas da industria e os servizos. En 2024, en comparación con 2019, a porcentaxe de persoas estranxeiras na agricultura duplícase, mentres que aumenta dous puntos porcentuais na construción e un na pesca.

Tamén destaca a caída de catro puntos da man de obra estranxeira empregada no sector industrial.

Esta tendencia contrastase, nos gráficos 25 e 26, coa distribución sectorial das persoas ocupadas de nacionalidade española ou dobre nacionalidade durante o mesmo período. Neste caso, a distribución apenas variou. O único cambio destacable é que o emprego no sector pesqueiro aumentou un 1 % a expensas dunha diminución idéntica no sector servizos. Estes resultados suxiren que as novas necesidades de man de obra sectoriais en certos sectores están a ser cubertas por persoas de nacionalidade estranxeira. Polo tanto, é significativo que o peso relativo destes traballadores no sector agrícola, gandeiro e forestal duplícase e xa supera o da poboación de nacionalidade española, mentres que no sector pesqueiro, o peso relativo da poboación estranxeira tanto en 2019 como en 2024 xa era maior que o da poboación española.

Pódese realizar unha análise máis precisa utilizando os datos de afiliación á Seguridade Social. O maior número de persoas concéntrase no réxime xeral e o cadro 10 presenta os resultados para este réxime. Cómpre sinalar que este cadro non inclúe nin o réxime especial agrario nin o réxime para o persoal doméstico. A información publicada abrangue as 21 seccións da Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE) de 2009. En canto á distribución anual, utilizouse como ano de inicio o ano 2017 e os resultados tamén se presentan ata setembro de 2025, últimos datos dispoñibles no momento de redactar este informe.

Coas limitacións de non incluír o sector primario nin o réxime de traballadores domésticos, o cadro 9 mostra, en primeiro lugar, que non existe ningunha sección onde a poboación estranxeira se concentre significativamente nos últimos anos. Con moi poucas excepcións, conseguíuse unha taxa de crecemento positiva en todas as seccións. Durante este período, moitos sectores experimentaron aumentos interanuais de dous díxitos na súa ocupación, nun contexto de lixeira desaceleración da taxa de crecemento global.

En catro sectores, o afiliación estranxeira aumentou en 2024 en comparación co ano anterior en taxas superiores ao 20 %. Estes sectores son a construción, as actividades financeiras e de seguros, as actividades inmobiliarias, as actividades sanitarias e os servizos sociais. A súa participación relativa no emprego total en cada un destes sectores varía considerablemente (11,8 %, 0,3 %, 0,2 % e 7,9 %, respectivamente). Polo tanto, pequenos cambios nas actividades financeiras ou nos servizos inmobiliarios poden levar a taxas de variación moi elevadas.

A realidade é que a maioría das persoas estranxeiras que cotizan ao sistema da Seguridade Social nos 21 sectores da CNAE (Clasificación Nacional de Actividades Económicas) concéntranse na hostalería (arredor do 23 %), o comercio polo miúdo (13 %), a industria manufacturera (12 %) e a construción (12 %). Estes catro sectores representaron o 60,5 % da afiliación total en 2024 e o 60,4 % nos primeiros nove meses de 2025. Entre o 5 % e o 10 % do persoal atópanse só no transporte e almacenamento, as actividades administrativas e a saúde e os servizos sociais.

Cadro 10

Persoas traballadoras estranxeiras afiliadas en Galicia ao Réxime Xeral da Seguridade Social, excluídos agrario e empregadas do fogar (media anual dos doce meses)

CNAE-2009	2017	2020	2023	2024	2025 [ata set.]
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	542	748	933	1.011	1.140
B industrias extractivas	52	67	106	105	119
C industria manufactureira	2.594	3.561	4.844	5.648	6.622
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	13	12	12	15
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	57	80	103	117	141
F construción	2.090	2.702	4.595	5.532	6.546
G comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e	2.685	3.392	5.263	6.126	7.081
H transporte e almacenamento	1.683	2.338	3.001	3.528	4.560
I hostalaría	5.017	5.854	9.314	11.040	12.331
J información e comunicacións	291	477	815	840	861
K actividades financeiras e de seguros	57	83	105	127	157
L actividades inmobiliarias	34	48	82	103	105
M actividades profesionais, científicas e técnicas	575	692	1.109	1.320	1.473
N actividades administrativas e servizos auxiliares	1.227	1.939	3.285	4.008	4.783
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	371	405	509	533	540
P educación	959	1.002	1.165	1.279	1.314
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	1.004	1.734	3.074	3.724	4.193
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	443	455	689	788	847
S outros servizos	401	536	852	995	1.120
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; i	20	18	24	23	23
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	4	4	6	6	6
Total	20.113	26.148	39.886	46.866	53.978

Taxa de variación interanual	2020	2023	2024	2025 [ata set.]
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	7,3	17,0	8,3	12,7
B industrias extractivas	11,6	9,5	-0,8	13,3
C industria manufactureira	6,3	14,1	16,6	17,3
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-10,5	22,1	-1,3	25,2
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descont	6,6	10,9	14,0	20,1
F construción	-4,2	25,4	20,4	18,3
G comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	3,7	17,1	16,4	15,6
H transporte e almacenamento	7,7	9,1	17,6	29,2
I hostalaría	-9,3	23,8	18,5	11,7
J información e comunicacións	17,7	15,9	3,0	2,6
K actividades financeiras e de seguros	7,4	10,5	21,1	23,5
L actividades inmobiliarias	3,0	24,7	25,7	1,6
M actividades profesionais, científicas e técnicas	-3,6	23,6	19,0	11,6
N actividades administrativas e servizos auxiliares	10,4	14,1	22,0	19,3
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	10,2	4,6	4,7	1,3
P educación	-5,7	8,9	9,8	2,7
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	21,9	20,6	21,2	12,6
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	-11,5	20,9	14,3	7,5
S outros servizos	-2,5	16,8	16,8	12,6
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades do	2,8	4,0	-2,5	0,5
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	4,2	-4,0	0,0	1,9
Total	1,1	18,2	17,5	15,2

Índice ano base 2017	2017	2020	2023	2024	2025 [ata set.]
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	100,0	138,1	172,4	186,7	210,5
B industrias extractivas	100,0	127,9	202,9	201,3	228,0
C industria manufactureira	100,0	137,3	186,7	217,7	255,3
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	100,0	171,9	167,4	165,2	206,7
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	100,0	141,9	181,3	206,8	248,2
F construción	100,0	129,3	219,8	264,6	313,2
G comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e	100,0	126,3	196,0	228,1	263,7
H transporte e almacenamento	100,0	138,9	178,3	209,6	270,9
I hostalaría	100,0	116,7	185,6	220,0	245,8
J información e comunicacións	100,0	164,1	280,2	288,7	296,1
K actividades financeiras e de seguros	100,0	145,9	184,1	223,0	275,2
L actividades inmobiliarias	100,0	142,4	241,4	303,4	308,2
M actividades profesionais, científicas e técnicas	100,0	120,5	193,0	229,7	256,4
N actividades administrativas e servizos auxiliares	100,0	158,1	267,8	326,8	390,0
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	100,0	109,2	137,2	143,7	145,5
P educación	100,0	104,5	121,5	133,4	137,0
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	100,0	172,7	306,3	371,1	417,8
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	100,0	102,7	155,5	177,7	190,9
S outros servizos	100,0	133,6	212,2	247,9	279,2
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; i	100,0	91,2	118,9	116,0	116,5
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	100,0	104,2	150,0	150,0	152,8
Total	100,0	130,0	198,3	233,0	268,4

Peso relativo	2017	2020	2023	2024	2025 [ata set.]
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	2,7	2,9	2,3	2,2	2,1
B industrias extractivas	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
C industria manufactureira	12,9	13,6	12,1	12,1	12,3
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
F construción	10,4	10,3	11,5	11,8	12,1
G comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e	13,4	13,0	13,2	13,1	13,1
H transporte e almacenamento	8,4	8,9	7,5	7,5	8,4
I hostalaría	24,9	22,4	23,4	23,6	22,8
J información e comunicacións	1,4	1,8	2,0	1,8	1,6
K actividades financeiras e de seguros	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
L actividades inmobiliarias	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
M actividades profesionais, científicas e técnicas	2,9	2,6	2,8	2,8	2,7
N actividades administrativas e servizos auxiliares	6,1	7,4	8,2	8,6	8,9
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	1,8	1,5	1,3	1,1	1,0
P educación	4,8	3,8	2,9	2,7	2,4
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	5,0	6,6	7,7	7,9	7,8
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	2,2	1,7	1,7	1,7	1,6
S outros servizos	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; i	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: IGE - Ministerio de Inclusión, Seguridade Social y Migraciones e elaboración propia

No cadro 10 tamén se presenta uns números índices que, para súa elaboración, utilízase 2017 como ano base (valor 100). Se se observa este cadro apréciase que todos os sectores mostran aumentos moi elevados en comparación con ese ano base. Segundo os resultados dispoñibles de 2025, destacan dous sectores: as actividades sanitarias e de servizos sociais, cuxo índice alcanzou o valor de 417,8, e a construción, cun índice de 313,2. No primeiro sector, o número de persoas traballadoras aumentou en máis de catro veces e no outro en máis de tres. Non obstante, este crecemento, en maior ou menor medida, foi xeral, xa que o índice máis baixo (excluíndo os servizos domésticos, xa que este persoal non figuran nesta estatística) observouse nos sectores da educación e da administración pública, pero aínda así, o aumento foi do 37 % e do 45,4 %, respectivamente.

O cadro 11 presenta, os mesmos índices que o cadro 10 ademais das afiliacións, pero neste caso referíndose ao Réxime Especial de Traballadores Autónomos. Apréciase que tamén aumentou o número de cidadáns estranxeiros que optou por traballar por conta propia. Agora ben, se é certo que as taxas de crecemento interanual aumentaron nos últimos anos, tamén hase de indicar que a esa variación foi a metade da taxa de aumento observada nas persoas estranxeiras que cotizan ao Réxime Xeral. Por outra banda, máis da metade dos autónomos traballan nos sectores do comercio polo miúdo, a hostalería e a construción. Non obstante, mentres que o seu peso relativo no total da ocupación mantívose relativamente estable nos últimos anos, no caso do comercio polo miúdo, a pesar de seguir liderando a distribución sectorial en Galicia, a súa participación foi diminuindo. De absorber o 34 % do total en 2017, pasou ao 22,9 % nos primeiros nove meses de 2025. Esta caída significativa reflicte a crise actual á que se enfronta a distribución tradicional polo miúdo debido aos novos formatos comerciais coa conseguinte perda na demanda das tendas tradicionais. Non parece que isto estea a ocorrer no sector hostaleiro, que, en termos absolutos, experimentou un aumento no número de autónomos estranxeiros de 1.165 en 2017 a 1.986 en 2025. O sector da construción tamén experimentou un aumento significativo na súa participación total. Así, o rexurdimento gradual desta actividade despois da grave crise que comezou en 2008 levou a un aumento no número de autónomos. Neste sector pasou de 544 en 2017 a 1.307 en 2025 (ata setembro). Isto representa case triplicar o número de persoas empregadas no sector, en medio dun forte aumento dos prezos das materias primas e bens intermedios e das dificultades para satisfacer unha maior demanda.

Os dous seguintes sectores con maior número de autónomos son o transporte e o almacenamento e a categoría denominada Outros Servizos. No transporte, a participación aumentou do 1,9 % do total en 2017 ao 7,4 % en 2024 (7,2 % en 2025 con datos ata setembro). En termos absolutos, isto plásmase nun aumento de 114 persoas en 2017 a 729 en 2024. O rendemento deste sector está estreitamente ligado á evolución da actividade manufacturera e, tamén, aos novos métodos de distribución comercial. A decisión de migrar a Galicia e investir nun negocio relacionado co transporte semella clara.

Cadro 11

Persoas traballadoras estranxeiras afiliadas en Galicia ao Réxime Especial de Traballadores Autónomos (media anual dos doce meses)

Número de persoas	2017	2020	2023	2024	2025 (ata set.)
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	289	377	447	470	468
B industrias extractivas	1	1	0	0	0
C industria manufacturera	304	206	271	285	303
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	1	1	1	1	1
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	2	0	1	1	1
F construción	544	662	955	1.106	1.307
G comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e	2.054	2.159	2.284	2.375	2.448
H transporte e almacenamento	114	362	652	729	766
I hostalaría	1.165	1.410	1.667	1.819	1.986
J información e comunicacións	77	110	181	263	345
K actividades financeiras e de seguros	38	57	68	79	91
L actividades inmobiliarias	14	22	26	32	44
M actividades profesionais, científicas e técnicas	207	294	467	527	622
N actividades administrativas e servizos auxiliares	252	331	432	522	567
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	0	0	1	1	2
P educación	300	397	492	507	544
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	115	152	180	184	177
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	91	131	176	184	195
S outros servizos	360	490	661	758	840
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; a	1	1	0	0	1
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	0	0	0	0
Total	5.928	7.164	8.961	9.843	10.708
Taxa de variación interanual					
		2020	2023	2024	2025
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca		7,0	7,3	5,2	-0,4
B industrias extractivas					
C industria manufacturera		1,4	4,5	5,4	6,0
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado		16,7	0,0	0,0	0,0
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descon		-78,9	42,9	20,0	-22,2
F construción		12,0	8,0	15,8	18,2
G comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas		3,0	0,8	4,0	3,1
H transporte e almacenamento		42,9	22,2	11,8	5,1
I hostalaría		5,6	8,3	9,1	9,1
J información e comunicacións		5,3	26,5	44,9	31,4
K actividades financeiras e de seguros		13,0	10,6	16,2	15,0
L actividades inmobiliarias		3,5	22,1	24,6	37,5
M actividades profesionais, científicas e técnicas		12,5	9,5	12,9	18,0
N actividades administrativas e servizos auxiliares		15,2	9,4	20,9	8,7
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria		-75,0	-41,7	71,4	55,6
P educación		10,4	7,1	3,1	7,4
Q actividades sanitarias e de servizos sociais		3,8	3,1	2,0	-3,3
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento		5,2	19,3	4,1	6,0
S outros servizos		13,7	12,7	14,7	10,7
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico					
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais					
Total		8,2	7,8	9,8	8,8
Índice año base 2017					
	2017	2020	2023	2024	2025
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	100	130,4	154,6	162,6	161,9
B industrias extractivas	100	106,7	0,0	26,7	0,0
C industria manufacturera	100	67,8	89,1	93,8	99,5
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	100	116,7	100,0	100,0	100,0
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	100	17,4	43,5	52,2	40,6
F construción	100	121,8	175,7	203,5	240,5
G comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e	100	105,1	111,2	115,6	119,2
H transporte e almacenamento	100	317,2	571,6	639,3	671,8
I hostalaría	100	121,1	143,2	156,2	170,5
J información e comunicacións	100	142,7	235,1	340,6	447,5
K actividades financeiras e de seguros	100	148,7	178,5	207,5	238,6
L actividades inmobiliarias	100	162,6	189,6	236,2	324,7
M actividades profesionais, científicas e técnicas	100	142,4	225,8	255,1	301,1
N actividades administrativas e servizos auxiliares	100	131,5	171,5	207,3	225,3
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria					
P educación	100	132,2	163,8	168,8	181,3
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	100	132,6	157,1	160,3	155,0
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	100	145,2	194,9	202,9	215,2
S outros servizos	100	136,2	183,7	210,6	233,2
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; a	100	100,0	33,3	0,0	88,9
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	100	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100	120,8	151,1	166,0	180,6
Perso relativo					
	2017	2020	2023	2024	2025
A agricultura, gandería, silvicultura e pesca	4,9	5,3	5,0	4,8	4,4
B industrias extractivas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C industria manufacturera	5,1	2,9	3,0	2,9	2,8
D fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de resid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
F construción	9,2	9,2	10,7	11,2	12,2
G comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e	34,6	30,1	25,5	24,1	22,9
H transporte e almacenamento	1,9	5,1	7,3	7,4	7,2
I hostalaría	19,6	19,7	18,6	18,5	18,5
J información e comunicacións	1,3	1,5	2,0	2,7	3,2
K actividades financeiras e de seguros	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8
L actividades inmobiliarias	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
M actividades profesionais, científicas e técnicas	3,5	4,1	5,2	5,4	5,8
N actividades administrativas e servizos auxiliares	4,2	4,6	4,8	5,3	5,3
O administración pública e defensa; seguranza social obrigatoria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
P educación	5,1	5,5	5,5	5,2	5,1
Q actividades sanitarias e de servizos sociais	1,9	2,1	2,0	1,9	1,7
R actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1,5	1,8	2,0	1,9	1,8
S outros servizos	6,1	6,8	7,4	7,7	7,8
T actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: IGE - Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones e elaboración propia

En canto á evolución do índice que utiliza 2017 como ano base, é evidente que o sector do transporte, de entre os sectores máis relevantes, foi o que mostrou un maior dinamismo. O incremento en 2025 respecto ao ano base foi do 671,8 %, unha cifra que superou con creces a de calquera outra actividade. O cadro 11 mostra como practicamente todos os sectores aumentaron significativamente as afiliacións de man de obra ocupada estranxeira, pero cómpre destacar o incremento do 301,1 % nas actividades profesionais, científicas e técnicas, que pasaron de ter só 207 estranxeiros en 2017 a 622 en 2025. Cabe salientar este sector xa que representa a presenza de persoal altamente cualificados que contribúen á mellora da base de coñecemento científico existente nesta comunidade autónoma.

Unha proba do aumento significativo do papel das persoas estranxeiras no mercado laboral galego é a tendencia no número de contratos asinados por este colectivo nos distintos sectores. Segundo os datos mensuais publicados polo SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal), en 2024 asináronse un 15,5 % máis de contratos que en 2023. O maior aumento rexistrouse na provincia de Ourense, cun incremento do 22,2 %, mentres que o menor aumento foi en Lugo, cunha variación do 13 %.

Por sectores, a industria foi a que experimentou o maior aumento no número de contratos asinados. Dada a concentración de persoal estranxeiro no sector servizos (a industria manufacturera representou por si soa o 12,1 % de persoas estranxeiras rexistradas no Réxime Xeral da Seguridade Social en 2024), esta é unha boa noticia, xa que a produtividade na industria é tradicionalmente maior que noutros sectores. O cadro 12 mostra que estes novos contratos concéntranse, como era de esperar, nas provincias da Coruña e Pontevedra, onde se atopa a maior parte do sector industrial de Galicia. En canto ás provincias máis orientais (Lugo e Ourense), destaca a porcentaxe moi pequena de Lugo no total de contratos asinados en Galicia en 2024, cun 9,7 %, mentres que a de Ourense representou o 16,5 % do total. As taxas de crecemento nestas dúas provincias foron superiores ás da Coruña e Pontevedra, pero aínda así, o tamaño do sector é significativamente menor e, ata certo punto, en consonancia coa distribución da poboación.

En canto aos resultados negativos, en 2024, a sinatura de contratos na provincia onde adoitan concentrarse as novas contratacións no sector primario caeu un 20,4 %. Trátase de Lugo, cuxo número total de novos contratos diminuíu un 20,1 %, superando á Coruña en comparación con 2023. En calquera caso, a contratación no sector primario é a máis baixa dos catro grandes sectores e representa só o 8,8 % dos contratos asinados no sector servizos. En realidade, o sector servizos concentra a maioría dos contratos. En 2024, este sector absorbeu tres de cada catro novos contratos e, destes, o 44,8 % foron na provincia da Coruña. Non hai dúbida de que a contratación de estranxeiros/as ese ano, tanto se se incorporaban ao mercado laboral galego por primeira vez como se xa traballaran alí anteriormente, concentrouse no sector servizos, que representa unha proporción similar do emprego total na economía. Como vimos, estes novos contratos concéntranse en actividades menos cualificadas como a hostalería e o comercio polo miúdo.

Cadro 12

Número de contratos asinados por persoal traballador estranxeiro

	AGRICULT.	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
2023					
A CORUÑA	2.218	3.815	2.995	28.315	37.343
LUGO	2.419	933	634	8.926	12.912
OURENSE	836	1.598	633	6.461	9.528
PONTEVEDRA	1.375	3.721	1.529	19.343	25.968
GALICIA	6.848	10.067	5.791	63.045	85.751
2024					
A CORUÑA	2.307	4.669	3.548	32.828	43.352
LUGO	1.925	1.227	783	10.656	14.591
OURENSE	808	2.086	790	7.961	11.645
PONTEVEDRA	1.393	4.684	1.564	21.773	29.414
GALICIA	6.433	12.666	6.685	73.218	99.002

Peso relativo

	AGRICULT.	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
2023					
A CORUÑA	32,4	37,9	51,7	44,9	43,5
LUGO	35,3	9,3	10,9	14,2	15,1
OURENSE	12,2	15,9	10,9	10,2	11,1
PONTEVEDRA	20,1	37,0	26,4	30,7	30,3
GALICIA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2024					
A CORUÑA	35,9	36,9	53,1	44,8	43,8
LUGO	29,9	9,7	11,7	14,6	14,7
OURENSE	12,6	16,5	11,8	10,9	11,8
PONTEVEDRA	21,7	37,0	23,4	29,7	29,7
GALICIA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Taxa de variación 2024/2023

	AGRICULT.	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
A CORUÑA	4,0	22,4	18,5	15,9	16,1
LUGO	-20,4	31,5	23,5	19,4	13,0
OURENSE	-3,3	30,5	24,8	23,2	22,2
PONTEVEDRA	1,3	25,9	2,3	12,6	13,3
GALICIA	-6,1	25,8	15,4	16,1	15,5

Fonte: SEPE. Elaboración propia a partir dos datos mensuais

O sector da construción foi recuperando o impulso que perdera en 2008 debido aos graves problemas cos préstamos inmobiliarios que fixeron estoupar a burbulla que medrara excesivamente en anos anteriores. En 2024, o número de novos contratos de man de obra estranxeira neste sector aumentou a un ritmo similar ao dos servizos (15,4%), o que levou a que estes contratos superasen aos do sector primario. Estes contratos concéntranse na provincia da Coruña (53,1%), mentres que a provincia de Pontevedra quedou moi por detrás (23,2%), cunha contratación estancada ante un incremento de só o 2,3%. Non obstante, do mesmo xeito que no sector primario, o número total de contratos asinados na construción non chega ao 10% dos asinados no sector de servizos.

II.2.2. Por ocupación

Unha vez analizada a distribución e as características do emprego das persoas estranxeiras por sector, convén considerar as ocupacións da inmigración e as diferenzas observadas en comparación coas ocupacións das persoas de nacionalidade española ou con dobre nacionalidade.

O cadro 13 presenta as distribucións ocupacionais para ambos os grupos, obtidas da EPA para dos anos, 2019 e 2024. Independentemente da idoneidade da Clasificación Nacional de Ocupacións (CON-2011) para poder acadar un certo grao de precisión nesta análise, a información dispoñible é, por si mesma, moi ilustrativa.

A distribución relativa dos dous grupos calcúlase para un conxunto de 10 ocupacións. As tres nas que a porcentaxe de man de obra estranxeira foi superior ao porcentaxe alcanzado pola española ou con dobre nacionalidade móstranse en vermello. Así, a ocupación con máis traballadores en 2024 para ambos os grupos é a dos sectores de restauración, atención ao cliente, seguridade e servizos de vendas. No caso dos traballadores españois e con dobre nacionalidade, esta cifra é do 20,81 %, mentres que para os estranxeiros esta porcentaxe ascende ao 31,20 % (un de cada tres persoas). A diferenza é significativa, 10,39 puntos porcentuais, o que suxire unha maior tendencia das persoas estranxeiras a exercer esta ocupación. En segundo lugar, e cunha diferenza aínda máis elevada, atopamos as ocupacións máis elementais. Neste caso, case un de cada catro de persoas estranxeiras desempeña este tipo de traballo (23,6%), mentres que para as persoas españolas e con dobre nacionalidade rolda o 8 %. A diferenza é de 14,56 puntos porcentuais, o que a converte na segunda ocupación máis común para as persoas traballadoras estranxeiras, unha ocupación que non esixe nin xera unha alta produtividade. En terceiro lugar, atopamos todas as ocupacións cualificadas no sector primario. A diferenza é de só un punto porcentual e, para o persoal estranxeiro esta ocupación representa o 5,87 % do total.

En comparación cos resultados de 2019, obsérvanse tres cambios significativos en 2024. En primeiro lugar, a diferenza amplíase lixeiramente nas ocupacións relacionadas co servizo de alimentación, os servizos persoais, a seguridade e as vendas, mentres que se estabiliza nas ocupacións elementais. O emprego estranxeiro concéntrase nestes sectores. En segundo lugar, a presenza de persoas ocupadas no sector primario aumenta significativamente en 2024, ata o punto de que o seu peso relativo supera a das persoas españolas ou con dobre

nacionalidade. En terceiro lugar, a proporción de persoal cualificado na industria manufacturera e a construción diminúe entre as persoas estranxeiras (en case tres puntos porcentuais), o que motiva que o peso relativo dos traballadores españois en 2024 sexa maior que o dos traballadores estranxeiros, mentres que en 2019 ocorreu o contrario.

En síntese, o cadro 13 mostra que as ocupacións das persoas estranxeiras estanse a concentrar nos servizos de alimentación, o comercio polo miúdo e as ocupacións elementais.

Cadro 13. Distribución por ocupacións en Galicia (miles de traballadores)

2024					
	España e dobre nacionalidade	Estranxeiros	% españois	% estranxeiros	Diferenza
0 Ocupacións militares	5,20	0,00	0,49	0,00	0,49
1 Directores e xerentes	26,70	0,50	2,50	0,67	1,83
2 Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	200,80	6,30	18,79	8,40	10,39
3 Técnicos; profesionais de apoio	135,50	4,70	12,68	6,27	6,41
4 Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	94,70	3,50	8,86	4,67	4,19
5 Traballadores dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	222,40	23,40	20,81	31,20	-10,39
6 Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	52,00	4,40	4,87	5,87	-1,00
7 Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufacturais e a construción	145,70	8,30	13,63	11,07	2,57
8 Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	89,10	6,20	8,34	8,27	0,07
9 Ocupacións elementais	96,60	17,70	9,04	23,60	-14,56
Total	1.068,70	75,00	100,00	100,00	

2019					
	España e dobre nacionalidade	Estranxeiros	% españois	% estranxeiros	Diferenza
0 Ocupacións militares	6,10	0,00	0,58	0,00	0,58
1 Directores e xerentes	34,10	0,50	3,26	1,03	2,23
2 Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	182,40	5,20	17,43	10,70	6,73
3 Técnicos; profesionais de apoio	116,20	3,00	11,10	6,17	4,93
4 Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	105,30	1,70	10,06	3,50	6,56
5 Traballadores dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	228,70	14,90	21,85	30,66	-8,80
6 Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	52,10	1,50	4,98	3,09	1,89
7 Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufacturais e a construción	138,60	6,70	13,24	13,79	-0,54
8 Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	86,30	3,50	8,25	7,20	1,04
9 Ocupacións elementais	96,70	11,60	9,24	23,87	-14,63
Total	1.046,50	48,60	100,00	100,00	

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

O cadro 13 tamén mostra que practicamente non hai persoal estranxeiro en postos directivos e directivos, e obviamente tampouco ningún en postos militares.

Lembremos que o Censo de Poboación e Vivendas proporciona información sobre a cualificación das persoas traballadoras estranxeiras. O último ano con datos dispoñibles no momento de redactar este informe é 2022 e, como se indicou anteriormente, o número de traballadores estranxeiros, homes e mulleres, contabilizados por este Censo é inferior ao obtido da EPA (42.070 fronte a 58.900). Estes resultados móstranse no cadro 14, que complementa a información proporcionada no cadro 4. A parte inferior do cadro 14 compara a distribución da cualificación das persoas ocupadas de nacionalidade española cos de nacionalidade estranxeira. Cunha simple observación apréciase que as diferenzas son moi significativas nos dous casos extremos de formación, mentres que a distribución é relativamente similar entre as persoas que teñen estudos secundarios da primeira ou segunda etapa. É salientable que, segundo os datos do Censo, unha cuarta parte das persoas

estranxeiras ocupadas que traballan en Galicia só teñen estudos primarios, unha situación que os empurra a ocupacións e sectores que requiren a persoas con moi pouca cualificación. Para o conxunto da poboación española, esta porcentaxe baixa ao 4,1 %, xa que unha parte moi significativa da poboación xa completou a educación secundaria obrigatoria. Polo tanto, aqueles que declaran ter só estudos primarios ou niveis inferiores de educación terían, no referente aos traballadores de nacionalidade española, que pertencer ao grupo de poboación activa de máis idade, xa que teñen que ser persoas procedentes dun tempo no que os currículos e a educación obrigatoria eran diferentes.

En canto as persoas con estudos superiores, a porcentaxe entre a man de obra estranxeira é moi similar á dos que declaran ter só estudos primarios e é case 20 puntos porcentuais inferior á dos de nacionalidade española ocupados ou a daqueles con dobre nacionalidade. Isto indica que, en termos de emprego, o nivel educativo dos inmigrantes en Galicia concéntrase entre as persoas con niveis de educación intermedios, sendo elevado o grupo que declara ter só estudos primarios.

Cadro 14

Cualificacións das ocupacións por nivel de estudos. Ano 2022

	Segunda etapa de Educación				Total
	Educación primaria e inferior	Primeira etapa de Educación Secundaria e similar	Secundaria e Educación Postsecundaria non superior	Educación superior	
1 Directores e xerentes	128	93	151	545	917
2 Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	47	91	382	2.933	3.453
3 Técnicos; profesionais de apoio	184	486	758	1.132	2.560
4 Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	99	223	522	842	1.686
5 Traballadores dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	2.630	2.815	3.642	2.546	11.633
6 Traballadores cualificados no sector agrícola, ganadeiro, forestal e pesqueiro	933	708	228	118	1.987
7 Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e a construción	1.547	1.392	1.102	611	4.652
8 Operadores de instalacións e maquinaria e montadores	762	996	633	435	2.826
9 Ocupacións elementais	3.589	2.222	2.557	1.690	10.058
Non consta	711	349	553	685	2.298
Total	10.630	9.375	10.528	11.537	42.070
Peso relativo dos ocupados con nacionalidade estranxeira	25,3	22,3	25,0	27,4	100,0
Peso relativo dos ocupados en Galicia con nacionalidade española	4,1	26,1	22,2	47,6	100,0

Fonte: Censo de Poboación e Vivendas

Estes niveis educativos condicionan a súa participación no mercado laboral. O cadro 14 mostra, do mesmo xeito que na EPA, a concentración destas persoas estranxeiras nas ocupacións de restauración, os servizos persoais, a protección e as vendas, así como nas ocupacións elementais. Cabe esperar que a maioría das persoas desta última teñan moi pouca cualificación. Tamén é preocupante que 1.690 persoas deste grupo posúan estudos superiores. Probablemente estean subempregados e non poidan utilizar no seu traballo as habilidades adquiridas durante todo o seu período formativo. En canto ao outro sector antes citado, no que se inclúe a restauración e os servizos persoais, a distribución por nivel

educativo é máis homoxénea, aínda que predominan aqueles cun nivel educativo intermedio.

No cadro 14 contraponse o baixo nivel educativo dos que traballan no sector primario co alto nivel educativo do grupo de técnicos e profesionais científicos e intelectuais. Ambos os grupos ocupan os dous extremos. As persoas con estudos superiores tamén predominan entre os técnicos de apoio profesional e os directivos. Un factor negativo en canto a actividade que realizan é o nivel de cualificación relativamente baixo dos que traballan nas industrias manufactureira e da construción. Moi poucas persoas nestes sectores teñen educación superior e a maioría afirma ter só educación primaria, o que suxire que están empregados principalmente en postos que non requiren amplos coñecementos e, polo tanto, xeran baixa produtividade.

II.3. Salarios e prestacións por desemprego

II.3.1. Salarios

A distribución dos inmigrantes por sector produtivo e ocupación, así como o seu nivel de educación, inflúe nos seus salarios. No epígrafe anterior, observamos que unha cuarta parte dos inmigrantes ocupados só teñen estudos primarios, mentres que case a metade das persoas de nacionalidade española ocupadas ou con dobre nacionalidade teñen estudos superiores. No caso dos inmigrantes, só unha cuarta parte posúe esta cualificación. Ademais, os sectores económicos e as ocupacións que realizan son maioritariamente actividades intensivas en man de obra que, en moitos casos, non requiren unha alta cualificación. Por outro lado, tamén poden ocupar empregos de baixo salario que non son demandados pola man de obra española. Estas situacións inciden nos seus salarios de tal modo que unha parte significativa dela reciben salarios nos tramos máis baixos dos convenios colectivos.

O cadro 15, con datos da AEAT (Axencia Estatal de Administración Tributaria) preséntanse os salarios medios anuais dos traballadores españois e estranxeiros para 2023, o último ano con información dispoñible. A AEAT contabiliza un maior número de homes que de mulleres e tamén unha importante fenda salarial de xénero. En Galicia, unha muller estranxeira, ao marxe das súas características ou do tempo de traballo, gañou de media 12.289 € en 2023, case un 30 % menos que o salario medio dun home (17.082 €). Cómpre sinalar que o salario mínimo a tempo completo era de 15.120 € brutos ao ano, o que significa que o salario das mulleres foi inferior a esa cantidade. Esta fenda salarial de xénero en Galicia era superior á media nacional, que foi do 19,5 %. Tamén houbo diferenzas significativas entre o salario medio en España e en Galicia. As mulleres en Galicia gañaron 2.718 € menos que as mulleres no conxunto de España, fenda máis alta que a existente no colectivo masculino. Neste caso a diferenza de salario foi de 1.565 €.

Cadro 15

Salarios anuais medios en 2023

		Galicia		España	
		Persoas	Salario	Persoas	Salario
Total	Españois	1.022.638	23.744	17.447.989	25.029
	Estranxeiros	60.366	14.912	2.650.810	17.081
Homes	Españois	524.287	26.059	9.077.510	27.679
	Estranxeiros	33.040	17.082	1.510.498	18.647
Mulleres	Españolas	498.351	21.309	8.370.479	22.155
	Estranxeiras	27.326	12.289	1.140.312	15.007

Fonte: AEAT

O cadro 16 presenta as diferenzas salariais entre o persoal español e estranxeiro, que se solen explicar polos factores mencionados anteriormente. En termos xerais, de media, un

traballador ou traballadora estranxeira en Galicia en 2023 gañaba o 62,8 % do salario dun traballador ou traballadora de nacionalidade española. Esta porcentaxe é 5,4 puntos inferior á media de España. Por xénero, os niveis salariais dos homes en Galicia e no resto de España están máis equilibrados (65,6 % fronte a 67,4 %) que os das mulleres, onde a diferenza é de 10 puntos (57,7 % fronte a 67,7 %).

Cadro 16

Peso relativo dos salarios anuais medios das persoas ocupadas en Galicia sobre o salario anual medio en España. Ano 2023. En porcentaxe

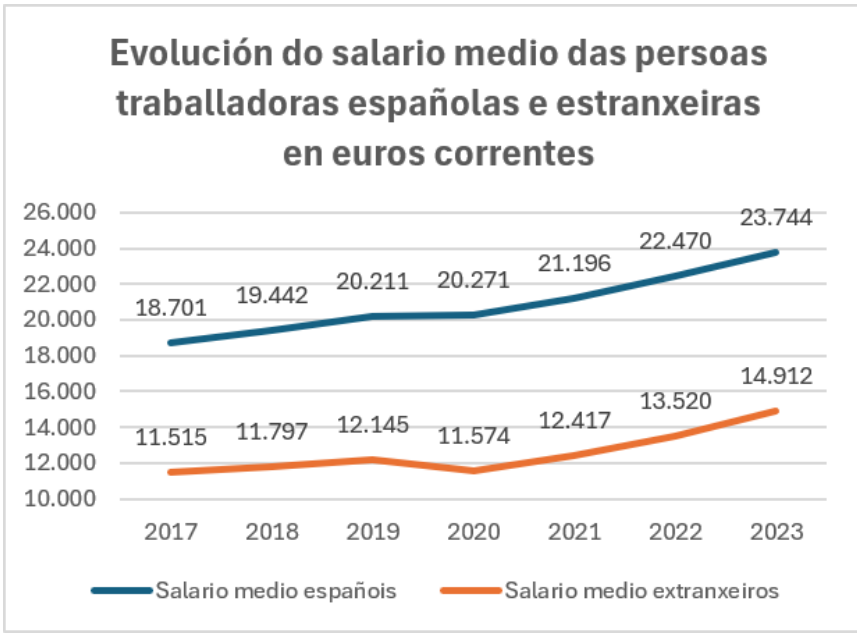
Peso relativo dos salarios	Galicia	España
Total estranxeiros/españóis	62,8	68,2
Homes estranxeiros/españóis	65,6	67,4
Mulleres estranxeiras/españólas	57,7	67,7

Fonte: AEAT

Finalmente, é interesante salientar que mentres que o salario dunha persoa de nacionalidade española en Galicia é un 5,1 % inferior á media española, a diferenza para unha de nacionalidade estranxeira é do 12,7 %. Curiosamente, mentres que esta diferenza é maior para os homes de nacionalidade española (5,9 %) que para as mulleres (3,8 %), ocorre o contrario para os inmigrantes. A diferenza para os homes é do 8,4 %, mentres que para as mulleres ascende ao 18,1 %. Estas cifras confirman unha fenda salarial moi elevada neste último grupo seguramente debido ao importante papel que xoga o traballo doméstico no conxunto do sector galego de servizos.

No gráfico 27 compárase a traxectoria dos salarios medios, en termos monetarios, da man de obra española e estranxeira desde 2017 a 2023. Así, a primeira vista, o gráfico mostra unha traxectoria ascendente relativamente similar coa peculiaridade de que, no peor ano da pandemia, 2020, houbo unha caída significativa dos salarios dos traballadores estranxeiros mentres que os dos traballadores españois se mantiveron estables. Para aclarar aínda máis esta evolución, cómpre sinalar que a fenda entre estas dúas percepcións mantívose relativamente estable ao longo destes anos (coa excepción citada de 2020 e tamén en 2021), xa que, deixando aparte estes dous anos, variou entre o 62,8 % en 2023 e o 60,1 % en 2019. Polo tanto, as diferenzas salariais mantéñense, e mesmo amplíanse lixeiramente en 2023, o que suxire que, á parte das dificultades intrínsecas que poida ter calquera persoa estranxeira, non parece que as persoas empregadas estranxeiras estean a acceder en maiores proporcións a ocupacións con salarios máis altos.

Gráfico 27

Fonte: AEAT

II.3.2. Prestacións por desemprego

Finalmente, a AEAT tamén ofrece información sobre as prestacións percibidas en 2023 polas 15.299 persoas estranxeiras desempregadas en Galicia. En consonancia coas cifras anteriores, estas prestacións mostran as mesmas disparidades entre homes e mulleres, entre españois e estranxeiros, e entre os que traballan en Galicia e os que traballan noutros lugares de España.

Cadro 16

Prestacións por desemprego en 2023 en euros

Nacionalidade española

	Total		Homes		Mulleres	
	Desempregados/as	Prestación media anual	Desempregados	Prestación media anual	Desempregadas	Prestación media anual
Total	3.501.997	3.738	1.606.908	3.907	1.895.089	3.595
Galicia	189.601	3.653	87.895	3.881	101.706	3.456

Nacionalidade estranxeira

	Total		Homes		Mulleres	
	Desempregados/as	Prestación media anual	Desempregados	Prestación media anual	Desempregadas	Prestación media anual
Total	675.928	3.414	370.152	3.609	305.776	3.178
Galicia	15.229	3.022	7.802	3.249	7.427	2.783

Fonte: AEAT

III.- ANÁLISE CUALITATIVA DAS VISIÓN S DOS DIVERSOS AXENTES SOCIAIS.

III.1. Metodoloxía

De cara a obter unha mellor comprensión das dinámicas en curso no mercado laboral galego é preciso tamén considerar as visións e perspectivas ofrecidas polos diversos axentes sociais que teñen unha presenza activa no mercado galego a día de hoxe. Así, poderemos obter un entendemento máis rico da situación actual dos traballadores migrantes no mercado laboral, tanto das causas da súa presenza como das oportunidades e riscos, tensións e sinerxías, que teñen lugar no presente, e previsibelmente, poderían xogar tamén un papel relevante nun futuro próximo.

A tal efecto, foron realizadas unha serie de entrevistas semi-estruturadas con catro representantes de diversas organizacións sindicais (OS) e asociacións empresariais (AE) co obxectivo de obter unha mellor caracterización do presente, por extensión, unhas previsións máis ricas e fiables sobre a situación futura dos traballadores migrantes no mercado laboral galego. Así, os potenciais riscos poderán ser mellor atenuados ou controlados, e os futuros efectos beneficiosos favorecidos.

Ao longo das entrevistas, pedíuselle aos representantes dos distintos axentes sociais que deran a súa opinión sobre diversas dinámicas presentes:

- A súa percepción do comportamento recente dos fluxos migratorios no mercado laboral galego, e a súa identificación das causas con maior poder explicativo.
- A posible existencia de dinámicas de segmentación laboral na economía galega con base no lugar de orixe e/ou nacionalidade dos traballadores en relación a diversas dimensións da súa actividade laboral (por exemplo, a localización xeográfica das empresas nas que están empregados, o tipo de tarefas que se lles encomenda, o nivel de responsabilidade que implican os seus postos de traballo, o nivel de educación requirido...).
- A posible existencia de tensións e/ou sinerxías entre traballadores de orixe estranxeira e traballadores nados en Galicia con base na súa diferente nacionalidade.
- A percepción de carencias e/ou insuficiencias no sistema educativo galego que poda favorecer a demanda de traballadores estranxeiros por parte das empresas galegas nun futuro próximo.
- As necesidades de formación da forza de traballo inmigrante para a súa correcta integración no mercado laboral galego, e a existencia de programas e iniciativas para cubrilas.
- A súa previsión do comportamento das dinámicas precedentes a medio prazo.

III.2. Comportamento recente dos fluxos migratorios no mercado de traballo galego

Todos os axentes entrevistados coinciden en identificar unha presenza crecente de traballadores doutras nacionalidades no mercado galego, crecemento que se amosou con maior intensidade nos anos máis próximos. Porén, se ben nos últimos anos creceu fortemente a súa presenza no mercado laboral galego, remarcán que en diversos sectores como a pesca, os coidados, ou o forestal, a súa presenza xa era moi significativa dende máis atrás (AE1, AE2, OS4). Tamén destacan que debido ao carácter periférico da economía galega, principalmente nun sentido xeográfico mais tamén económico, estas dinámicas amosan maior febleza e menor variabilidade cíclica que no resto do estado español (OS4).

En xeral, a chegada de traballadores foráneos a Galicia responde a unha mestura de factores, dende a existencia de redes migratorias preexistentes, algunhas delas mesmo iniciadas pola propia emigración galega no seu día, e que hoxe se mantén viva polo retorno de descendentes de aqueles (OS1), até as dinámicas demográficas propias de Galicia, singularmente o seu envellecemento, por unha banda, e o desprazamento da poboación de áreas rurais a contornas urbanas e/ou costeiras, por outra. Estas dinámicas demográficas axudan a explicar a intensidade da súa presenza nos sectores primario e de coidados. Maniféstanse en contra das explicacións consistentes no chamado comunmente "efecto chamada", pois existen numerosas barreiras de natureza burocrática que lles impiden desenvolver a súa actividade laboral en condicións parellas ás propias dos traballadores nacionais (OS3, OS2).

III.3. Segmentacións no mercado laboral con base na nacionalidade do traballador

Un dos fenómenos que revisten maior interese para inferir cal vai ser o comportamento destas dinámicas no futuro é a existencia de liñas de segmentación no mercado laboral fundamentadas na nacionalidade e/ou etnicidade dos traballadores. Isto é, desfrutan os traballadores foráneos dunha distribución comparable á dos traballadores galegos no mercado laboral galego? Ou, pola contra, están concentrados en postos de traballo específicos, sexa ben polo nivel de cualificación requirido, polo nivel de remuneración que lles ben aparelado, ou debida a calquera outra dimensión que concentre os traballadores foráneos nalgún nicho específico?

No sector pesqueiro, existe unha liña de segmentación clara en función do nivel de responsabilidade (e de remuneración, por extensión) entre traballadores nacionais e inmigrantes, malia ser estes últimos maioría en moitos centros de traballo específicos (AE1). No sector forestal, un dos sectores con maior presenza de traballadores estranxeiros, emerxe con claridade outra liña de segmentación ligada á localización xeográfica das empresas: os traballadores foráneos teñen un peso maior naquelas localizacións xeográficas afectadas por un alto grao de despoboamento, e onde a presenza de traballadores nacionais é exígua e decrecente (AE2).

Os representantes das organizacións sindicais coinciden en sinalar a presenza de traballadores inmigrantes naqueles postos de traballo con condicións físicas máis duras, por unha banda, e con menos recoñecemento e visibilidade social, por outra (OS1, OS2). Polo xeral os postos máis demandantes fisicamente, e que implican condicións de traballo máis difíciles de sobrelevar son os máis complicados de cubrir con traballadores nacionais, e aí atopan fundamentalmente os traballadores inmigrantes a súa vía de entrada (OS2, OS3). As causas identificadas son múltiples: dende barreiras estritamente burocráticas, que se manifestan nas dificultades, ou mesmo imposibilidade, para os traballadores chegados de fóra para homologar as súas titulacións acadadas nos seus respectivos países de orixe; pasando pola súa menor inclusión en canles informais de busca de emprego; ata o menor poder de negociación que lles confire o seu status de nacionalidade.

III.4. Existencia de conflitos ou sinerxías entre os traballadores de diferentes nacionalidades

Outro aspecto de relevancia é a relación entre as persoas traballadoras galegas e aquelas de orixe estranxeira. Ao seren preguntadas pola posible existencia de conflitos internos no colectivo laboral en función da nacionalidade e/ou etnicidade, todas as persoas entrevistadas tenden, nun primeiro momento, a negar a presenza de tensións significativas. Porén, nunha análise máis matizada, algunhas recoñecen a existencia de determinadas dinámicas de carácter xenófobo. Estas adoitan vincularse, segundo sinalan, á difusión de “mentres que lanzan desde os medios de comunicación” (OS1, OS3), nos que se suxire que as persoas traballadoras foráneas gozan de certos privilexios en termos de políticas públicas, axudas monetarias ou subvencións. Este tipo de percepcións non só aparece entre a poboación autóctona, senón que, en ocasións, tamén se reproduce no seo do propio colectivo de traballadores inmigrantes.

De maneira relacionada, tamén se apunta a que, malia compartir a condición de traballadores foráneos, os procesos de integración laboral e social non son homoxéneos, senón que varían significativamente en función da denominada “distancia cultural” (OS2). Así, a maior proximidade cultural coa sociedade galega favorecería unha integración máis rápida das persoas de orixe latinoamericana, fronte a maiores dificultades experimentadas por aquelas procedentes de África. Aínda que se trata de fenómenos cualificados como pouco frecuentes, algunhas persoas entrevistadas identifican tamén a presenza de actitudes abertamente xenófobas, así como a proliferación de comentarios de baixa intensidade, “próximos aos micromachismos” (OS3), que contribúen a xerar un clima de exclusión máis sutil pero igualmente relevante.

III.5. Posíbeis carencias formativas nos traballadores nacionais

No curso das conversas, as persoas entrevistadas foron consultadas sobre o sistema formativo galego, a súa maior ou menor adecuación ás habilidades requiridas polos distintos sectores e o seu posible papel como factor de atracción de traballadores estranxeiros.

Dende as asociacións empresariais, aínda que se sinala que a formación regrada non se axusta plenamente ás necesidades específicas do tecido produtivo, sublíñase que o problema vai máis alá desta cuestión. En particular, débese que, nos sectores primarios, a transmisión interxeracional de saberes —así como os coñecementos adquiridos dende idades temperás mediante a participación en tarefas produtivas nas contornas locais— está a verse profundamente erosionada polos fluxos migratorios do rural cara aos ámbitos urbanos. É precisamente este “saber práctico” o que, segundo indican, se está a perder e que o sistema educativo formal dificilmente pode substituír (AE1, AE2).

Pola súa banda, as organizacións sindicais insisten en que o núcleo do problema non reside tanto na falta de competencias ou habilidades, senón nas condicións propias dos postos de traballo ofertados. Así, sinalan que as persoas traballadoras inmigrantes adoitan cubrir aqueles empregos que, polas súas características —baixa remuneración, elevada esixencia física ou horarios pouco atractivos—, non resultan desexables para a poboación traballadora autóctona (OS1). Neste sentido, afirman que “en la mayoría de los casos, es un tema más de condiciones de trabajo que de falta de formación” (OS4).

III.6. Posíbeis carencias formativas nos traballadores estranxeiros

Por outra banda, preguntóuselles ás persoas entrevistadas se percibían algunha carencia sistemática en termos de habilidades ou formación entre os traballadores inmigrantes no momento da súa chegada a Galicia. Dende as asociacións empresariais, débese que esta cuestión adoita estar, en boa medida, anticipada polos propios procesos de recrutamento: moitas empresas galegas teñen desenvolvido programas de formación nos países de orixe co obxectivo de captar persoal que xa conte coas competencias específicas requiridas (AE2). Así mesmo, no ámbito do sector primario, existen redes consolidadas con outras rexións —tanto costeiras como agrarias— nas que a poboación xa está familiarizada cos procesos produtivos que posteriormente atoparán en Galicia, o que facilita a súa incorporación laboral.

Pola súa banda, os representantes sindicais coinciden en sinalar que os problemas non derivan, en xeral, dunha insuficiencia formativa ou de habilidades por parte das persoas traballadoras estranxeiras (OS1, OS3, OS4). Pola contra, apuntan a dificultades de signo oposto. En primeiro lugar, subliñan a existencia de importantes trabas burocráticas para o recoñecemento das competencias e cualificacións adquiridas nos países de orixe, o que limita o acceso a postos de maior cualificación e mellor remuneración ao non poder acreditarse formalmente a capacitación (OS2). En segundo lugar, e de maneira estreitamente vinculada co anterior, sinalan que unha das problemáticas máis frecuentes é a sobrecualificación: moitas destas persoas acaban desempeñando traballos por baixo das

súas capacidades reais, como resultado tanto destas dificultades administrativas como das condicións estruturais asociadas á súa posición como traballadores foráneos.

III.7. Conclusións

En resumo, todos axentes entrevistados coinciden en concluír que presenza de persoas traballadoras inmigrantes en Galicia continuará crescendo de maneira sostida nos vindeiros anos, até se converter nun elemento estrutural e amplamente xeneralizado do seu mercado laboral. Este proceso responde, ante todo, a dinámicas demográficas profundas: a baixa natalidade e o acusado envellecemento da poboación fan imprescindible a incorporación de persoas en idade de traballar para soste a actual estrutura produtiva. Ao mesmo tempo, os desequilibrios territoriais internos, derivados da emigración do rural cara aos núcleos urbanos, deixan amplas áreas cunha carencia crítica de man de obra que dificilmente poderá ser cuberta sen o recurso á inmigración.

Neste contexto, é preciso subliñar que o desafío principal non é de carácter formativo, senón estrutural e demográfico. A chegada de traballadores migrantes constitúe unha resposta necesaria a estas carencias, mais non está exenta de riscos sociais. A medida que a súa presenza se faga máis visible e numerosa, poden tamén intensificarse discursos e prácticas de carácter racista e xenófobo. Por iso, resulta fundamental anticiparse a estas dinámicas mediante políticas públicas decididas, orientadas á promoción da convivencia, á loita contra a discriminación e á construción dunha sociedade máis inclusiva.

Finalmente, faise imprescindible reforzar os mecanismos de acollida e integración das persoas migrantes no mercado laboral galego. En particular, cómpre avanzar na axilización do recoñecemento das competencias e cualificacións adquiridas nos países de orixe, co obxectivo de evitar situacións recorrentes de subemprego e sobrecualificación. Só así será posible aproveitar plenamente o potencial destas persoas traballadoras e garantir unha inserción laboral digna e acorde ás súas capacidades, en beneficio tanto delas como do conxunto da sociedade galega.

IV.- IDENTIFICACIÓN DE OCUPACIONES E SECTORES CON NECESIDADES LABORAIS

As necesidades laborais en determinadas ocupacións xorden cando existen dificultades para cubrir postos de traballo debido á escaseza de habilidades ou cualificacións no mercado laboral. Segundo a OCDE (2017), esta situación prodúcese cando as empresas non conseguen contratar persoal coas competencias requiridas nas condicións salariais e laborais vixentes. En termos económicos, trátase dun desequilibrio entre a oferta e a demanda de traballo: cando a demanda supera a oferta dispoñible, as empresas atopan dificultades para cubrir vacantes, o que pode afectar aos custos, á produción e á capacidade de crecemento dalgúns sectores.

A escaseza de habilidades é un fenómeno complexo que non pode identificarse cun único indicador. Por iso, a literatura económica recomenda analizar de forma conxunta diferentes sinais do mercado laboral.

Os salarios poden interpretarse como o prezo das habilidades. Así, un aumento salarial nunha ocupación pode indicar dificultades para atraer ou reter traballadores cualificados. Non obstante, os salarios tamén están condicionados por factores institucionais e macroeconómicos, como o salario mínimo, a negociación colectiva ou os ciclos económicos, polo que non sempre reflicten escaseza de habilidades. Ademais, as empresas poden responder inicialmente á falta de persoal mediante horas extraordinarias, reorganización do traballo ou maior intensidade laboral antes de aumentar os salarios.

Outro indicador relevante é a evolución do emprego. Un aumento sostido do número de persoas empregadas ou das horas traballadas pode reflectir un incremento da demanda de determinadas ocupacións. Porén, o crecemento do emprego tamén pode responder a unha expansión xeral da actividade económica, polo que non permite identificar por si só situacións de escaseza.

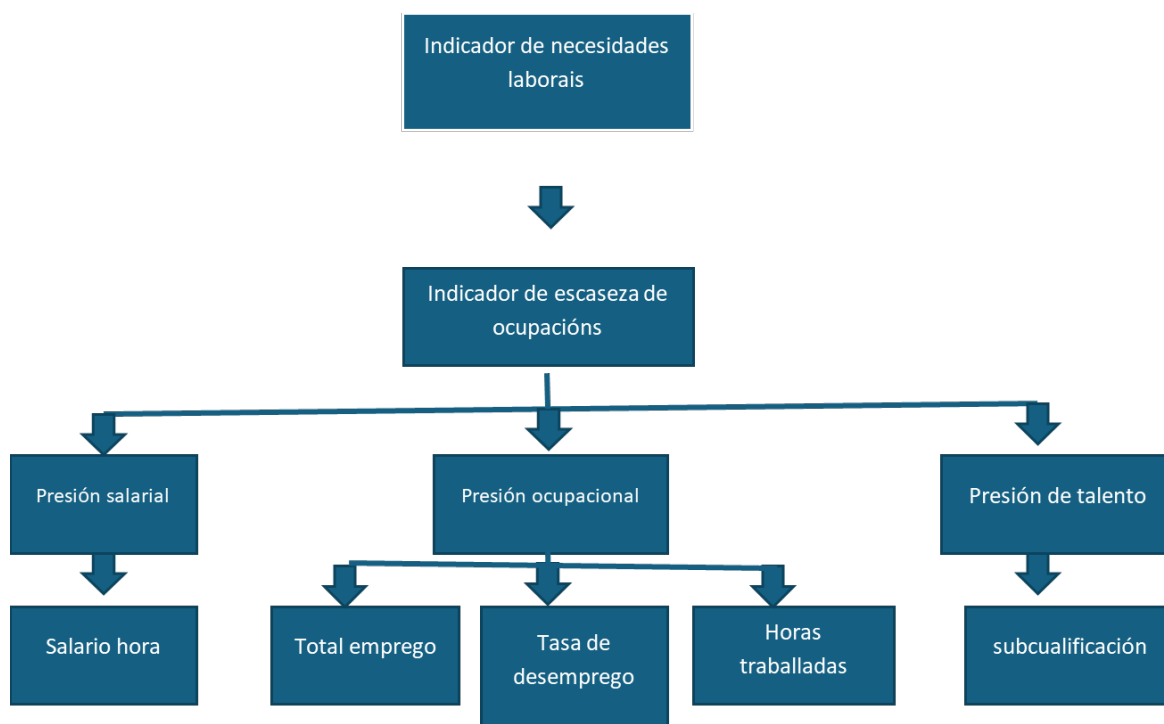
Por este motivo, resulta máis útil analizar conxuntamente salarios, emprego e horas traballadas. Cando salarios e emprego aumentan ao mesmo tempo, pode interpretarse como un sinal de escaseza de habilidades. Pola contra, se ambos diminúen, pode existir un excedente de traballadores. Tamén poden darse situacións intermedias, como aumentos do emprego sen subas salariais, que indicarían unha oferta suficiente de traballadores, ou subas salariais sen aumento do emprego, que poden reflectir dificultades para cubrir vacantes.

A literatura tamén utiliza outros indicadores complementarios, como a taxa de desemprego ou a evolución da infracualificación. As ocupacións con baixo desemprego adoitan reflectir unha maior demanda de traballadores cualificados. Pola súa banda, un aumento da proporción de persoas infracualificadas pode indicar que as empresas están contratando persoal con menor formación ante a dificultade de atopar candidatos adecuados. Con todo, estes indicadores tamén presentan limitacións e deben interpretarse con cautela.

IV.1. Metodoloxía

V Para identificar as necesidades laborais que ten Galicia de xeito empírico crearemos un indicador sintético baseándonos na metodoloxía que usa a Organización para a Cooperación e o Desenvolvemento Económico (OCDE) para construír a súa base de datos *skills for jobs*, é dicir *habilidades para postos de traballo* (OCDE, 2017). Nesta base de datos identifica para os países da OCDE tanto as habilidades que son difícil de atopar como aquelas que hai en exceso.¹ A proposta de indicador da OCDE é un indicador multidimensional composto por 5 sub-indicadores complementario que mostran distintas sinais de desequilibrio no mercado laboral para identificar a escaseza de traballadores e traballadoras en ocupacións específicas, así como das habilidades subxacentes asociadas ditas ocupacións

Gráfico 1. Diagrama da composición do indicador de necesidades laborais

Os sub-indicadores utilizados son (gráfico 1):

- **Presión Salarial:** Medida a partir da *taxa de crecemento salarial por hora*.
- **Presión Ocupacional:** Medida a través da *taxa de crecemento do emprego*, *taxa de desemprego* e *taxa de crecemento en horas traballadas*.
- **Presión do talento:** Medida a través do índice de subocupación

Non obstante, o simple feito de que unha ocupación presente unha taxa de crecemento positiva no número de empregados ou nas horas traballadas non implica necesariamente a

¹ Pódese consultar a base de datos na seguinte web: <https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org>

existencia de escaseza. Por exemplo, nun contexto expansivo do ciclo económico, o incremento xeral da demanda pode provocar que todas as ocupacións medren.

Polo tanto, o obxectivo do indicador é identificar a evolución específica de cada ocupación, illando o efecto da tendencia xeral da economía. Para iso, estímase a tendencia de cada subindicador tanto a nivel ocupacional como para o conxunto da economía mediante medias móbiles. Posteriormente, compárase a taxa de crecemento de cada indicador en cada ocupación coa correspondente taxa de crecemento observada no conxunto da economía.²

Para agregar os indicadores séguese a proposta da OCDE (2017) e pondéranse a todos os sub-indicadores co mesmo peso excepto o crecemento do emprego. Deste xeito, a fórmula para o cálculo do indicador de escaseza ocupacional (IEO) poderíamos expresar como:

$$IEO_{i,t} = w(\Delta W_{i,t} - \overline{\Delta W}_t) + 0,5w(\Delta E_{i,t} - \overline{\Delta E}_t) + w(\Delta H_{i,t} - \overline{\Delta H}_t) + w(U_{i,t} - \overline{U}_t) + w(\Delta Q_{i,t} - \overline{\Delta Q}_t)$$

Onde $\Delta W_{i,t}$, $\Delta E_{i,t}$, $\Delta H_{i,t}$, $\Delta Q_{i,t}$, son as taxas de crecemento anuais estimadas a partir da tendencia dos salarios, o emprego, as horas e a porcentaxe de infracualificación para a ocupación i no ano t , e $U_{i,t}$ e a inversa da taxa de desemprego por ocupación no ano t . As variables con unha barra horizontal superior indica a media de cada indicador para o total da economía.

w sería a ponderación utilizada. Tendo en conta que a suma das ponderacións de todos os sub-indicadores sumaría 1, e que todas teñen o mesmo valor, w tomaría o valor de 1/4,5 na ecuación presentada. Para que os indicadores sexan comparables e non haxa ningún deles que influencie máis que outro no Indicador de escaseza de ocupacións (EIO) debido a súa escala estandarizámoslos dividíndoos pola desviación estándar.

Co resultado da agregación obteríamos o indicador de escaseza de ocupacións que mostraría unha clasificación de ocupacións ordenadas dende a que ten máis escaseza no mercado laboral e polo tanto é mais difícil de atopar ata a que ten máis excedente, é dicir hai un exceso.

IV.2. Bases de datos e construción de sub-indicadores

A base de datos utilizada para o cálculo de todos os indicadores (coa excepción do salarial) e a Enquisa de Poboación Activa (EPA) con ocupación a dous díxitos para Galicia.

² Na metodoloxía da OCDE, extraen a tendencia por ocupación para cada indicador e para conxunto da economía utilizando o filtro de Hodrick-Prescott (HP). Non obstante, no noso caso non temos períodos suficientes con datos por ocupación para poder aplicar este filtro e por iso utilizamos medias móbiles. Utilizar o filtro HP en períodos curtos podería nesgar os resultados a non contar con todo o ciclo económico.

Tendo en conta que algunhas ocupacións contan con poucas observacións para Galicia por trimestre tivemos que agregalas. A lista de ocupacións utilizada mostrase no anexo.

Horas traballadas e persoas ocupadas: Utilizáronse os microdatos da EPA para calcular a taxa de crecemento do número de horas traballadas e persoas ocupadas en cada ocupación.

Inversa da taxa de paro por ocupación: Para calcular a taxa de paro por ocupación a partir da EPA utilizamos a variable que lle pregunta as persoas desocupadas cal foi a súa última ocupación. Esta variable só se responde se as persoas traballaron nos últimos 12 meses, iso quere dicir que non temos en conta os desempregados de longa duración nin os que buscan o primeiro emprego. Para manter a consistencia coa taxa de desemprego da economía utilizada na análise, para obter a poboación activa por ocupación sumamos o número de persoas empregados ao de desempregados que mencionamos anteriormente por ocupación.

Índice de infracualificación A EPA tampouco conta con datos precisos para calcular o nivel de infracualificación por ocupación. Este indicador obtense da comparación do nivel de educación requirido en cada ocupación co nivel de educación que realmente ten a persoa traballadora. Como non contamos co nivel de educación requirido calculamos a moda do nivel educativo por ocupación.

Salarios: Desafortunadamente a EPA non conta con salarios hora a nivel ocupacional a dous díxitos para Galicia xa que non é o seu obxectivo. De feito, non conseguimos datos salariais de calidade con esta desagregación para Galicia para este período. A partir dos datos da contabilidade nacional conseguimos unha aproximación dos salarios hora a nivel sectorial, e serán introducidos na análise posteriormente.

IV.3. Resultados de necesidades ocupacionais

IV.3.1. Axustes metodolóxicos previos á estimación do índice

Nos primeiros cálculos do Índice de Escaseza Ocupacional (IEO) non incorporamos o sub-indicador de presión salarial debido á falta de información precisa para Galicia, como mencionamos na sección anterior. Esta información será incorporada posteriormente para comprobar a robustez dos resultados a nivel sectorial. Ao non incluír o indicador salarial, recalculáronse as ponderacións do índice, resultando nun valor de $w = 3,5$.

Deste xeito, o índice final baséase en catro compoñentes principais:

- Crecemento do emprego por ocupación
- Crecemento das horas traballadas
- Cambio na porcentaxe de infracualificación

- Inversa da taxa de desemprego por ocupación.³

Valores positivos do índice sinalan ocupacións nas que a demanda de traballadores supera relativamente a oferta dispoñible, mentres que valores negativos indican a existencia dun exceso relativo de oferta de traballo.

Cómpre lembrar que o valor absoluto do índice non ten unha interpretación directa en termos económicos. O seu principal interese reside en se toma valores positivos ou negativos e na ordenación relativa das ocupacións segundo o grao de presión no mercado laboral, permitindo identificar aquelas nas que existen maiores necesidades laborais.

IV.3.2. Resultados do Índice de Escaseza Ocupacional en Galicia para 2024

Antes de presentar os resultados, analízase a correlación entre os distintos sinais que poden estar indicando necesidade ocupacionais co obxectivo de avaliar ata que punto apuntan na mesma dirección e captan un mesmo efecto. No cadro 1 móstranse os coeficientes de correlación entre as variables incluídas no índice de necesidades ocupacionais.

As únicas variables que presentan unha correlación positiva e estatisticamente significativa son a variación do emprego e a variación das horas traballadas, cun coeficiente de 0,9190. Isto indica que ambos indicadores tenden a captar unha mesma dimensión da demanda de traballo. A nivel empírico, isto tradúcese en que, na maioría das ocupacións, o crecemento do emprego e das horas traballadas evoluciona de maneira aliñada, reforzando os sinais de aumento ou diminución da demanda.

Pola contra, as combinacións da inversa da taxa de paro e da variación da taxa de infracualificación presenta valores próximos a cero e non estatisticamente significativos, o que suxire que ambos indicadores achegan información adicional e complementaria sobre o grao de axuste no mercado laboral.

A inversa da taxa de paro proporciona información especialmente útil para identificar tensións no mercado laboral. Valores elevados deste indicador reflicten unha redución significativa do desemprego e, en consecuencia, unha maior dificultade para atopar man de obra dispoñible. Pola contra, valores negativos, é dicir valores inferiores a media da economía, apuntan á existencia dun maior volume relativo de persoas en busca de emprego. Pola súa banda, a infra-cualificación pode reflectir desaxustes entre as competencias dispoñibles e as requiridas polos postos de traballo.

³ O indicador da inversa da taxa de desemprego interprétase de forma que valores máis altos indican unha menor taxa de desemprego na ocupación e, polo tanto, unha maior presión de demanda no mercado laboral.

Cadro 1: Correlación das sinais que apuntan a necesidades ocupacionais

	Variación do Emprego	Variación das Horas	Variacións da taxa de infra-cualificación	Inversa da taxa de paro
Variación do Emprego	1			
Variación das Horas	0,9287*	1		
Variacións da taxa de infracualificación	-0,0114	-0,0144	1	
Inversa da taxa de paro	-0,1934	-0,1571	-0,0174	1

*Valor estatisticamente significativo ó 5%

Os resultados correspondentes ao ano 2024 preséntanse no Gráfico 2, no que se mostra o ranking de ocupacións segundo o valor do índice de escaseza ocupacional, así como a súa desagregación por compoñentes. Este índice permite identificar aquelas ocupacións nas que os distintos indicadores utilizados apuntan cara á existencia de tensións no mercado laboral asociadas a posibles dificultades de cobertura da demanda de traballo. Cómpre lembrar que o indicador ten unha natureza relativa, polo que os resultados deben interpretarse en comparación coa evolución media do conxunto da economía e non como unha medida absoluta de escaseza ocupacional.

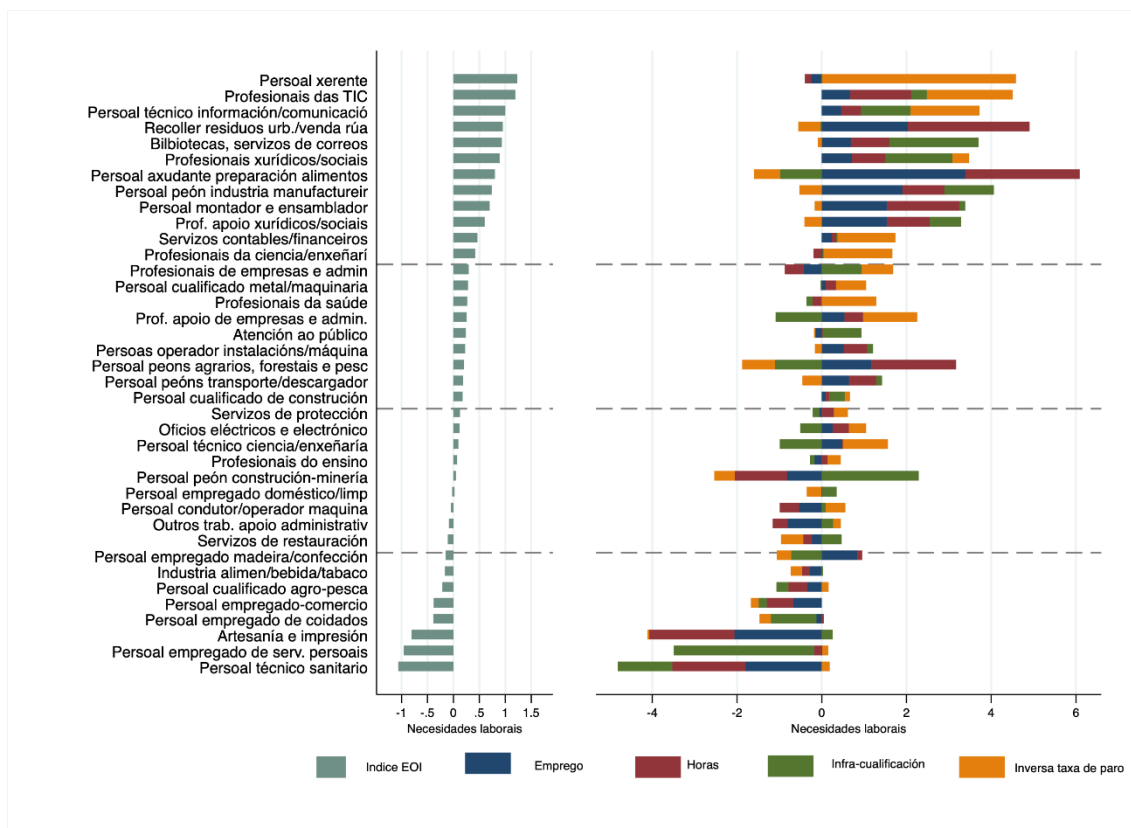
Na parte superior da distribución sitúanse as ocupacións que presentan maiores sinais de escaseza de man de obra. Entre as ocupacións con valores máis elevados do índice destacan as seguintes:

- Xerentes
- Profesionais das TIC
- Técnicos de información e comunicación
- Persoas traballadoras na recollida de residuos urbanos e venda ambulante
- Bibliotecas e servizos de correos
- Profesionais xurídicos e sociais
- Axudantes na preparación de alimentos
- Peóns da industria manufactureira
- Montadores e ensambladores
- Profesionais de apoio xurídico e social
- Servizos contables e financeiros
- Profesionais da ciencia e da enxeñaría

Estas ocupacións presentan unha combinación de sinais consistente con situacións nas que a demanda de traballo supera a oferta dispoñible. En termos económicos, os resultados suxiren que as empresas poden estar atopando maiores dificultades para cubrir

determinadas vacantes, o que podería traducirse en maiores oportunidades de emprego e mobilidade laboral para as persoas traballadoras con estas competencias.

Gráfico 2: Resultados do indicador de escaseza ocupacional para o ano 2024

Fonte: Elaboración propia a partir dos microdatos da enquisa de poboación de activa

A desagregación do índice por compoñentes mostra que, para este grupo de ocupacións, predominan dinámicas como o crecemento do emprego e das horas traballadas, unha maior incidencia da infra-cualificación ou taxas de desemprego relativamente inferiores á media da economía. Non obstante, a taxa de paro constitúe unha excepción nalgúns casos concretos. Así, ocupacións como *Bibliotecas e servizos de correos*, *Peóns da industria manufactureira*, *Montadores e ensambladores* ou *Profesionais de apoio xurídico e social* presentan taxas de desemprego lixeiramente superiores á media da economía, xerando un sinal negativo, aínda que de intensidade reducida dentro do índice agregado.⁴

A análise desagregada evidencia tamén que algunhas ocupacións combinan sinais que apuntan en direccións opostas. É o caso dos Axudantes na preparación de alimentos, onde se observa un forte dinamismo da demanda —reflexado no crecemento do emprego e das

⁴ Cómpre ter en conta que a taxa de paro utilizada presenta certas limitacións como indicador de escaseza ocupacional, xa que non incorpora ás persoas desempregadas de longa duración nin a aquelas que acceden por primeira vez ao mercado laboral sen experiencia laboral previa. Polo tanto, a súa interpretación debe realizarse con cautela e sempre de maneira conxunta co resto de indicadores.

horas traballadas—, mentres que outros indicadores, como a infra-cualificación ou a taxa de paro, presentan valores inferiores á media da economía. Isto pon de manifesto que os distintos indicadores poden captar dimensións complementarias do mercado laboral e que ningún deles, considerado illadamente, permite identificar por si só situacións de escaseza ocupacional.

O seguinte grupo de ocupacións corresponde a aquelas que presentan valores positivos do índice, aínda que de menor magnitude. Trátase, polo tanto, de ocupacións nas que se observan sinais de escaseza ocupacional menos intensas. Entre elas inclúense:

- Profesionais de empresas e administración
- Persoas cualificadas do metal e da maquinaria
- Profesionais da saúde
- Profesionais de apoio de empresas e administración
- Persoas traballadoras de atención ao público
- Operadores de instalacións e maquinaria fixa
- Peóns agrarios, forestais e da pesca
- Peóns do transporte e descargadores
- Persoas cualificadas da construción

Neste grupo, os sinais presentan unha maior heteroxeneidade e unha tendencia menos definida. Destaca novamente o caso dos *Peóns agrarios, forestais e da pesca*, que mostran un comportamento semellante ao observado nos *Axudantes na preparación de alimentos*: fortes sinais de crecemento da demanda combinados con menores niveis relativos de infra-cualificación e desemprego. Isto suxire que as distintas dimensións do índice non sempre evolucionan de maneira uniforme dentro dunha mesma ocupación.

O seguinte bloque de ocupacións caracterízase por presentar valores do índice próximos a cero, tanto lixeiramente positivos como negativos. Isto indica unha situación de relativo equilibrio no mercado laboral, sen sinais claras nin de escaseza nin de exceso de oferta de traballo. Ademais, nestas ocupacións non se observa unha dirección común entre os distintos indicadores considerados. Entre elas atópanse:

- Servizos de protección
- Oficios eléctricos e electrónicos
- Técnicos da ciencia e da enxeñaría
- Profesionais do ensino
- Peóns da construción e minería
- Persoas empregadas domésticas e outras limpadoras
- Condutores e operadores de maquinaria móbil
- Outros traballadores de apoio administrativo
- Servizos de restauración

Finalmente, na parte inferior da distribución sitúanse aquelas ocupacións nas que a maioría dos indicadores presentan sinais negativas, o que apunta á existencia dun menor grao de necesidades ocupacionais relativas. Entre elas destacan:

- Empregados da madeira e confección
- Industria da alimentación, bebidas e tabaco
- Persoas cualificadas do sector agrario e pesqueiro
- Empregados de comercio
- Empregados de coidados
- Artesanía e impresión
- Empregados de servizos persoais
- Técnicos sanitarios

Nestes casos obsérvanse dinámicas asociadas a un menor crecemento do emprego e das horas traballadas, ausencia de presións significativas sobre a demanda de traballo ou taxas de desemprego relativamente máis elevadas. Isto podería indicar que a oferta de traballo dispoñible nestas ocupacións é suficiente, ou mesmo superior, á demanda existente por parte das empresas.

Cómpre salientar que moitas destas ocupacións caracterízanse por requirir niveis de cualificación máis reducidos ou competencias máis facilmente adquiribles no propio posto de traballo. Dende a perspectiva da teoría do capital humano, isto tradúcese nunha maior elasticidade da oferta laboral, xa que un maior número de persoas traballadoras pode acceder a estas ocupacións sen afrontar custos elevados de formación. Como consecuencia, resulta máis probable a aparición de situacións de excedente relativo de oferta de traballo.

Noutros casos, os resultados poden estar influenciados por factores conxunturais asociados á evolución recente da economía. Por exemplo, determinadas ocupacións, como os Técnicos sanitarios, experimentaron un forte incremento da demanda durante a pandemia da COVID-19, polo que a moderación posterior do seu crecemento pode xerar sinais relativas negativas ao compararse coa evolución media do conxunto da economía.

Ademais, en sectores como a restauración ou o comercio existe unha importante compoñente estacional. Isto implica que as presións da demanda poden concentrarse en períodos concretos do ano e non reflectirse plenamente nos datos anuais agregados. Como consecuencia, os indicadores empregados poden non captar episodios puntuais de escaseza ocupacional, polo que a interpretación dos resultados debe considerar tamén estas dinámicas temporais e sectoriais.

En definitiva, os resultados deben interpretarse con cautela, xa que cada indicador pode verse afectado por factores alleos á escaseza de habilidades ou ás necesidades ocupacionais. Precisamente por iso, o interese analítico do índice reside na combinación conxunta de diferentes sinais do mercado laboral, o que permite obter unha aproximación máis robusta e completa ás dinámicas de axuste entre oferta e demanda de traballo nas distintas ocupacións.

IV.4. Escaseza ocupacional e participación da poboación estranxeira

Neste epígrafe analízase ata que punto a poboación estranxeira está contribuíndo a cubrir as ocupacións que presentan maiores necesidades laborais. Para iso combínase o indicador de necesidades ocupacionais estimado anteriormente coa información sobre o peso da poboación estranxeira en cada ocupación e a súa evolución recente.

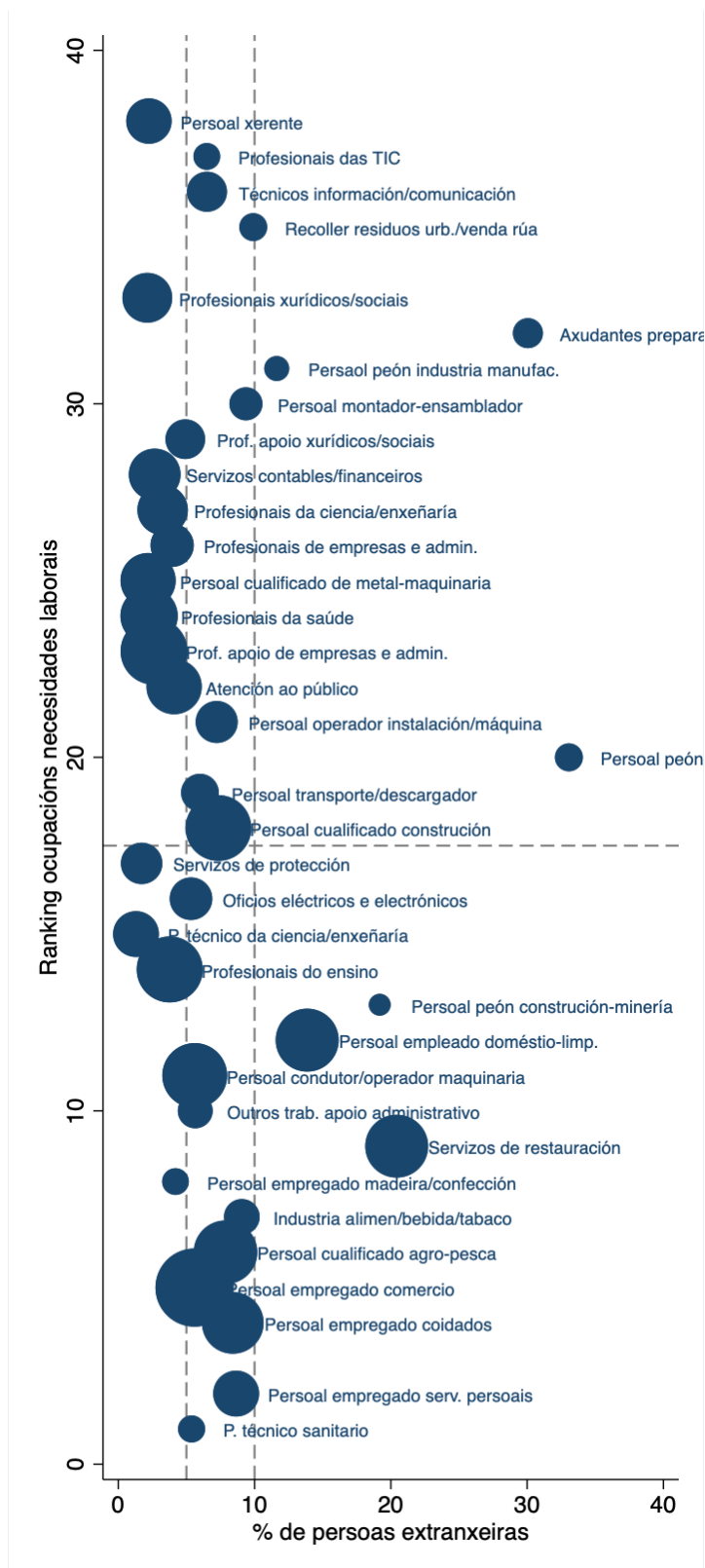
En concreto, incorpóranse á análise tres dimensións complementarias:

- O peso das persoas estranxeiras en cada ocupación no ano 2024. Para identificar se os traballadores e traballadoras estranxeiras se concentran nas ocupacións con necesidades laborais ocupacionais.
- A variación da porcentaxe de persoas estranxeiros entre 2023 e 2024. Para poder identificar se as persoas traballadoras estranxeiras contratándose principalmente nas ocupacións con máis necesidades laborais.
- O peso relativo de cada ocupación sobre o emprego total, o que permite contextualizar a relevancia cuantitativa de cada segmento ocupacional.

Esta información analízase conxuntamente co indicador de necesidades ocupacionais, permitindo identificar en que medida os fluxos migratorios están respondendo ás tensións observadas no mercado laboral galego.

Os puntos do gráfico 3 mostra o relación ranking das ocupacións segundo as necesidades ocupacionais laborais (de menor “*técnicos sanitarios*” a maior “*xerentes*”) co peso de estranxeiros. O tamaño do punto representa o peso que o emprego desa ocupación ten no emprego total. Deste xeito, podemos ver se o que ocorre nesa ocupación é relevante ou non para o emprego total. Non obstante, a relación observada dista de ser uniforme. Existen ocupacións con altas necesidades laborais e elevada presenza de persoas estranxeiras, pero tamén outras nas que as necesidades son elevadas e a participación da inmigración segue sendo reducida. De forma análoga, algunhas ocupacións con menores necesidades continúan concentrando unha proporción moi elevada de traballadores estranxeiros. Isto suxire que a inmigración está contribuíndo parcialmente ao axuste entre oferta e demanda de traballo, pero que a relación non é unívoca.

Gráfico 3: Indicador de escasez ocupacional e porcentaxe de persoas ocupadas estranxeiras para o ano 2024

Fonte: Elaboración propia a partir dos microdatos da EPA.

Para afondar na relación entre necesidades ocupacionais e porcentaxe de persoas traballadoras estranxeiras clasificamos as ocupacións segundo:

- O nivel de escaseza ocupacional:
 - o **Alta**: se o indicador de escaseza ocupacional toma os valores medios ou altos (consistente coa sección anterior)
 - o **Baixo**: se o indicador de escaseza ocupacional toma os valores e próximos a cero ou negativo (consistente coa sección anterior)
- A porcentaxe de persoas estranxeiras:
 - o **Alta**: se a porcentaxe de traballadores e traballadoras estranxeiras nesa ocupación é maior do 10%
 - o **Media**: se a porcentaxe de traballadores e traballadoras estranxeiras nesa ocupación está entre o 5% e o 10%
 - o **Baixa**: se a porcentaxe de traballadores e traballadoras estranxeiras nesa ocupación é menor ao 5%

A combinación destas dúas dimensións permite identificar seis grupos diferenciados de ocupacións que podemos ver no cadro 2. Isto facilita unha análise máis detallada da relación entre inmigración e necesidades do mercado laborais ocupacionais en Galicia.

Cadro 2: Clasificación das ocupacións segundo as necesidades laborais e o peso de persoas estranxeiras.

% persoas estranxeiras baixo e baixas necesidades ocupacionais	% persoas estranxeiras baixo e altas necesidades ocupacionais
Profesionais do ensino Persoal técnico da ciencia/enxeñaría Servizos de protección Persoal empregado da madeira/confección	Persoal xerente Profesionais da saúde Profesionais da ciencia/enxeñaría Profesionais xurídicos/sociais Profesionais de empresas e administración. Profesionais de apoio de empresas e administración. Profesionais de apoio xurídicos/sociais Servizos contables/financeiros Atención ao público Persoal cualificado do metal/maquinaria
% persoas estranxeiras medio e baixas necesidades ocupacionais	% persoas estranxeiras medio e altas necesidades ocupacionais
Persoal técnico sanitario Outras persoas traballadoras de apoio administrativo Persoal empregado de comercio Persoal empregado de coidados Persoal empregado de servizos persoais Persoal cualificado do agro e pesca Oficios eléctricos e electrónicos Industria alimentación/bebida/tabaco Persoal condutor/operador maquina móbil	Profesionais das TIC Persoal técnico información/comunicación Persoal cualificado de construción Persoal operador instalacións/máquina esta. Persoal montador e ensamblador Recoller residuos urbanos./venta rúa Persoal peón do transporte/descargadores

% persoas estranxeiras alto e baixas necesidades ocupacionais	% persoas estranxeiras alto e altas necesidades ocupacionais
Servizos de restauración Artesanía e impresión Persoal empregado doméstico Persoal peón da construción e minería	Bibliotecas, servizos de correos Axudantes preparación alimentos Persoal peón agrario, forestais e pesca Persoal peón da industria manufactureira

O **primeiro grupo** está formado por ocupacións con baixa presenza de persoas traballadoras estranxeiras e menores necesidades ocupacionais. Neste segmento inclúense ocupacións como *Profesionais do ensino, Persoal técnico da ciencia e da enxeñaría, Servizos de protección e Persoal empregado da madeira e confección*.

Trátase, en xeral, de ocupacións nas que non se observan sinais significativas de escaseza de man de obra e que, ademais, presentan unha capacidade relativamente limitada de atracción de poboación estranxeira. Nalgúns casos isto pode estar relacionado coa estabilidade do emprego, cun menor dinamismo da demanda laboral ou coa existencia de requisitos específicos de acceso e cualificación como pode ser o caso do Profesionais do ensino e os técnicos da ciencia e enxeñaría

O **segundo grupo** corresponde ás ocupacións con baixa presenza de persoas traballadoras estranxeiras pero elevadas necesidades ocupacionais. Entre elas destacan *Persoal Xerente, Profesionais da saúde, Profesionais da ciencia e da enxeñaría, Profesionais xurídicos e sociais, Profesionais de empresas e administración, Profesionais de apoio de empresas e administración, Profesionais de apoio xurídico e social, Servizos contables e financeiros, Atención ao público e Persoas cualificadas do metal e da maquinaria*.

Neste grupo obsérvase unha situación especialmente relevante desde o punto de vista das tensións do mercado laboral. As ocupacións presentan sinais claras de dificultades de cobertura da demanda de traballo, pero estas necesidades non se traducen nunha incorporación significativa de persoas traballadoras estranxeiras. Isto pode deberse á existencia de barreiras de entrada relativamente elevadas, como requisitos formais de cualificación, homologación de títulos, regulación profesional, experiencia previa ou maiores esixencias lingüísticas e institucionais.

Ademais, varias destas ocupacións están asociadas a actividades de elevado valor engadido ou á prestación de servizos esenciais, polo que a persistencia destas dificultades de contratación podería ter implicacións relevantes sobre o funcionamento do mercado laboral e sobre a capacidade de prestación de determinados servizos públicos e privados.

O **terceiro grupo** está formado por ocupacións cunha presenza media de persoas traballadoras estranxeiras e menores necesidades ocupacionais. Neste segmento sitúanse ocupacións como *Persoal técnico sanitario, Outras persoas traballadoras de apoio administrativo, Persoal empregado de comercio, Persoal empregado de coidados, Persoal empregado de servizos persoais, Persoal cualificado do agro e pesca, Oficios eléctricos e*

electrónicos, Industria alimentación/bebida/tabaco e Persoal condutor/operador maquina móbil.

Nestes casos, a presenza de persoas traballadoras estranxeiras non parece estar directamente vinculada á existencia de tensións significativas no mercado laboral. Máis ben, os resultados poderían reflectir dinámicas estruturais de inserción laboral da poboación inmigrante en determinados sectores e ocupacións, así como a influencia de redes migratorias previas ou de características específicas das condicións laborais destes empregos.

Nalgúns casos tamén poden influír factores sectoriais ou conxunturais. Por exemplo, determinadas ocupacións industriais ou vinculadas aos coidados presentan dinámicas relativamente estables de demanda laboral, sen que iso implique necesariamente situacións intensas de escaseza ocupacional.

O **cuarto grupo** corresponde ás ocupacións con presenza media de persoas traballadoras estranxeiras e elevadas necesidades ocupacionais. Entre elas destacan *Profesionais das TIC, Persoal técnico información/comunicación, Persoal cualificado de construción, Persoal operador instalacións/máquina esta., Persoal montador e ensamblador, Recoller residuos urbano/venda rúa e Persoal peón do transporte/descargadores.*

Neste grupo, a inmigración parece actuar parcialmente como mecanismo de axuste fronte ás dificultades de contratación. As ocupacións combinan sinais claras de incremento da demanda de traballo cunha presenza relevante, aínda que non predominante, de persoas traballadoras estranxeiras.

Resulta especialmente interesante que neste segmento convivan ocupacións de cualificación relativamente elevada —como as relacionadas coas TIC— con outras de perfil máis manual ou industrial. Isto suxire que a contribución da inmigración ao axuste do mercado laboral non se limita ás ocupacións de baixa cualificación, senón que tamén pode desempeñar un papel relevante na cobertura de perfís técnicos e especializados.

O **quinto grupo** está formado por ocupacións cunha elevada presenza de persoas traballadoras estranxeiras e menores necesidades ocupacionais. Neste segmento inclúense *Servizos de restauración, Artesanía e impresión, Persoal empregado doméstico, Persoal peón da construción e minería.*

Nestes casos, a elevada presenza de poboación estranxeira non parece responder exclusivamente á existencia de escaseza ocupacional. Pola contra, os resultados son compatibles coa existencia de procesos de segmentación do mercado laboral, nos que determinados colectivos migrantes se concentran en ocupacións caracterizadas por menores barreiras de entrada, maior rotación laboral, salarios relativamente máis baixos ou unha maior presenza de redes migratorias consolidadas.

Ademais, nalgúns destas ocupacións —especialmente nos servizos de restauración— existe unha importante compoñente estacional que pode non quedar plenamente reflectida nos indicadores anuais empregados para construír o índice. Isto implica que determinadas

tensións puntuais de contratación poden non observarse completamente na análise agregada anual.

Finalmente, o **sexto grupo** corresponde ás ocupacións que combinan unha elevada presenza de persoas traballadoras estranxeiras con altas necesidades ocupacionais. Entre elas destacan *Bibliotecas, servizos de correos, Axudantes preparación alimentos, Persoal peón agrario, forestais e pesca e Persoal peón da industria manufactureira*.

Este grupo constitúe probablemente o exemplo máis claro de ocupacións nas que a inmigración está contribuíndo directamente ao axuste entre oferta e demanda de traballo. Trátase de ocupacións nas que coinciden fortes sinais de necesidades ocupacionais con porcentaxes elevadas de persoas traballadoras estranxeiras, o que suxire unha elevada dependencia da man de obra inmigrante para cubrir vacantes e manter a actividade produtiva.

En particular, ocupacións como Persoal peóns agrarios, forestais e da pesca ou Axudantes na preparación de alimentos presentan características habitualmente asociadas á existencia de dificultades persistentes de contratación, como elevada intensidade física do traballo, maior rotación laboral, forte estacionalidade ou condicións laborais relativamente menos atractivas para a poboación autóctona.

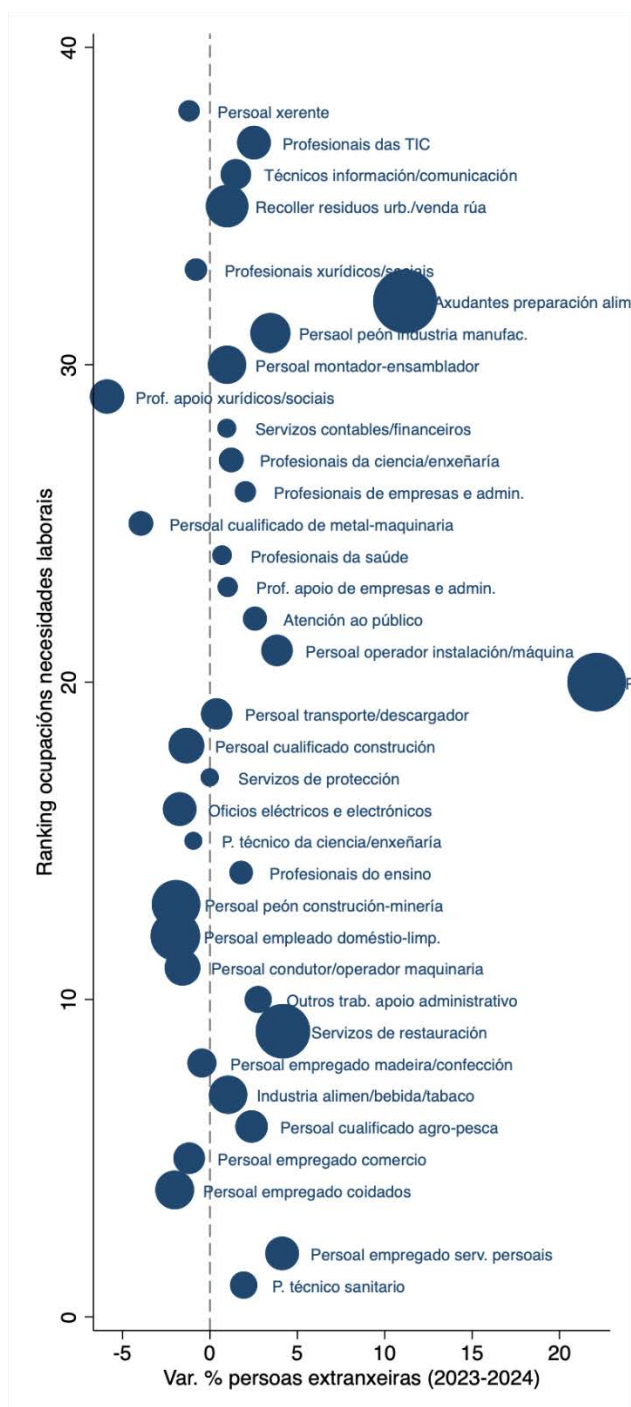
Outro aspecto relevante consiste en analizar se a poboación ocupada estranxeira está a concentrarse crecentemente nas ocupacións que presentan maiores necesidades laborais ou, pola contra, continúa predominantemente inserida naquelas ocupacións que tradicionalmente absorberon unha maior proporción de traballadores estranxeiros.

No Gráfico 4 represéntase a relación entre o Índice de Escaseza Ocupacional (IEO) e a variación da porcentaxe de persoas traballadoras estranxeiras entre 2023 e 2024. O tamaño dos puntos reflicte o peso relativo da poboación ocupada estranxeira en cada ocupación, o que permite identificar se se están producindo cambios nos patróns tradicionais de inserción laboral da inmigración en función das necesidades do mercado de traballo.

Os resultados mostran unha situación mixta. Por unha banda, os maiores incrementos da presenza de traballadores estranxeiros prodúcense en ocupacións que xa contaban cun peso elevado deste colectivo e que, ademais, presentan importantes necesidades laborais. Este é o caso de ocupacións como axudantes na preparación de alimentos ou peóns agrarios, forestais e da pesca. Nestes casos, a inmigración parece estar actuando como un mecanismo de axuste do mercado laboral, contribuíndo a cubrir vacantes en ocupacións con dificultades persistentes de contratación.

Por outra banda, tamén se observan incrementos da presenza de traballadores estranxeiros en ocupacións que tradicionalmente non concentraban unha elevada proporción deste colectivo. Entre elas destacan os profesionais das TIC ou os profesionais de empresas e administración. Este resultado podería estar indicando unha progresiva diversificación ocupacional da inmigración en Galicia, así como unha maior incorporación de traballadores estranxeiros a ocupacións de maior cualificación.

Gráfico 4: Indicador de escasez ocupacional e variación da porcentaxe de estranxeiros do 2023 ao 2024

Non obstante, tamén continúan aumentando os niveis de presenza estranxeira en ocupacións que historicamente funcionaron como nichos laborais para este colectivo, mesmo cando estas non presentan sinais especialmente intensas de escasez ocupacional. É o caso dos servizos de restauración, onde a elevada concentración de traballadores estranxeiros parece responder non só ás necesidades laborais existentes, senón tamén á

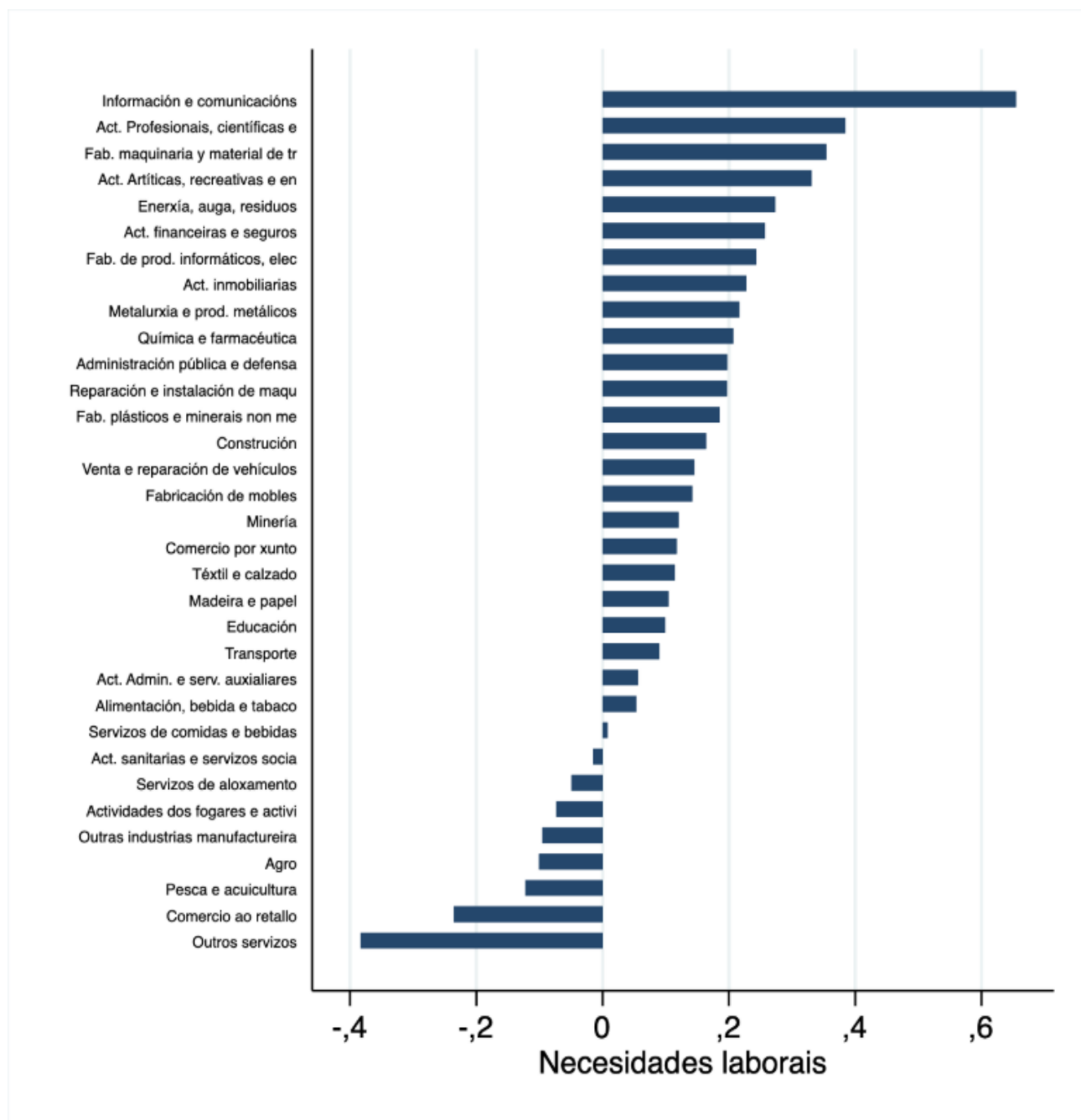
persistencia de dinámicas de segmentación ocupacional e á consolidación de redes migratorias previas.

En conxunto, estes resultados suxiren que a inserción laboral da poboación estranxeira en Galicia responde simultaneamente a dous procesos complementarios. Por unha banda, a inmigración está contribuíndo a cubrir ocupacións con dificultades de contratación e crecente demanda de man de obra. Por outra, persisten patróns de especialización ocupacional en determinados sectores e actividades tradicionalmente asociados ao emprego inmigrante.

Os resultados mostran que a relación entre inmigración e necesidades ocupacionais é heteroxénea e depende tanto das características da demanda de traballo como das barreiras de acceso existentes en cada ocupación. Mentres que nalgúns segmentos a inmigración parece actuar claramente como mecanismo de axuste fronte ás dificultades de contratación, noutros a súa presenza responde máis ben a dinámicas estruturais de segmentación laboral ou á configuración histórica dos fluxos migratorios sectoriais.

IV.5.Resultados sectoriais

Gráfico 5: Indicador de necesidades laborais a nivel sectorial

Co obxectivo de complementar a análise ocupacional, elaborouse tamén un indicador de necesidades laborais a nivel sectorial. Para iso, os resultados ocupacionais agregáronse para cada actividade económica mediante unha suma ponderada das ocupacións presentes en cada sector. Deste xeito, o indicador sectorial recolle a intensidade relativa das necesidades laborais asociadas á composición ocupacional de cada actividade económica. O gráfico 5 mostra o ranking dos sectores segundo as maiores necesidades laborais.

Os resultados do indicador de necesidades laborais sectoriais mostran unha importante heteroxeneidade entre ramas de actividade económica. En xeral, as maiores presións relativas de demanda de traballo concéntranse en sectores intensivos en coñecemento, compoñente tecnolóxico e especialización técnica, aínda que tamén destacan determinadas ramas industriais e actividades vinculadas ás infraestruturas e aos servizos avanzados.

O sector que presenta o maior valor do índice é Información e comunicacións, moi por enriba do resto de actividades económicas. Este resultado é consistente co forte dinamismo observado nas ocupacións relacionadas coas tecnoloxías da información e comunicación, e reflicte a crecente demanda de competencias dixitais e perfís tecnolóxicos asociados aos procesos de dixitalización da economía.

Tras este sector sitúanse as Actividades profesionais, científicas e técnicas, a Fabricación de maquinaria e material de transporte e as Actividades artísticas, recreativas e de entretemento. No caso das actividades profesionais e técnicas, os resultados apuntan a unha elevada demanda de perfís cualificados asociados a servizos de enxeñaría, consultaría, actividades científicas ou servizos empresariais avanzados. Pola súa banda, o dinamismo da fabricación de maquinaria e material de transporte reforza a evidencia dunha demanda relevante de perfís industriais especializados e ocupacións técnicas vinculadas á industria manufacturera.

Tamén presentan valores elevados do índice sectores como Enerxía, auga e residuos, Actividades financeiras e seguros, Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos, Actividades inmobiliarias, Metalurxia e produtos metálicos ou Química e farmacéutica. En conxunto, estes resultados apuntan cara á existencia de fortes necesidades laborais en sectores de maior intensidade tecnolóxica, industrial ou de coñecemento, o que resulta coherente co proceso de transformación produtiva e modernización tecnolóxica da economía galega.

Ademais, obsérvase un comportamento relativamente favorable en actividades industriais como a Reparación e Instalación de Maquinaria, a Fabricación de Plásticos e Minerais non metálicos, a Construción, a Venda e reparación de vehículos ou a Fabricación de mobles. Aínda que os valores do índice nestes sectores son máis moderados, os resultados suxiren a existencia de necesidades laborais significativas, especialmente en ocupacións técnicas, industriais e vinculadas aos oficios cualificados.

Nunha posición intermedia sitúanse sectores como Minería, Comercio por xunto, Têxtil e calzado, Madeira e papel, Educación, Transporte, Actividades administrativas e servizos auxiliares ou Alimentación, bebidas e tabaco. Nestes casos, os valores do índice apuntan cara

a unha situación relativamente equilibrada entre oferta e demanda de traballo, sen que se observen sinais especialmente intensas nin de escaseza nin de exceso de oferta laboral.

Pola contra, os valores máis reducidos do índice concéntranse en sectores vinculados a determinados servizos tradicionais e actividades máis intensivas en man de obra. Entre eles destacan Comercio ao retallo, Outros servizos, Agro, Outras industrias manufactureiras, Actividades dos fogares, Servizos de aloxamento ou determinadas actividades sanitarias e de servizos sociais.

Nestes sectores, os resultados suxiren unha menor intensidade relativa da demanda laboral ou unha maior dispoñibilidade de man de obra en relación coas necesidades existentes. Non obstante, isto non implica necesariamente ausencia de dificultades puntuais de contratación. De feito, tal e como se observou na análise ocupacional previa, poden existir ocupacións concretas dentro destes sectores que presenten fortes necesidades laborais aínda que o comportamento agregado do sector resulte máis moderado.

Este aspecto resulta especialmente relevante no caso do sector agrario, da alimentación ou das actividades sanitarias e sociais. A análise ocupacional mostraba sinais elevadas de necesidades laborais en determinadas ocupacións específicas —como peóns agrarios, ocupacións industriais ou determinadas profesións sanitarias— que non se trasladan con igual intensidade ao indicador sectorial agregado. Isto evidencia que a agregación sectorial pode ocultar importantes diferenzas internas entre ocupacións, polo que a análise conxunta a nivel ocupacional e sectorial resulta fundamental para comprender de maneira máis precisa as dinámicas do mercado laboral.

En termos xerais, os resultados indican que as maiores necesidades laborais da economía galega se concentran actualmente en sectores intensivos en coñecemento, tecnoloxía e especialización técnica, así como en determinadas actividades industriais avanzadas. Ao mesmo tempo, obsérvase unha crecente relevancia das ocupacións técnicas e dixitais como elemento central das transformacións recentes do mercado de traballo.

En conxunto, os resultados evidencian unha dualidade crecente na estrutura produtiva galega: por unha banda, sectores intensivos en coñecemento e tecnoloxía con maiores dificultades para atopar man de obra cualificada; e, por outra, sectores máis tradicionais ou de menor cualificación nos que a oferta de traballo tende a superar a demanda. Esta diferenciación ten implicacións relevantes en termos de políticas de formación, orientación laboral e axuste entre as competencias da poboación activa e as necesidades do tecido produtivo.

IV.5.1. Robustez dos resultados

Como se mencionou anteriormente, non se dispón de información suficientemente consistente sobre salarios por hora a nivel ocupacional que permita incorporar esta sinal directamente na construción do indicador de escaseza ocupacional. Non obstante, si se

conta con información sobre salarios por hora procedente da Contabilidade Trimestral ata 2024 para sectores agregados en 11 grandes actividades económicas.

As sinais de necesidades laborais deben analizarse, en primeira instancia, a nivel ocupacional. Isto débese, por unha banda, a que moitas ocupacións presentan competencias transversais que permiten a mobilidade entre distintos sectores e, por outra, a que unha análise excesivamente agregada pode xerar efectos de compensación que oculten dinámicas relevantes presentes na economía.

Con todo, resulta importante avaliar a robustez dos resultados ao incorporar información salarial. Para iso, construíuse un indicador sectorial mediante a agregación do indicador ocupacional e engadiuse unha cuarta sinal correspondente á taxa de crecemento salarial relativa de cada sector respecto ao conxunto da economía, seguindo unha metodoloxía análoga á descrita anteriormente. Neste caso, a ponderación asignada foi de 3,5/4,5 para o compoñente agregado procedente do índice ocupacional e de 1/4,5 para o indicador salarial.

Os resultados da comparación entre o indicador sectorial con e sen salarios recóllense no anexo. En termos xerais, os resultados mantéñense relativamente estables. As actividades que xa mostraban sinais de necesidades laborais continúan presentándoas tras incorporar os salarios, mentres que aquelas que non amosaban tensións relevantes seguen situándose en valores próximos ao equilibrio ou negativos.

Non obstante, obsérvanse cambios na magnitude dalgúns resultados. Cómpre lembrar que o indicador non debe interpretarse tanto polo valor absoluto que adopta, senón pola posición relativa e pola orde que establece entre sectores segundo o grao de necesidades laborais.

O cambio máis destacado prodúcese nas actividades inmobiliarias, que xa presentaban sinais positivas de necesidades laborais, pero que incrementan notablemente a súa magnitude ao incorporar a evolución salarial. Porén, este resultado podería estar máis relacionado coas dinámicas específicas do mercado inmobiliario —incluíndo as tensións derivadas da situación da vivenda ou da expansión das vivendas turísticas— que cunha escaseza estrutural de man de obra, especialmente tendo en conta que se trata dun sector relativamente pouco intensivo en emprego.

O gráfico incluído no anexo tamén mostra un cambio relevante nas actividades profesionais. Mentres que no indicador inicial este sector presentaba sinais de necesidades laborais, ao incorporar os salarios pasa a situarse en valores próximos ao equilibrio ou lixeiramente negativos. Isto podería estar relacionado coa elevada heteroxeneidade interna do sector e cun comportamento salarial relativamente menos dinámico no período analizado.

En conxunto, os resultados poden considerarse robustos. Aínda que existen variacións na magnitude dos indicadores, os sectores que inicialmente mostraban maiores necesidades laborais continúan ocupando as posicións superiores do ranking tras incorporar a sinal salarial. Entre eles destacan *Información e comunicacións*, *Actividades financeiras e de*

seguros, Industria e enerxía, Actividades profesionais, Actividades inmobiliarias, Industria manufacturera e Construción.

Pola contra, sectores como *Administración pública, Educación, Sanidade, Comercio, Transporte, Hostalaría, Actividades artísticas e outros servizos, así como Agricultura, pesca e silvicultura*, continúan mostrando valores próximos a cero ou negativos, o que suxire unha situación de equilibrio relativo ou ausencia de necesidades laborais significativas.

En consecuencia, a incorporación da evolución salarial non altera substancialmente as conclusións xerais da análise, sendo o principal cambio relevante o comportamento observado nas actividades profesionais.

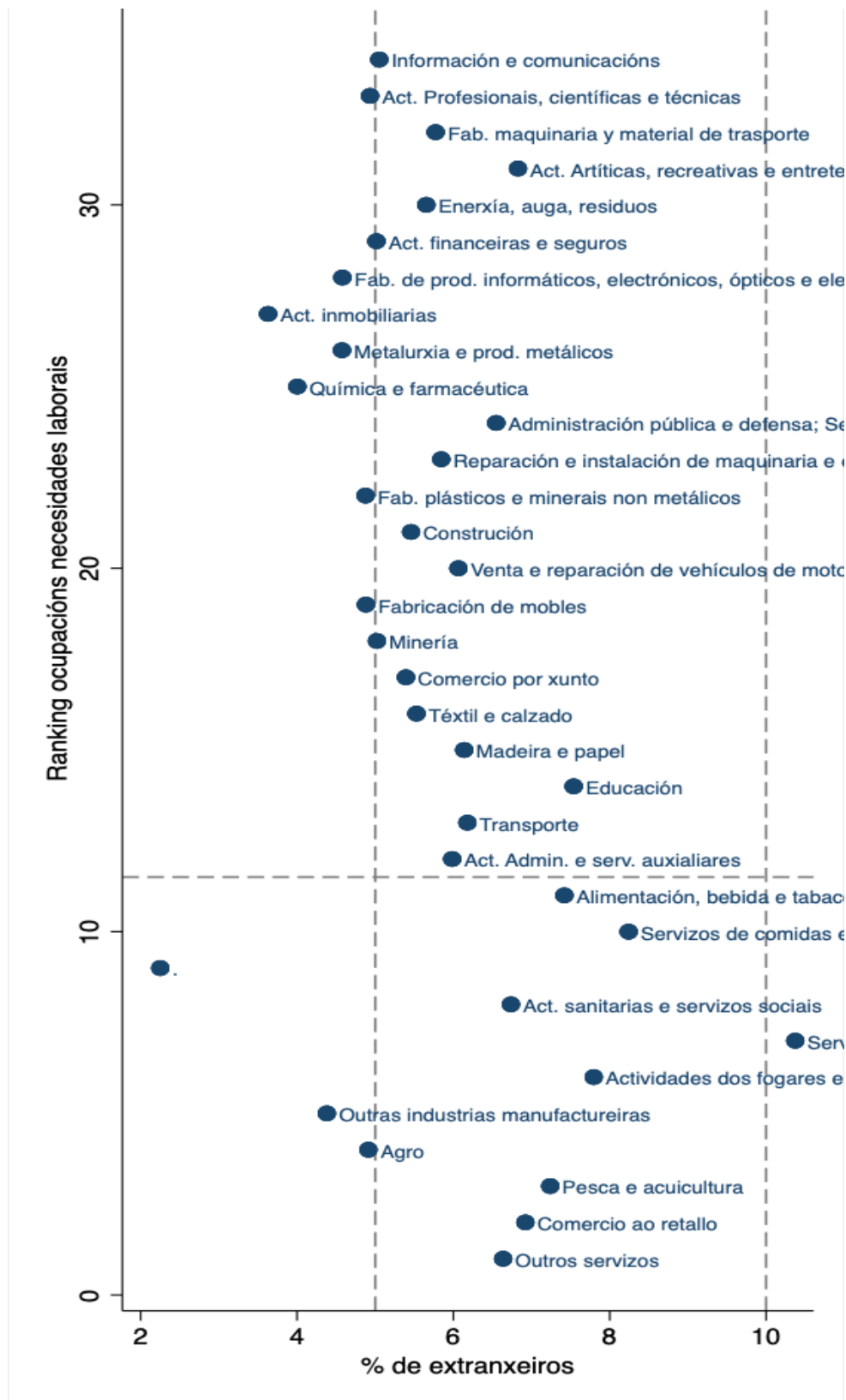
IV.6.Resultados sectoriais e migración

Do mesmo xeito que na análise ocupacional, examinouse tamén a relación entre inmigración e necesidades laborais a nivel sectorial. O Gráfico 5 presenta o ranking de actividades económicas ordenadas segundo o indicador de necesidades laborais sectoriais, construído a partir da agregación das necesidades ocupacionais, xunto coa porcentaxe de persoas traballadoras estranxeiras en cada sector.

Tal e como se observa no gráfico 6, a relación entre ambas variables non é unívoca, senón que presenta unha elevada heteroxeneidade entre actividades económicas. Existen sectores con importantes necesidades laborais e unha elevada presenza de traballadores estranxeiros, mentres que noutros casos as necesidades laborais non van acompañadas dunha forte participación da poboación inmigrante. Do mesmo xeito, tamén se identifican sectores cunha presenza significativa de traballadores estranxeiros pero sen sinais especialmente intensas de escaseza laboral.

Co obxectivo de afondar nesta relación, realizouse unha clasificación dos sectores segundo dúas dimensións: o nivel de necesidades laborais e o peso relativo das persoas traballadoras estranxeiras en cada actividade económica.

Gráfico 6: Indicador de necesidades laborais a nivel sectorial e porcentaxe de persoas ocupadas estranxeiras

Do mesmo xeito que na análise ocupacional, os sectores clasificáronse segundo dúas dimensións: o nivel de necesidades laborais sectoriais —altas ou baixas— e a presenza relativa de persoas traballadoras estranxeiras. Neste caso, debido á maior concentración sectorial da poboación inmigrante, utilizouse unha clasificación binaria segundo a porcentaxe de persoas estranxeiras: baixa (menos do 5%) e alta (5% ou máis).

Cadro 3 Clasificación das actividades segundo as necesidades laborais e o peso de persoas estranxeiras.

% persoas estranxeiras baixo e baixas necesidades sectoriais	% persoas estranxeiras baixo e altas necesidades ocupacionais
Agro Outras industrias manufactureiras	Química e farmacéutica Fab. plásticos e minerais non metálicos Metalurxia e prod. Metálicos Fabricación de prod. Informáticos e electrónicos Fabricación de mobles Act. inmobiliarias Fab. Profesionais, científicas e técnicas
% persoas estranxeiras alto e baixas necesidades ocupacionais	% persoas estranxeiras alto e altas necesidades ocupacionais
Pesca e acuicultura Alimentación, bebida e tabaco Téxtil e calzado Madeira e papel Comercio por xunto Comercio ao retallo Transporte Servizos de comidas e bebidas Act. Admin. e serv. auxiliares Educación Act. sanitarias e servizos sociais Outros servizos Actividades dos fogares e actividades extraterritoriais Servizos de aloxamento	Minería Fab. maquinaria y material de transporte Reparación e instalación de maquinaria Enerxía, auga, residuos Construción Venta e reparación de vehículos de moto Información e comunicacións Act. financeiras e seguros Administración pública e defensa; Seguridade Act. Artísticas, recreativas e entretemento Act. sanitarias e servizos sociais Outros servizos Actividades dos fogares

Os resultados mostran unha elevada heteroxeneidade entre sectores económicos, tanto no relativo ás necesidades laborais como á presenza de persoas traballadoras estranxeiras. Ademais, a comparación cos resultados ocupacionais permite identificar determinados patróns estruturais do mercado de traballo galego.

O primeiro grupo está formado por sectores con baixa presenza de persoas traballadoras estranxeiras e menores necesidades laborais sectoriais. Neste segmento sitúanse o Agro e Outras industrias manufactureiras.

Trátase de sectores nos que o indicador agregado non identifica presións significativas de demanda laboral relativas ao conxunto da economía e que, ademais, presentan unha reducida presenza de poboación estranxeira. No caso do sector agrario, este resultado contrasta parcialmente coa análise ocupacional previa, na que determinadas ocupacións agrarias —especialmente os peóns agrarios, forestais e da pesca— mostraban

simultaneamente elevadas necesidades ocupacionais e unha importante presenza de persoas traballadoras estranxeiras.

Esta aparente contradición pon de manifesto a relevancia da composición interna dos sectores. Aínda que determinadas ocupacións concretas poden presentar fortes dificultades de cobertura, o comportamento agregado do sector pode verse compensado por outras ocupacións con menores tensións laborais ou por unha evolución máis moderada do emprego sectorial no seu conxunto.

O segundo grupo corresponde aos sectores con baixa presenza de persoas traballadoras estranxeiras pero elevadas necesidades laborais sectoriais. Entre eles destacan Química e farmacéutica, Fabricación de produtos plásticos e minerais non metálicos, Metalurxia e produtos metálicos, Fabricación de produtos informáticos e electrónicos, Fabricación de mobles, Actividades inmobiliarias e Actividades profesionais, científicas e técnicas.

Nestes sectores obsérvanse sinais claras de necesidades laborais relativamente elevadas sen que exista unha incorporación significativa de man de obra inmigrante. Este patrón é consistente co observado previamente en moitas ocupacións técnicas, científicas e profesionais, nas que as dificultades de cobertura parecen asociarse á escaseza de perfís especializados ou á existencia de maiores barreiras de acceso.

En particular, sectores como actividades profesionais, científicas e técnicas ou a fabricación tecnolóxica presentan unha forte demanda de capital humano cualificado, o que podería limitar a capacidade de axuste inmediato mediante fluxos migratorios, especialmente en ocupacións reguladas ou que requiren niveis elevados de formación específica.

Ademais, parte destes sectores están vinculados a actividades industriais e tecnolóxicas cun elevado valor engadido e cun peso relevante na transformación produtiva da economía galega. Isto suxire que as dificultades persistentes de contratación poderían converterse nun factor limitante para o crecemento futuro destes sectores.

O terceiro grupo está formado por sectores con elevada presenza de persoas traballadoras estranxeiras pero menores necesidades laborais sectoriais. Neste segmento inclúense Pesca e acuicultura, Alimentación, bebidas e tabaco, Têxtil e calzado, Madeira e papel, Comercio por xunto, Comercio ao retalho, Transporte, Servizos de comidas e bebidas, Actividades administrativas e servizos auxiliares, Educación, Actividades sanitarias e servizos sociais, Outros servizos, Actividades dos fogares e Servizos de aloxamento.

Nestes casos, a elevada presenza de poboación estranxeira non parece responder exclusivamente á existencia de escaseza laboral agregada. Máis ben, os resultados apuntan á presenza de procesos estruturais de segmentación laboral e especialización ocupacional da poboación inmigrante en determinados sectores caracterizados por menores barreiras de entrada, maior intensidade de man de obra, elevada rotación laboral ou condicións salariais relativamente menos atractivas.

Ademais, en varios destes sectores existe unha importante compoñente estacional ou unha elevada volatilidade da demanda, especialmente nas actividades vinculadas á hostalaría, comercio ou determinados servizos persoais. Isto pode facer que as dificultades puntuais de contratación non se reflectan completamente nos indicadores anuais agregados empregados na construción do índice.

Tamén resulta relevante o caso de sectores como Educación ou Actividades sanitarias e servizos sociais. Aínda que a nivel ocupacional algunhas profesións concretas asociadas a estes ámbitos mostraban necesidades laborais elevadas, a análise sectorial agregada ofrece resultados máis moderados. Isto evidencia novamente que as tensións do mercado laboral poden concentrarse en ocupacións moi específicas sen trasladarse necesariamente ao conxunto do sector.

Finalmente, o cuarto grupo corresponde aos sectores con elevada presenza de persoas traballadoras estranxeiras e altas necesidades laborais sectoriais. Entre eles destacan Minería, Fabricación de maquinaria e material de transporte, Reparación e instalación de maquinaria, Enerxía, auga e residuos, Construción, Venda e reparación de vehículos, Información e comunicacións, Actividades financeiras e seguros, Administración pública e defensa, Actividades artísticas, recreativas e de entretemento, Actividades sanitarias e servizos sociais, Outros servizos e Actividades dos fogares.

Este grupo representa os sectores nos que a inmigración parece desempeñar un papel máis relevante como mecanismo de axuste fronte ás necesidades do mercado laboral. En moitos destes sectores conflúen fortes sinais de incremento da demanda laboral cunha presenza significativa de persoas traballadoras estranxeiras.

Resulta especialmente destacable a presenza simultánea de sectores industriais, tecnolóxicos e de servizos. Por unha banda, sectores como Construción, Reparación e instalación de maquinaria ou Fabricación de maquinaria e material de transporte son consistentes cos resultados ocupacionais observados para montadores, operadores industriais, ocupacións da construción ou peóns industriais, onde a inmigración parece contribuír de maneira significativa á cobertura da demanda de traballo.

Por outra banda, sectores como Información e comunicacións ou Actividades financeiras e seguros indican que a participación da poboación estranxeira tamén está aumentando en actividades de maior cualificación e intensidade tecnolóxica. Isto podería reflectir unha crecente internacionalización do mercado laboral galego e unha maior relevancia da inmigración cualificada para cubrir perfís técnicos e profesionais especializados.

En conxunto, os resultados sectoriais reforzan as conclusións obtidas na análise ocupacional. A relación entre inmigración e necesidades laborais non é homoxénea e depende tanto da estrutura produtiva de cada sector como das características das ocupacións que o compoñen. Mentres que nalgúns sectores a inmigración parece actuar claramente como mecanismo de axuste fronte ás dificultades de contratación, noutros a súa

elevada presenza responde máis ben a dinámicas estruturais de segmentación laboral ou á consolidación histórica de determinados nichos ocupacionais.

Finalmente, os resultados tamén mostran que as tensións do mercado laboral galego non se concentran exclusivamente en ocupacións de baixa cualificación. Pola contra, obsérvase unha crecente presenza de necesidades laborais en sectores tecnolóxicos, industriais e profesionais avanzados, nos que a dispoñibilidade de capital humano especializado pode converterse nun elemento clave para a competitividade futura da economía galega.

V. SÍNTESE DOS PRINCIPAIS INDICADORES

V.1. Caracterización do problema. Tendencias a longo prazo

- A situación demográfica actual en Galicia caracterízase primordialmente por unha baixa natalidade, un crecemento vexetativo negativo, e unha poboación envellecida e/ou en situación de dependencia de forma crecente. Estas dinámicas non son atribuíbles exclusivamente ao comportamento reprodutivo da poboación residente. A emigración de persoas novas, e particularmente de mulleres en idade fértil, contribuíu a reducir o número de potenciais nais residentes en Galicia. Porén, este fenómeno non é a explicación principal do declive demográfico, pois mesmo entre as mulleres que permanecen en Galicia, a fecundidade sitúase en niveis excepcionalmente reducidos
- A evolución tan feble da fertilidade en Galicia ao longo das últimas décadas ten tido como consecuencia un persistente desequilibrio entre as taxas de natalidade e mortalidade. O crecemento vexetativo ten sido invariablemente negativo durante as últimas décadas, mais o efecto positivo da inmigración impediu que a poboación galega, en termos absolutos, seguira igualmente unha tendencia descendente.
- A Galicia do futuro será previsiblemente un territorio cunha poboación estanca ou en retroceso, aínda máis envellecida do que hoxe en día, e con crecentes disparidades entre a poboación en idade de traballar e aquela en situación de dependencia.
- A sociedade galega é, desde hai xa décadas, unha sociedade de servizos. Se ben o sector primario leva dúas décadas estabilizado ao redor do 5%, un nivel similar ao do sector da construción tras a recesión de 2008, a industria galega leva máis de tres décadas estabilizada ao redor do 16/17% do PIB. A gran maioría da actividade económica en Galicia (case dous terzos en 2023) corresponde entón ao sector servizos.
- O incremento sostido da produción industrial veu acompañado por un estancamento do emprego no sector. Pola contra, nos servizos, un crecemento da súa produción lixeiramente por enriba do correspondente ao PIB no seu conxunto veu acompañado dun crecemento moi marcado do volume de traballo empregado no sector. Esta relativa diverxencia entre as horas traballadas nun sector e o valor final da súa produción, atopa unha explicación inmediata no comportamento diverxente da produtividade do traballo no sector dos servizos e no sector industrial.
- Os servizos interpersoais non soamente son singularmente intensivos no seu uso do factor traballo senón que, pola súa propia natureza, son singularmente resistentes á automatización, o que impón fortes límites a que a cantidade de traballo empregada no sector se reduza marcadamente co paso do tempo. Como norma xeral, os servizos interpersoais, como a educación, a sanidade, e os coidados, son actividades que dificilmente se poden automatizar, e que polo

tanto seguirán precisando dun volume elevado de traballo. Pola contra, o progreso tecnolóxico tende a reducir os niveis de emprego industrial ao longo do tempo.

- As dinámicas demográficas en curso fan prever que nas seguintes décadas Galicia terá un incremento moi significativo na demanda laboral nos sectores de servizos interpersoais, como a sanidade ou os coidados. A sociedade galega previsiblemente precisará continxentes crecentes de inmigración para atenuar os seus desequilibrios demográficos internos, que atoparán elevadas oportunidades de emprego nos sectores de servizos xa indicados.

V.2. Poboación estranxeira residente en Galicia

- Segundo o Censo de Poboación e Vivendas, mentres que en 2020 o número de persoas estranxeiras rexistradas en Galicia representaba o 4,17 % da súa poboación total, esta porcentaxe ascendeu ao 5,74 % en 2024, coa previsión de que aumente nos vindeiros anos.
- A 1 de outubro de 2025 o número de persoas estranxeiras residentes en Galicia alcanzou a cifra de 187.767, o que representou un aumento de case o 21% respecto ao total de 2024.
- En 2024, o número total de mulleres de nacionalidade estranxeira foi superior ao de homes (80.812 fronte a 74.469). Sobresae a alta proporción de residentes estranxeiros con idades entre 16 e 64 anos (arredor do 80 %). Isto contrasta coa distribución de residentes con nacionalidade española.
- Na provincia da Coruña a maior poboación estranxeira atópase no Golfo Ártabro, nos concellos situados ao longo da autoestrada AP-9 desde A Coruña ata o límite coa provincia de Pontevedra e na zona norte da ría de Arousa. Na provincia de Lugo, os residentes estranxeiros concentráronse na capital da provincia, en toda a comarca da Mariña Lucense e en catro núcleos de poboación: Vilalba, Sarria, Chantada e Monforte de Lemos. Na maior parte da provincia de Ourense, a presenza de estranxeiros residentes é escasa e concéntrase non só na capital provincial, senón tamén no nordeste na comarca de Valdeorras e no sur arredor da actividade económica de Verín e Xinzo de Limia. Na provincia de Pontevedra obsérvanse tres zonas de concentración de poboación estranxeira. A máis destacable é Vigo e a súa área metropolitana, cunha presenza de residentes estranxeiros que se estende por todo o sur da provincia, especialmente cara á comarca do Rosal.
- Dúas comarcas da provincia de Ourense, Verín e Valdeorras, son as que teñen a maior porcentaxe de poboación estranxeira en Galicia sobre a poboación total. En terceiro lugar atópase a comarca Terra de Lemos e tamén ten un peso relativo alto toda a costa lucense, especialmente na zona da Mariña Central, centrada no concello de Foz, pero tamén cun peso significativo en Burela e Cervo.
- As zonas con menos poboación estranxeira, en termos relativos, son Muros, Caldas e O Sar, todas elas relativamente próximas entre si.

- A maior parte da poboación estranxeira residente en Galicia en 2024 procedía de América Latina, especialmente de Venezuela e Colombia. De 2001 a 2024, a chegada de residentes destes países foi constante, o que levou a que Venezuela superase a Portugal en 2022, e a que Portugal fose superado por Colombia en 2023.
- A inmigración do norte de África concéntrase nos residentes procedentes de Marrocos. En 2024, había 9.906 cidadáns marroquís en Galicia, menos da metade do número de venezolanos ou de colombianos.
- Da Unión Europea, xunto con Portugal, destaca a presenza de romaneses e italianos. O número de romaneses experimentou un aumento notable na primeira década deste século. Desde a súa adhesión á Unión Europea en 2007, a súa poboación foi diminuindo.
- Mentres que en 2011 Portugal, Brasil e Romanía lideraban a clasificación da poboación estranxeira en Galicia, con Portugal moi por diante dos outros dous, o aumento da inmigración a esta Comunidade autónoma nos últimos anos trocaram os lugares de orixe, que en 2024 estaban liderados por Venezuela e Colombia, con Portugal caendo ao terceiro posto.

V.3. Mercado de traballo. Taxa de actividade

- No período 2019-2024, para os residentes con nacionalidade española ou con dobre nacionalidade a taxa de actividade situouse arredor do 52%, esta taxa para os residentes estranxeiros oscilou entre o 65,4% en 2021 e o 69,4% en 2024. A taxa da poboación masculina superou o 70 % durante o período 2019-2024, pero cunha tendencia á baixa e a feminina seguiu a traxectoria oposta, pasou do 61,9 % en 2019 (case 16 puntos inferior á taxa masculina) ao 67,4 % en 2024 (unha diferenza de 6,6 puntos).
- Por nivel educativo, as taxas de actividade máis altas atópanse entre as persoas con estudos superiores. A participación no mercado de traballo da poboación con niveis educativos máis baixos é bastante menor, aínda que aumentou nos últimos anos.
- A taxa de actividade da poboación con estudos secundarios de primeiro ciclo foi superior, en 2020 e 2021, á da poboación con estudos secundarios de segundo ciclo.

V.4. Mercado de traballo. Taxa de desemprego

- No período 2019-2024, a taxa de desemprego dos residentes estranxeiros é moi superior á dos residentes de nacionalidade española ou con dobre nacionalidade. Para traballadores procedentes de determinadas zonas xeográficas, esta taxa é moi alta, o que contrasta coas necesidades laborais que está a precisar o mercado laboral galego.

- A taxa de desemprego máis alta atópase entre as persoas de nacionalidade latinoamericana. Segundo a ano son, normalmente, tres veces superiores ás dos residentes con nacionalidade española ou dobre nacionalidade.
- Aínda que non tan elevadas, as taxas de desemprego nas outras dúas áreas xeográficas son tamén moi altas. A do Resto do Mundo mellorou nos últimos dous anos, chegando ao 14,2 % en 2024. Esta categoría inclúe principalmente cidadáns de Marrocos, Senegal e China
- As taxas de desemprego tamén foron e seguen sendo altas entre a poboación da Unión Europea, na que predominan os traballadores portugueses.
- Entre 2019 e 2024, a taxa de desemprego masculina das persoas desempregadas con nacionalidade española ou dobre nacionalidade foi inferior á feminina en todo o período. Esta diferenza oscilou entre 0,9 puntos porcentuais en 2020 e 0,5 puntos porcentuais en 2024. Esta fenda é moito maior entre a poboación nada no estranxeiro. A maior diferenza produciuse en 2021, alcanzando os 14,1 puntos porcentuais, mentres que en 2024 tan só foi de 1,9 puntos.
- Considerando o grado formativo da poboación, a situación dos traballadores estranxeiros en Galicia con respecto ás súas taxas de desemprego revela que os niveis de educación máis altos presentan taxas de desemprego máis baixas, aínda que seguen sendo superiores ás dos españois.
- A taxa de desemprego para a poboación estranxeira con educación secundaria da primeira etapa foi inferior á da poboación con educación secundaria da segunda etapa.
- Como o paro estimado o paro rexistrado na man de obra estranxeira en 2024 foi moi elevado, especialmente na provincia da Coruña. A economía está a mostrar ineficiencias cando hai sectores con necesidade de man de obra e, ao mesmo tempo, moitos traballadores inmigrantes que normalmente traballan neses sectores non poden atopar unha ocupación.

V.5. Mercado de traballo. Taxa de emprego

- O número de inmigrantes ocupados pasou de 47.200 en 2021 a 75.100 en 2024. Nese último ano, por primeira vez, o número de mulleres ocupadas (39.300) superou o de homes (35.700).
- A taxa de emprego dos estranxeiros superou á dos residentes con nacionalidade española ou dobre nacionalidade en todos os anos do período 2019-2024. Esta diferenza mostra un cambio significativo a partir de 2022. Observamos que mentres que en 2021 a brecha entre as taxas de emprego dos dous grupos era de só 1,3 puntos a favor da poboación estranxeira, en 2022 esta brecha subiu aos 7,1 puntos, unha diferenza que practicamente se mantivo en 2023 e 2024.
- A taxa masculina superou á feminina en todo o período. Esta brecha reduciuse notablemente nos últimos anos, pero particularmente en 2024. De 21,1 puntos en 2019, baixou a 4,9 en 2024.

- A taxa de emprego masculina, mantívose máis estable entre a poboación española (oscilando entre o 50,5 % e o 52 %) que entre a poboación estranxeira. Neste grupo a taxa foi máis volátil, cunha forte caída en 2024, aínda que sempre con porcentaxes moito máis elevadas (oscilando entre o 57,6 % en 2024 e o 64,3 % en 2019) que os logrados pola poboación española ou con dobre nacionalidade.
- Por grandes áreas xeográficas, a diferenza entre o emprego masculino e feminino foi moi dispar. A fenda máis significativa é a que ocorreu dentro do grupo máis numeroso, o de América Latina. Entre 2019 e 2024, o número de mulleres empregadas superou sistematicamente o de homes, e a diferenza ampliouse conforme transcorría este período.
- As taxas de emprego e as súas traxectorias por nivel educativo soen ser maiores canto maior é o nivel educativo. Estes resultados confírmanse plenamente cos datos de 2019, 2023 e 2024, mentres que nos anos restantes a taxa de educación secundaria da primeira etapa supera á de educación secundaria da segunda etapa.

V.6. Procedencia das persoas traballadoras estranxeiras

- A poboación que inmigrrou a Galicia nos últimos anos procede de maioritariamente de América Latina, polo que a maior parte da poboación ocupada no mercado laboral galego é de orixe latinoamericana.
- O número de persoas estranxeiras empregadas en Galicia pasou de 48.500 en 2019 a 75.100 en 2024, cun aumento de case 20.000 persoas ocupadas procedentes de América Latina. O crecemento desde 2021 foi notable e os resultados dispoñibles ata o momento para 2025 indican que estas cifras están a aumentar considerablemente.
- En 2024, de cada 100 persoas estranxeiras ocupadas, 60 procedían de América Latina (fronte a 52 en 2019), 17 do Resto do mundo (a mesma cifra que en 2019) e 23 da Unión Europea (fronte a 31 en 2019). O incremento da porcentaxe de América Latina (8,1 puntos) é a mesma que o decrecemento da porcentaxe da Unión Europea.
- Mentres que en 2019 a maioría dos inmigrantes estranxeiros afiliados á Seguridade Social proviñan de Portugal (un de cada cinco), en 2024 Venezuela liderou esta clasificación. Portugal caeu ao segundo lugar cun número de persoas non moi diferente ao de 2019, o que representa unha caída de 6,4 puntos porcentuais.
- Mentres que as afiliacións de persoas estranxeiras en Galicia aumentaron un 68,7 % entre 2019 e 2024, en España o incremento foi só do 35,2 %.
- A maioría dos traballadores inmigrantes cotizan no Réxime Xeral e, polo tanto, a posición no ranking galego dos cinco principais países coincide exactamente coa que se obtén ao observar a procedencia da poboación.

V.7. Distribución da poboación estranxeira por sectores

- A distribución da poboación estranxeira por sector económico en Galicia en 2019 non coincide coa de 2024. Con datos EPA, nun contexto dunha distribución concentrada no sector terciario, apréciase un desprazamento cara ao sector primario (agricultura e pesca) e a construción a expensas da industria e os servizos. En 2024, en comparación con 2019, a porcentaxe de estranxeiros na agricultura duplícase, mentres que aumentou dous puntos porcentuais na construción e un na pesca. A man de obra estranxeira empregada no sector industrial diminuíu en catro puntos.
- En canto as afiliacións a Seguridade Social, non se observa ningunha sección da CNAE-2009 onde a poboación estranxeira se concentrase significativamente nos últimos anos.
- En catro seccións, o afiliación estranxeira aumentou en 2024 en comparación co ano anterior máis dun 20 %. Estas son a construción, as actividades financeiras e de seguros, as actividades inmobiliarias, as actividades sanitarias e os servizos sociais. A súa participación relativa no emprego total de cada un destas actividades varía considerablemente.
- A maioría da man de obra estranxeira que cotiza ao sistema da Seguridade Social concéntranse na hostalería (arredor do 23 %), o comercio polo miúdo (13 %), a industria manufacturera (12 %) e a construción (12 %). Estas catro seccións representaron o 60,5 % da afiliación total en 2024 e o 60,4 % nos primeiros nove meses de 2025. Entre o 5 % e o 10 % dos traballadores atópanse no transporte e almacenamento, as actividades administrativas e a saúde e os servizos sociais.
- Nos últimos anos aumentou o número de cidadáns estranxeiros que optou por traballar como autónomos. Esa variación foi a metade da taxa de aumento observada nos traballadores estranxeiros que cotizan no Réxime Xeral. Máis da metade dos autónomos estranxeiros en Galicia traballan nos sectores do comercio polo miúdo, a hostalería e a construción.
- O aumento significativo das persoas estranxeiras no mercado laboral galego móstrase tamén no número de contratos asinados por este colectivo nos distintos sectores. En 2024 asináronse un 15,5 % máis de contratos que en 2023. O maior aumento rexistrouse na provincia de Ourense, cun incremento do 22,2 %. Por sectores, a industria foi a que experimentou o maior aumento.

V.8. As persoas traballadoras estranxeiras e as ocupacións

- En tres ocupacións a porcentaxe de man de obra estranxeira sobre o total foi superior á dos traballadores españois ou con dobre nacionalidade. A ocupación que máis traballadores absorbía en 2024 en ambos grupos é a de restauración, atención ao cliente, seguridade e servizos de vendas. No caso dos traballadores españois e con dobre nacionalidade, esta cifra é do 20,81 %, mentres que para os estranxeiros esta porcentaxe ascende ao 31,20 % (un de cada tres traballadores está ocupado nesta actividade). A diferenza de 10,39 puntos

porcentuais suxire unha maior tendencia das persoas traballadoras estranxeiras a exercer esta ocupación. En segundo lugar, e cunha diferenza aínda máis elevada, atopamos as ocupacións máis elementais. Neste caso, case un de cada catro traballadores/as estranxeiros/as desempeña este tipo de traballo (23,6%), mentres que para os españois e con dobre nacionalidade rolda o 8 %. É a segunda ocupación máis común para os traballadores estranxeiros e non esixe nin xera unha alta produtividade. En terceiro lugar, atopamos todas as ocupacións cualificadas do sector primario que para as persoas traballadoras estranxeiras representan o 5,87 % do total.

- Obsérvanse cambios significativos en 2024 con respecto a 2019. A diferenza relativa na distribución da man de obra estranxeira con respecto á española amplíase lixeiramente nas ocupacións de servizos de alimentación, os servizos persoais, a seguridade e as vendas, mentres que se estabiliza nas ocupacións elementais. Aumenta a presenza de man de obra no sector primario. Tamén, a proporción de traballadores cualificados na industria manufactureira e a construción diminúe.
- O nivel educativo dos inmigrantes en Galicia concéntrase nas persoas con niveis de educación intermedios, sendo elevado o grupo que declara ter só estudos primarios.
- Contrasta, nun extremo, o baixo nivel educativo das persoas de nacionalidade estranxeira do sector primario co alto nivel educativo do grupo de técnicos e profesionais científicos e intelectuais. As persoas con estudos superiores tamén predominan entre os técnicos de apoio profesional e os directivos. O nivel de cualificación do persoal das industrias manufactureira e da construción é relativamente baixo. Moi poucas persoas nestes dous sectores teñen educación superior e a maioría afirma ter só educación primaria, o que suxire que están empregadas principalmente en postos que non requiren amplos coñecementos e, polo tanto, xeran baixa produtividade.

V.9. Salarios

- En Galicia, unha muller estranxeira, ao marxe das súas características ou do tempo de traballo, gañou de media 12.289 € anuais en 2023, case un 30 % menos que o salario medio dun home (17.082 €). Cómpre sinalar que o salario mínimo a tempo completo era de 15.120 € brutos ao ano.
- Esta fenda salarial de xénero en Galicia era superior á media nacional, que foi do 19,5 %. Tamén houbo diferenzas significativas entre o salario medio en España e en Galicia. As mulleres en Galicia gañaron 2.718 € menos que as mulleres no conxunto de España, fenda máis alta que a existente no colectivo masculino.
- Mentres que o salario dunha persoa de nacionalidade española en Galicia é un 5,1 % inferior á media española, a diferenza para unha estranxeira é do 12,7 %.
- As diferenzas salariais existentes entre man de obra de nacionalidade española ou estranxeira dos últimos anos mantéñense, e mesmo amplíanse lixeiramente,

en 2023, o que suxire que, á parte das dificultades intrínsecas que poida ter calquera persoa estranxeira, non parece que este persoal ocupado estranxeiros estea a acceder en maior grado a ocupacións con salarios máis altos.

V.10. Necesidades laborais e inmigración

- Para poder relacionar os fluxos migratorios coas necesidades laborais en Galicia primeiro temos que identificar as ocupacións con escaseza de man de obra. Para iso, aplicamos a metodoloxía do indicador Skills for Jobs da OCDE para identificar empiricamente as necesidades laborais en Galicia. Con datos da EPA para o período 2019-2024 e ocupacións a dous díxitos, constrúese un Índice de Escaseza Ocupacional (IEO) baseado en tres sinais de tensión no mercado laboral: crecemento do emprego, aumento das horas traballadas e inversa da taxa de paro por ocupación. Estas variables son tratadas en termos de tendencias de longo prazo mediante un filtro Hodrick-Prescott e estandarízanse coa desviación típica para garantir comparabilidade. O IEO calcúlase agregando a diferenza da tendencia de cada variable a longo prazo por ocupación respecto a da economía en xeral.
- O IEO permite ordenar as ocupacións segundo o grao de escaseza de man de obra. En 2024 destacan como ocupacións con maior escaseza: TIC, construción, dirección e xerencia, técnicos científicos, industria alimentaria e transporte e loxística. Mostran equilibrio ocupacións administrativas e de servizos intermedios, mentres que presentan excedente comercio, restauración, servizos persoais, limpeza, artesanía e apoio administrativo.
- Dos factores que compoñen o IEO a inversa da taxa de paro por ocupación parece ser a sinal determinante da orde do indicador de escaseza. Ademais, na maioría das ocupacións a sinais de emprego, horas e taxa de paro van na mesma dirección.
- Para saber se o os fluxos migratorios se relacionan coas necesidades laborais anteriormente identificadas introdúcese na análise o incremento da poboación estranxeira por ocupación entre 2023 e 2024. A relación entre crecemento de inmigrantes e necesidades laborais é positiva en termos xerais, pero non uniforme. En ocupacións de alta cualificación como xerencia ou enxeñaría non se observa un aumento proporcional de persoas estranxeiras, previsiblemente debido a barreiras de acceso a postos con altos requirimentos formativos.

VI. CONCLUSIÓNS E DISCUSIÓN

Os resultados obtidos ao longo deste Informe permiten identificar unha serie de transformacións estruturais profundas que afectan simultaneamente á demografía, ao mercado laboral e á composición da forza de traballo en Galicia. A análise conxunta da evidencia estatística, dos indicadores de necesidades laborais e das entrevistas cualitativas mostra que a crecente presenza da inmigración no mercado laboral galego non constitúe un fenómeno conxuntural nin transitorio, senón unha dinámica estrutural estreitamente vinculada ás características demográficas e produtivas da economía galega.

A análise cuantitativa realizada neste informe baséase fundamentalmente nos datos da Enquisa de Poboación Activa (EPA). Trátase dunha fonte estatística orientada a medir a participación efectiva da poboación no mercado de traballo, polo que os resultados obtidos deben interpretarse como unha descrición da inserción laboral real do total da poboación inmigrante residente en Galicia, con independencia da súa situación administrativa.

A principal conclusión do informe é que Galicia enfróntase a un escenario de progresiva escaseza relativa de man de obra derivado, fundamentalmente, do envellecemento da poboación e da redución do continxente de persoas en idade activa. O persistente saldo vexetativo negativo, a baixa natalidade e o incremento da taxa de dependencia implican que a capacidade de substitución xeracional de traballo será insuficiente nas próximas décadas. Neste contexto, a inmigración convértese nun mecanismo esencial para soste-la actividade económica e o funcionamento do mercado laboral.

Esta dinámica adquire especial relevancia no caso galego debido á combinación de varios factores estruturais. Por unha banda, Galicia presenta unha das poboacións máis envellecidas de Europa, cunha importante dispersión territorial e fortes procesos de despoboamento rural. Por outra, a estrutura produtiva galega continúa mantendo un peso significativo de actividades intensivas en traballo, tanto nos servizos interpersoais como en determinados sectores industriais, primarios e de infraestruturas. A interacción entre ambos elementos xera unha presión crecente sobre a dispoñibilidade de traballadores, especialmente en determinadas ocupacións e territorios.

A necesidades laborais galegas propiciaron nos últimos anos un incremento na afiliación a Seguridade Social en Galicia superior ao do conxunto de España. A presenza de man de obra procedente de Venezuela é especialmente relevante en Galicia, moi por encima da media española, no que inflúen vínculos históricos entre Galicia e o país latinoamericano. Tamén se aprecia un aumento da afiliación de persoas colombianas. Compre destacar o papel de Portugal na inmigración laboral galega, favorecido pola proximidade xeográfica e as fortes relacións económicas entre ambos territorios. Polo contrario, a poboación marroquí ten unha importancia moito menor en Galicia que no conxunto de España.

A análise das necesidades laborais realizada mediante o Índice de Escaseza Ocupacional (IEO) mostra que as tensións no mercado laboral galego non son homoxéneas, senón que se concentran en segmentos específicos. Os maiores niveis de escaseza aparecen tanto en ocupacións altamente cualificadas —como profesionais TIC, actividades científicas e técnicas, enxeñaría, dirección empresarial ou determinados perfís sanitarios— como en

ocupacións de carácter máis manual ou intensivo en esforzo físico, vinculadas á construción, ao transporte, á industria manufactureira ou aos servizos auxiliares.

Esta distribución resulta consistente cos procesos de transformación observados nos mercados laborais avanzados. O progreso tecnolóxico e a dixitalización incrementan a demanda de perfís altamente cualificados, mentres que a evolución demográfica e a propia organización social sosteñen unha forte necesidade de ocupacións ligadas aos coidados, á loxística, á construción ou aos servizos de apoio. Ao mesmo tempo, determinadas ocupacións intermedias ou administrativas presentan unha situación de maior equilibrio ou incluso de menor dinamismo relativo.

Os resultados sectoriais reforzan esta interpretación. As maiores necesidades laborais concéntranse en sectores vinculados ás actividades profesionais, científicas e técnicas, á información e comunicacións, á industria tecnolóxica e ás actividades financeiras, así como en determinados segmentos industriais e de infraestruturas. Estas actividades caracterízanse por unha elevada intensidade de coñecemento, unha maior produtividade relativa e unha crecente demanda de competencias técnicas e dixitais.

Non obstante, tamén aparecen importantes necesidades laborais en sectores tradicionais e intensivos en man de obra, como construción, reparación industrial, transporte ou determinadas ramas manufactureiras. Isto suxire que a escaseza de traballadores en Galicia non pode explicarse exclusivamente pola transformación tecnolóxica, senón tamén polos cambios demográficos e polas dificultades crecentes para cubrir postos de traballo con condicións laborais máis esixentes física ou socialmente, ou mesmo polas condicións de traballo (económicas, xornada, etc.)

En paralelo, a análise da distribución da poboación estranxeira revela unha crecente concentración de traballadores inmigrantes precisamente nestes sectores e ocupacións con maiores dificultades de contratación. A inmigración desempeña así unha función fundamental de axuste do mercado laboral, permitindo cubrir parte das vacantes xeradas pola insuficiencia da oferta interna de traballo. Este papel resulta especialmente visible en actividades como agricultura, pesca, construción, hostalaría, limpeza, transporte, industria manufactureira ou emprego no fogar.

Estes resultados suxiren que a capacidade da inmigración para contribuír ao equilibrio do mercado laboral galego pode variar considerablemente segundo o nivel de cualificación requirido, o grao de regulación das ocupacións ou as condicións laborais asociadas. Nun contexto de envellecemento demográfico e crecente dificultade para cubrir determinadas vacantes, a inmigración podería desempeñar un papel cada vez máis relevante na sustentabilidade futura do emprego e da actividade económica en Galicia.

Con todo, os resultados mostran tamén que a relación entre inmigración e necesidades laborais non é automática nin uniforme. Existen ocupacións e sectores con elevados niveis de escaseza laboral pero cunha presenza relativamente reducida de traballadores estranxeiros. Este fenómeno obsérvase particularmente en actividades profesionais altamente cualificadas, como sanidade, educación, enxeñaría ou servizos científicos e técnicos.

Esta situación apunta á existencia de importantes barreiras institucionais e administrativas. As dificultades para homologar títulos, o recoñecemento limitado das cualificacións profesionais obtidas no estranxeiro, os requisitos regulatorios ou as esixencias lingüísticas limitan a incorporación da poboación inmigrante a determinados segmentos do mercado laboral. Como consecuencia, parte das necesidades laborais máis cualificadas permanecen insuficientemente cubertas a pesar da existencia de traballadores potencialmente capacitados.

As entrevistas realizadas aos axentes sociais permiten complementar e contextualizar esta evidencia cuantitativa. Existe un consenso practicamente xeralizado en considerar que a inmigración continuará aumentando nos próximos anos e que a súa presenza será cada vez máis estrutural no mercado laboral galego. Tanto organizacións empresariais como sindicais coinciden en sinalar que determinados sectores xa dependen fortemente da man de obra inmigrante e que esta dependencia previsiblemente se intensificará no futuro.

Ao mesmo tempo, as entrevistas revelan a persistencia de dinámicas de segmentación laboral. A poboación inmigrante tende a concentrarse nos postos de traballo máis duros fisicamente, con menor estabilidade, menores salarios relativos e peores condicións laborais. Esta segmentación non se explica unicamente polas características formativas das persoas inmigrantes, senón tamén pola súa posición máis vulnerable dentro do mercado de traballo, polas dificultades administrativas de acceso e pola existencia de redes laborais e migratorias específicas.

Resulta especialmente significativa a idea, compartida por boa parte das persoas entrevistadas, de que moitas dificultades de contratación non derivan dunha falta de habilidades ou formación da poboación traballadora, senón das propias condicións laborais dos empregos ofertados. Sectores como coidados, agricultura, forestal ou hostalaría presentan frecuentemente baixos salarios relativos, elevada carga física, horarios complexos ou unha menor valoración social, factores que dificultan a súa cobertura por parte da poboación autóctona.

Esta cuestión resulta fundamental para interpretar correctamente o concepto de “escaseza laboral”. A existencia de vacantes persistentes non implica necesariamente unha ausencia absoluta de traballadores dispoñibles, senón tamén posibles desaxustes entre salarios, condicións laborais, localización xeográfica e preferencias ocupacionais. En consecuencia, parte das necesidades laborais identificadas no informe teñen unha dimensión estrutural relacionada coa calidade do emprego e coa capacidade de atracción dalgunhas ocupacións.

Outro dos resultados relevantes é a presenza de fenómenos de sobrecualificación entre a poboación inmigrante. Os datos dispoñibles e as entrevistas cualitativas indican que moitas persoas estranxeiras desempeñan ocupacións por baixo do seu nivel educativo real. Isto supón unha utilización ineficiente do capital humano dispoñible e limita tanto a produtividade agregada como as oportunidades de mobilidade social e laboral destas persoas.

Neste sentido, Galicia podería estar desaproveitando parte do potencial produtivo asociado á inmigración cualificada. A mellora dos mecanismos de recoñecemento de competencias, homologación de títulos e acreditación profesional podería contribuír non só a reducir determinadas escasezas laborais, senón tamén a incrementar a produtividade e mellorar a integración laboral da poboación inmigrante.

Os resultados tamén mostran a importancia das dimensións territoriais. As maiores concentracións de poboación estranxeira aparecen frecuentemente en áreas urbanas dinámicas, corredores industriais ou zonas rurais con forte demanda de traballo en actividades primarias. Nalgúns casos, especialmente en territorios afectados polo despoboamento, a inmigración convértese nun elemento esencial para manter a actividade económica e mesmo a viabilidade demográfica local.

Ao mesmo tempo, as dinámicas territoriais tamén poden reforzar segmentacións laborais específicas. En determinadas áreas rurais ou periféricas, a presenza de traballadores inmigrantes está fortemente vinculada a actividades moi concretas, como agricultura, forestal ou pesca, xerando mercados laborais altamente especializados e dependentes destes fluxos migratorios.

Desde unha perspectiva de política pública, os resultados do informe teñen importantes implicacións. En primeiro lugar, a inmigración debe ser entendida como un elemento central da sustentabilidade económica e demográfica de Galicia. A súa contribución afecta non só á cobertura de vacantes laborais, senón tamén á sustentabilidade do sistema produtivo, dos servizos públicos, da estrutura territorial e do rexuvenecemento da poboación.

En segundo lugar, os resultados evidencian a necesidade de mellorar os mecanismos de integración laboral e social da poboación inmigrante. Isto require avanzar na simplificación administrativa, no recoñecemento das cualificacións profesionais, na aprendizaxe lingüística e no acceso á formación continua. A integración efectiva da poboación inmigrante non depende unicamente da súa incorporación ao emprego, senón tamén da capacidade de evitar situacións persistentes de precariedade, segregación ocupacional, infrautilización do capital humano, da situación de discriminación que padecen e das dificultades de acceso á vivenda e aos servizos públicos.

En terceiro lugar, os resultados suxiren que parte das necesidades laborais non poden abordarse exclusivamente mediante maiores fluxos migratorios. En determinados sectores será necesario tamén actuar sobre as condicións laborais, os salarios, a conciliación e a estabilidade do emprego co obxectivo de mellorar a capacidade de atracción destas ocupacións tanto para a poboación autóctona como para a inmigrante.

Ademais, a análise realizada pon de manifesto a importancia de desenvolver sistemas permanentes de monitorización das necesidades laborais. Os desaxustes entre oferta e demanda de traballo son dinámicos e poden variar rapidamente en función da evolución económica, tecnolóxica e demográfica. A construción de indicadores como o IEO permite avanzar cara a unha planificación máis precisa das políticas formativas, migratorias e de emprego.

Finalmente, os resultados tamén apuntan a posibles riscos sociais asociados a estas transformacións. O incremento da presenza de poboación inmigrante nun contexto de cambios económicos e demográficos acelerados pode favorecer a aparición de discursos xenófobos ou percepcións de competencia laboral. Aínda que as entrevistas realizadas non identifican conflitos graves xeneralizados, si detectan a presenza de prexuízos, estereotipos e dinámicas de exclusión de baixa intensidade.

Neste contexto, as políticas de integración e convivencia social adquirirán unha importancia crecente. A capacidade de Galicia para incorporar de maneira efectiva a nova poboación traballadora dependerá non só das condicións económicas, senón tamén da existencia dun marco institucional e social capaz de favorecer a cohesión, reducir a discriminación e garantir igualdade de oportunidades.

A evidencia recollida ao longo do informe suxire, por tanto, que a inmigración desempeñará un papel crecente na economía galega durante as próximas décadas. Nun contexto caracterizado polo envellecemento da poboación, a redución do continxente de persoas en idade activa e o incremento das necesidades laborais en múltiples sectores, a chegada de poboación procedente do exterior constitúe un dos principais mecanismos capaces de atenuar os desequilibrios demográficos e contribuír ao sostemento da actividade económica e dos servizos esenciais.

Porén, a integración da poboación inmigrante non debe entenderse exclusivamente en termos laborais. Unha parte significativa das persoas inmigrantes que chegan a Galicia incorpóranse a sectores como os coidados, o emprego doméstico, a agricultura ou outras actividades estreitamente vinculadas á vida cotiá das comunidades locais, particularmente no medio rural. Neste contexto, a dimensión lingüística adquire unha relevancia específica. O galego constitúe a lingua propia de Galicia e continúa sendo unha ferramenta fundamental de comunicación, participación social e integración comunitaria en amplas zonas do territorio. Por este motivo, as políticas públicas de acollida e integración deberían contemplar de maneira explícita a aprendizaxe e o coñecemento do galego como un elemento máis dos procesos de inclusión social. Favorecer a integración lingüística non só amplía as oportunidades de participación das persoas inmigrantes na sociedade galega, senón que tamén contribúe a reforzar a cohesión social e a preservar un dos principais elementos do patrimonio cultural colectivo de Galicia.

O principal desafío non reside unicamente en atraer traballadores, senón en construír un modelo de integración laboral, social e produtiva capaz de aproveitar plenamente o potencial económico e humano da inmigración. Isto require avanzar simultaneamente na mellora das condicións de traballo, na redución das dinámicas de segmentación e precariedade, no recoñecemento efectivo das cualificacións profesionais, e no desenvolvemento de mecanismos que favorezan a plena integración social e lingüística das persoas inmigrantes. A capacidade de Galicia para responder aos seus desafíos demográficos e produtivos dependerá en boa medida do éxito con que sexa capaz de incorporar esta nova poboación ao seu tecido económico, social e cultural.

VII. REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

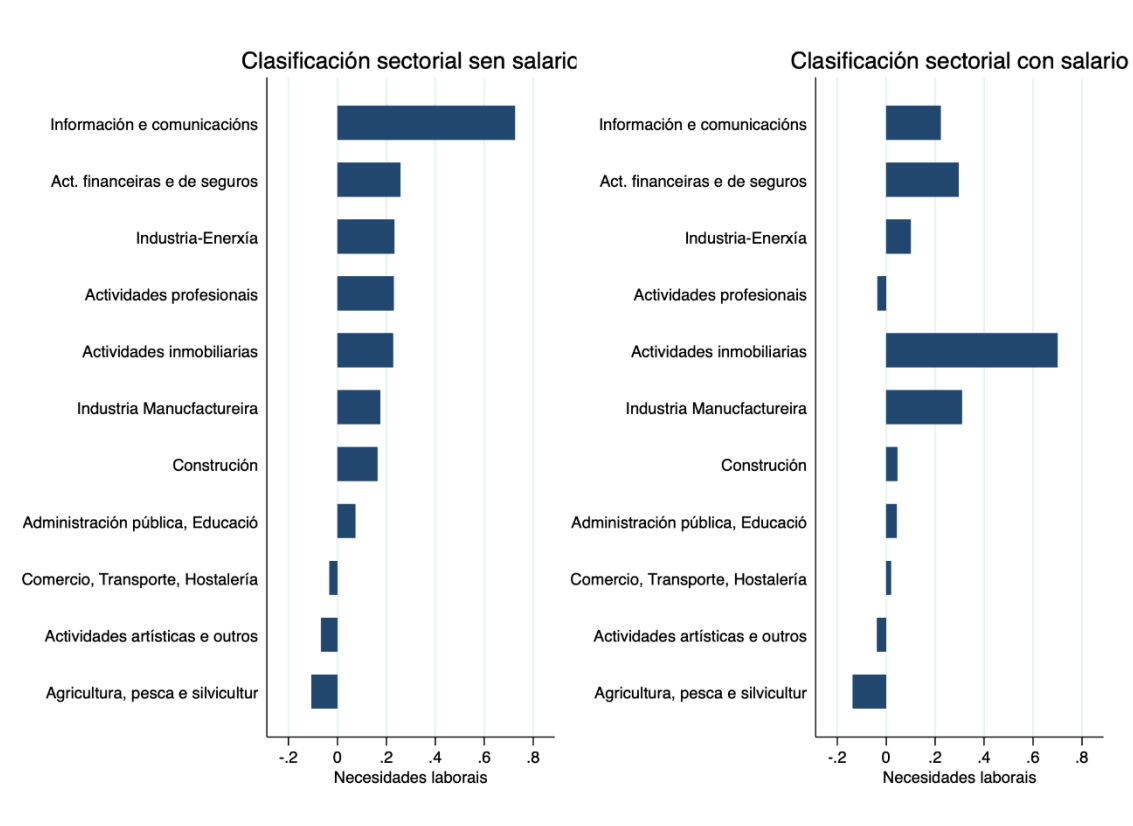
- Cuadrado, P., Gómez, Á. L., e Sastre, T. (2024). "Comparing the characteristics of migratory flows to Spain and other European Union countries". *Boletín Económico do Bance de España*, 2024/Q3(06).
- Geruso, M., e Spears, D. (2026). "The likelihood of persistently low global fertility". *Journal of Economic Perspectives*, 40(1), 3–26.
- Gómez Paz, M. (2023). Demografía, condiciones de vida y bienestar. *Revista Atántica de Economía*, 6(1), 1–9.
- Hay, S. I., Vollset, S. E., Updike, R. L., et al. (2024). "Global fertility in 204 countries and territories, 1950–2021, with forecasts to 2100: A comprehensive demographic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021". *The Lancet*, 403 (10440), 2057–2099.
- Hodrick, R.J., e C.E. Prescott (1997) "Postwar U.S. Business Cycles: An Empirical Investigation", *Journal of Money, Credit, and Banking*, 29/1, 1–16.
- International Monetary Fund. (2025). *G20 background note on the implications of aging and migration on growth and productivity*. Washington, DC: International Monetary Fund.
- International Monetary Fund, Caselli, F., Lin, H., Toscani, F. G., e Yao, J. (2024). "Migration into the EU: Stocktaking of recent developments and macroeconomic implications". *IMF Working Paper No. 24/211*. Washington, DC: International Monetary Fund.
- Koczan, Z., Peri, G., Pinat, M., e Rozhkov, D. (2021). "The impact of international migration on inclusive growth: A review". *IMF Working Paper No. 21/088*. Washington, DC: International Monetary Fund.
- Ministerio de Trabajo y Economía Social. (2025). *Informe del mercado de trabajo de las Personas Extranjeras*. Madrid: MTES
- OECD (2017) *Getting Skills Right: Skills for Jobs Indicators*, OECD Publishing: Paris.
- OECD (2024). *International Migration Outlook 2024*. Paris: OECD Publishing.
- Quaas, A. M., Penzias, A. S., e Adashi, E. Y. (2025). "Global fertility forecasts through 2100: Relevance for fertility specialists". *Journal of Women's Health*, 34 (11), 1328–1330.
- Smith, J. (2024). After the wave, winter: Demographic decline and the "production of men" in the twenty-first century. *Brooklyn Rail*, Xullo/Agosto 2024.
- Spears, D., Geruso, M., & Silva, R. (2024). "Long-term population projections: Scenarios of low or rebounding fertility". *Plos One*, 19(4): e0298190.

VIII. ANEXO I

A lista de ocupacións utilizadas atópase na seguinte táboa:

0 Militares
10 Xerentes
21 Profesionais da saúde
23 Profesionais do ensino
24 Profesionais da ciencia e da enxeñaría
25 Profesionais xurídicos, sociais e culturais
26 Profesionais de empresas e administración
27 Profesionais das TIC
31 Técnicos da ciencia e a enxeñaría
33 Técnicos sanitarios
34 Profesionais de apoio de empresas e administración
37 Profesionais de apoio de servizos xurídicos, sociais, culturais e relacionados
38 Técnicos da información e as comunicacións
41 Empregados de servizos contables, financeiros e afíns
42 Empregados de bilbiotecas, servizos de correos
43 Outros traballadores de apoio administrativo
44 Empregados de atención ao público
50 Empregados dos servizos de restauración
52 Empregados de comercio
56 Empregados de coidados
58 Empregados de servizos persoais
59 Empregados de servizos de protección
61 Empregados cualificados da agricultura, ganadería, silvicultura e a pesca
71 Empregados cualificados de construción
73 Empregados de metal, maquinaria e oficios relacionados
75 Empregados de oficios eléctricos e electrónicos
76 Traballadores de artesanía e impresión
77 Empregados da industria da alimentos, bebidas e tabaco
78 Empregados da madeira, confección e outros oficios relacionados
81 Operadores de instalacións e máquinas estacionarias
82 Montadores e ensambladores
83 Condutores e operadores de maquinaria móbiles
93 Axudantes a preparación de alimentos
94 Recolledores de residuos urbanos, vendedores da rúa e outras ocupacións elementais de servizos
91 Empleadas domésticas e outros limpadores
95 Peons agrarios, forestais e pesca
96 Peóns da construción e minería
97 Peóns da industria manufactureira
98 Peóns do transporte,descargadores e afíns

Gráfico A1: Análise de robustez dos resultados incluíndo ou non os salarios

IX. ANEXO II.

Guión para a realización de entrevistas semi-estruturadas con representantes das asociacións de empresarios.

Cal é a presenza de traballadores migrantes no seu sector na actualidade? Creceu de forma notable nos últimos anos? A que se debe esa evolución?

Hai algún tipo de segmentación no sector en función da nacionalidade ou orixe dos traballadores (por exemplo, localización xeográfica das empresas, tipos de tarefas ou niveis de responsabilidade)?

Hai algún factor singularmente beneficioso derivado da presenza dos traballadores migrantes no sector? Se cadra, algún tipo de tensión entre traballadores (por exemplo, por diferenzas culturais, salariais ou de condicións laborais)? O emprego de traballadores migrantes esixe algún tipo de formación específica ou adaptación por parte das empresas?

No seu sector, perciben algún tipo de tarefa ou función na que poidan prever unha insuficiencia da man de obra nacional no futuro próximo? De ser así, podería a chegada de traballadores de fóra axudar a cubrir esas necesidades?

En termos das habilidades requiridas para os postos de traballo no seu sector, identifica algunha carencia singular na formación recibida polos traballadores nacionais?

No referente aos traballadores inmigrantes, identifica algunha carencia singular na súa formación previa que sexa preciso cubrir para asegurar a súa empregabilidade no seu sector?

Como ve estas dinámicas nos anos vindeiros? E de aquí a dez anos? Cales cre que serán as principais necesidades futuras en termos de man de obra, formación ou políticas de integración?

Guión para a realización de entrevistas semi-estruturadas con representantes dos sindicatos de traballadores.

Cal é a súa valoración xeral presenza de traballadores migrantes na economía galega? Creceu de forma notable nos últimos anos? A que se debe esa evolución (por exemplo, cambios demográficos, demandas laborais ou políticas migratorias)?

Hai algún tipo de segmentación na economía en función da nacionalidade ou orixe dos traballadores (por exemplo, localización xeográfica das empresas, tipos de tarefas ou niveis de responsabilidade)?

Hai algún factor singularmente beneficioso derivado da presenza dos traballadores migrantes na economía? Se cadra, pola contra, perciben algún tipo de tensión entre traballadores a causa da súa procedencia? O emprego de traballadores migrantes esixe algún tipo de protección ou apoio específico por parte dos sindicatos?

Na economía en xeral, perciben algún tipo de tarefa, función ou sector no que poidan prever unha insuficiencia da man de obra nacional no futuro próximo? De ser así, podería a chegada de traballadores de fóra axudar a cubrir esas necesidades, e baixo que condicións?

En termos das habilidades requiridas para os postos de traballo na economía actual e futura, identifica algunha carencia singular na formación recibida polos traballadores nacionais?

No referente aos traballadores inmigrantes, identifica algunha carencia singular na súa formación previa que sexa preciso cubrir para asegurar a súa integración e empregabilidade na economía?

Como ve estas dinámicas nos anos vindeiros? E de aquí a dez anos? ¿Cales cre que serán as principais necesidades futuras dos traballadores migrantes en termos de dereitos laborais, formación, protección social ou políticas de integración?